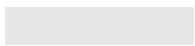

FUNDACJA
IM. STEFANA
BATOREGO

Sprawozdanie 2007

Fundacja im. Stefana Batorego

Sapieżyńska 10 a

00-215 Warszawa

tel. |48 22| 536 02 00

fax |48 22| 536 02 20

batory@batory.org.pl

www.batory.org.pl

KRS 0000101194

Konto bankowe:

Bank Handlowy

I Oddział Warszawa

81 1030 1016 0000 0000 6145 0000 (PLN)

75 1030 1016 0000 0000 6145 0011 (USD)

48 1030 1016 0000 0000 6145 0012 (EUR)

Opracowanie sprawozdania:

Ewa Kulik-Bielińska

Opracowanie graficzne:

Marta Kusztra

Skład:

TYRSA Sp. z o.o.

Warszawa 2008

Druk: ARW Roband

ISSN 1234-7272

Dziękujemy wszystkim naszym darczyńcom z Polski

i zagranicy oraz współpracownikom i wolontariuszom –

dzięki Waszej pomocy możemy prowadzić naszą działalność.

O Fundacji

Fundacja im. Stefana Batorego, założona w 1988 roku przez George'a Sorosa, amerykańskiego finansistę i filantropa, oraz grupę przywódców polskiej opozycji demokratycznej lat 80., jest niezależną organizacją pozarządową o statusie organizacji pożytku publicznego.

Celem Fundacji jest budowa otwartego, demokratycznego społeczeństwa, społeczeństwa ludzi świadomych swych praw i obowiązków, angażujących się w sprawy swojej wspólnoty lokalnej, swojego kraju i społeczności międzynarodowej. Do priorytetowych zadań Fundacji należy:

■ zwiększanie aktywności obywateli i wzmacnianie roli organizacji pozarządowych

Wspieramy inicjatywy, które zachęcają obywateli do udziału w życiu publicznym, tworzymy forum publicznej debaty nad ważnymi problemami krajowymi i międzynarodowymi. Działamy na rzecz kształtowania przyjaznego dla trzeciego sektora środowiska społeczno-prawnego oraz budowania instytucjonalnej i finansowej stabilności organizacji pozarządowych. Pomagamy lokalnym organizacjom, które przyczyniają się do wyrównywania szans edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych i młodzieży z uboższych środowisk.

■ propagowanie zasad państwa prawa i przejrzystości w życiu publicznym

Wspieramy działania zapewniające obywatelom dostęp do pomocy prawnej i wymiaru sprawiedliwości oraz obronę ich praw przed nadużyciami ze strony władzy. Pomagamy organizacjom zajmującym się zwalczaniem przejawów nietolerancji i dyskryminacji. Upowszechniamy wiedzę prawną i metody społecznej kontroli nad działaniami instytucji publicznych oraz działamy na rzecz ograniczenia korupcji.

■ rozwijanie współpracy i solidarności międzynarodowej

Wspieramy działania sprzyjające wymianie doświadczeń związanych z przemianami politycznymi i społecznymi w regionie Europy Środkowo-Wschodniej oraz budowaniu dobrych relacji między Unią Europejską i jej wschodnimi sąsiadami. Włączamy się w debatę o przyszłości wspólnej Europy. Działamy na rzecz zwiększenia roli inicjatyw obywatelskich w stosunkach między narodami, w propagowaniu zasad demokracji i poszanowania praw człowieka.

Podstawową metodą działania Fundacji jest udzielanie dotacji organizacjom działającym na rzecz dobra publicznego. Fundacja realizuje też własne projekty: organizuje konferencje i debaty, wizyty studyjne i szkolenia, wydaje publikacje, prowadzi kampanie społeczne i działania rzecznicze, monitoruje funkcjonowanie instytucji publicznych.

Fundacja współpracuje z wieloma instytucjami z kraju i zagranicy. Jest członkiem Forum Darczyńców w Polsce i Grupy Zagranica, a także Europejskiego Centrum Fundacji (European Foundation Centre) i amerykańskiej Rady Fundacji (Council on Foundations).

W swojej działalności Fundacja przestrzega zasad przejrzystości i otwartości. Stosujemy jasne procedury podejmowania decyzji i przyznawania dotacji. Opieramy się na rekomendacjach komisji ekspertów, które opiniują wnioski i proponują sposób rozdziału funduszy. Nasze coroczne sprawozdanie finansowe poddane jest audytowi zewnętrznemu. O wszystkich działaniach, w tym o możliwości ubiegania się o dotacje, informujemy na bieżąco na stronie internetowej www.batory.org.pl.

W 2007 roku prowadziliśmy **14 krajowych i międzynarodowych programów**, z których większość kontynuowała wcześniejsze działania. Przekazaliśmy ponad **350 dotacji** na łączną kwotę **9,9 miliona złotych**. Na przedsięwzięcia prowadzone bezpośrednio przez nas – samodzielnie lub we współpracy z partnerami – wydaliśmy **3,6 miliona złotych**.

Szereg naszych działań koncentrowało się wokół problemu braku zaufania obywateli do polskich instytucji demokratycznych i ich niewielkiego udziału w życiu publicznym, manifestujących się m.in. niską frekwencją wyborczą i przekonaniem, że zwykły obywatel nie ma wpływu na to, co robią władze.

Kontynuowaliśmy – zaplanowaną na lata 2006-2010, czyli okres obejmujący całą kadencję wybranych w 2006 roku władz samorządowych – akcję „Masz głos, masz wybór”, mającą na celu zainteresowanie obywateli sprawami ich wspólnot lokalnych i tym, co robią władze. W 2007 roku w akcji uczestniczyło 226 organizacji i grup nieformalnych działających na terenie 150 gmin, które organizowały debaty o lokalnych problemach z udziałem mieszkańców i władz oraz sprawdzały, jak władze samorządowe wywiązują się z obietnic złożonych w kampanii wyborczej. Wraz z koalicją 21października.pl, w której uczestniczyło ponad 150 organizacji z całej Polski, przeprowadziliśmy przed wyborami parlamentarnymi kampanię zachęcającą do udziału w głosowaniu. Badania pokazały, że kampania przekonała lub zachęciła do udziału w wyborach 20% głosujących (czyli ok. 3,3 miliona osób). Dzięki temu frekwencja wyniosła prawie 54% – była to najwyższa frekwencja w wyborach parlamentarnych po 1989 roku [*Masz Głos, Masz Wybór*].

Również dotacje instytucjonalne, przeznaczone na prowadzenie działalności statutowej, na wzmocnienie i rozwój, przekazaliśmy głównie organizacjom, które działają na rzecz zwiększenia aktywności obywateli w sferze publicznej i propagowania dobrych praktyk oraz przejrzystości działania instytucji publicznych. Wśród nich były zarówno organizacje doświadczone, mające na swoim koncie spory dorobek, jak i organizacje młode, dopiero rozpoczynające swoją działalność [*Instytucje Obywatelskie*].

Nadal wspieraliśmy działania dotyczące obywatelskiego nadzoru nad funkcjonowaniem instytucji publicznych, przekazując dotacje na monitorowanie dostępu do informacji publicznej, wykorzystania funduszy publicznych, realizacji ustawowych zadań przez władze samorządowe i jednostki administracji publicznej [*Działania Strażnicze*]. W ramach programu *Przeciw Korupcji* monitorowaliśmy poczynania władz i partii politycznych pod kątem przestrzegania przepisów antykorupcyjnych i standardów przejrzystości, obserwowaliśmy proces stanowienia prawa, proponując rozwiązania legislacyjne, które zapewniają przejrzystość procesów decyzyjnych i stanowią zabezpieczenie przed praktykami korupcyjnymi.

Szereg spotkań w cyklu *Debaty Fundacji Batorego* poświęciliśmy dyskusji nad stanem polskiego państwa i demokracji oraz nad wywołującymi ostre polemiki i spory kwestiami, takimi jak ustawa lustracyjna czy wizja państwa i społeczeństwa w projekcie IV RP.

Inny ważny nurt naszych działań dotyczył tolerancji, kształtowania postaw otwartości wobec różnic rasowych, etnicznych i religijnych. Wspieraliśmy przedsięwzięcia edukacyjne i kulturalne mające na celu przypomnienie i odkrywanie korzeni wielonarodowej Polski oraz ochronę wspólnego dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza dziedzictwa polskich Żydów. Większość przedsięwzięć, na które przekazaliśmy dotacje, skupiała się na poznawaniu przeszłości swojej małej ojczyzny i odkrywaniu „białych plam”. Dowiadywanie się o zapomnianych lub przemilczanych faktach łączyło się z wysiłkiem mierzenia się z historią Holokaustu i – co najtrudniejsze – z historią polskiego antysemityzmu. Obecność postaw ksenofobicznych i antyse-

mickich jest ciągle ważnym polskim problemem, ale równocześnie wzrasta zainteresowanie tym, co inne, i świadomość tego, że kulturowa, etniczna i religijna różnorodność jest wartością [**Dla Tolerancji**].

Odkrywaniu wspólnego, wielokulturowego dziedzictwa służył też nasz nowy program, uruchomiony w 2007 roku z inicjatywy niemieckiej Fundacji Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość. Wspieraliśmy międzynarodowe obozy wolontariackie, na których młodzi ludzie poznawali różne aspekty historii i kultury pogranicznych regionów oraz zdobywali wiedzę i praktyczne umiejętności w zakresie ochrony dóbr kultury. W 12 wakacyjnych obozach, które odbywały się głównie w Polsce, ale także na Ukrainie i w Obwodzie Kaliningradzkim, wzięło udział 214 wolontariuszy z Polski, Niemiec, Austrii, Białorusi, Litwy, Obwodu Kaliningradzkiego i Ukrainy. Młodzi wolontariusze zajmowali się porządkowaniem lub renowacją cmentarzy i świątyń różnych wyznań oraz innych obiektów zabytkowych. W rezultacie zinwentaryzowano, udokumentowano, oczyszczono lub odnowiono kilkadziesiąt obiektów będących śladami wielokulturowego dziedzictwa Europy Środkowej [**Memoria**].

Nadal wspieraliśmy sieć Biur Porad Obywatelskich (rocznie otrzymuje w nich bezpłatne porady i informacje prawne ok. 30 000 obywateli) oraz organizacje, które zajmują się świadczeniem pomocy prawnej adresowanej do grup najłabszych lub dyskryminowanych społecznie [**Edukacja Prawna**].

Dzięki hojności darczyńców indywidualnych i komercyjnych oraz dzięki osobom, które przekazały nam 1% swojego podatku, kontynuowaliśmy pomoc dla lokalnych organizacji pozarządowych, prowadzących programy stypendialne dla młodzieży z małych miejscowości oraz projekty integracyjne dla dzieci niepełnosprawnych. Środki te pozwoliły na przyznanie 1 300 stypendiów oraz prowadzenie działań z udziałem 1 100 niepełnosprawnych dzieci i ich pełnosprawnych rówieśników [**Równe Szanse**].

W sferze współpracy międzynarodowej kontynuowaliśmy działania na rzecz liberalizacji polityki wizowej i podnoszenia standardów obsługi cudzoziemców na wschodniej granicy Unii Europejskiej. Mając na względzie perspektywę przystąpienia Polski do strefy Schengen (co nastąpiło w grudniu 2007 roku), zwracaliśmy uwagę decydentów na stan naszych przygotowań i na skutki, jakie członkostwo Polski w Schengen może przynieść dla kontaktów ze wschodnimi sąsiadami. Uczestniczyliśmy też w debacie nad Europejską Polityką Sąsiedztwa oraz w dyskusji o przemianach zachodzących w Rosji i ich oddziaływaniu na rosyjską politykę zagraniczną, w tym na kwestię wykorzystywania przez Rosję surowców energetycznych jako instrumentu prowadzenia polityki międzynarodowej [**Współpraca Międzynarodowa**].

Dzięki współpracy z Fundacją Boscha kontynuowaliśmy wspieranie współpracy trójstronnej: między Polską i Niemcami a Białorusią, Ukrainą lub Rosją, służącej wzmacnianiu solidarności i dobrosąsiedzkich kontaktów oraz rozwiązywaniu problemów, z którymi borykają się kraje naszego regionu [**Partnerstwo Inicjatyw Społecznych**]. Dzięki środkom przekazanych przez Fundację Forda wspieraliśmy białoruskie i ukraińskie organizacje zainteresowane pobudzaniem i wspieraniem lokalnych inicjatyw obywatelskich, budową partnerstwa organizacji pozarządowych z instytucjami publicznymi, a także prowadzeniem działań z zakresu edukacji obywatelskiej i europejskiej [**Inicjatywy Obywatelskie na Wschodzie**].

Kontynuowaliśmy też dwa programy regionalne, działające w ramach sieci Instytutu Społeczeństwa Otwartego w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, Azji Centralnej i Kaukazu: program **Wschód-Wschód**, zajmujący się wspieraniem międzynarodowej współpracy na rzecz przemian demokratycznych, rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz upowszechniania nowatorskich rozwiązań problemów społecznych, a także program **Przeciwdziałanie Uzależnieniom**, upowszechniający polskie doświadczenia w dziedzinie terapii i profilaktyki uzależnień oraz reedukacji sprawców przemocy domowej.

Rada

Przewodnicząca

Anna Radziwiłł

historyk

Członkowie

Jan Krzysztof Bielecki

prezes Zarządu Banku Pekao S.A.,
były premier RP

Bogdan Borusewicz

marszałek Senatu RP

Wojciech Fibak

przedsiębiorca

prof. Bronisław Geremek

deputowany Parlamentu Europejskiego,
były minister spraw zagranicznych RP

prof. Leszek Kotakowski

All Souls College, Uniwersytet Oksfordzki

prof. Marcin Król

dziekan Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych
i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego

Olga Krzyżanowska

lekarz

prof. Krzysztof Michalski

rektor Instytutu Nauk
o Człowieku w Wiedniu

dr Andrzej Olechowski

wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Banku Citi Handlowy S.A.,
były minister spraw zagranicznych RP

prof. Zbigniew Pełczyński

Pembroke College, Uniwersytet Oksfordzki

ks. bp Tadeusz Pieronek

Konferencja Episkopatu Polski

prof. Andrzej Rapaczyński

Szkoła Prawa, Uniwersytet Columbia

prof. Hanna Suchocka

ambasador RP przy Stolicy Apostolskiej,
była premier RP (członkostwo zawieszono
na czas pełnienia misji dyplomatycznej)

prof. Stanisław Wellisz

Szkoła Ekonomii i Spraw
Międzynarodowych,
Uniwersytet Columbia

Zarząd

Prezes

Aleksander Smolar

politolog, Narodowe Centrum
Badań Naukowych (CNRS), Paryż

Członkowie

dr hab. Klaus Bachmann

historyk, politolog, Instytut Nauk Politycznych Szkoły
Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie

Nathalie Bolgert

konsultant finansowy, Polsko-Amerykański
Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich (PAFPIO)

dr hab. Mirosława Grabowska

socjolog, Instytut Socjologii
Uniwersytetu Warszawskiego

prof. Jacek Kochanowicz

historyk ekonomii, Wydział Nauk Ekonomicznych
Uniwersytetu Warszawskiego

Jarosław Kurski

zastępca redaktora naczelnego „Gazety Wyborczej”

prof. Andrzej Rychard

socjolog, dyrektor Instytutu Stosowanych Nauk
Społecznych PAN

prof. Andrzej Ziabicki

chemik, Instytut Podstawowych
Problemów Techniki PAN

Komisja inwestycyjna

Nathalie Bolgert

członek Zarządu Fundacji Batorego

Włodzimierz Grudziński

wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej BISE S.A.

Janusz Jankowiak

główny ekonomista Polskiej Rady Biznesu

Stefan Kawalec

ekspert finansowy

Krzysztof Stupnicki

prezes Zarządu AIG PTE S.A.

Komisje i Rady programów

Kapituła Nagrody im. Beaty Pawlak

Urszula Doroszevska

prezes Towarzystwa Demokratycznego Wschód

Wojciech Jagielski

reporter „Gazety Wyborczej”

Maria Kruczkowska

dziennikarka „Gazety Wyborczej”

Antoni Rogala

przedstawiciel rodziny Fundatorki

Olga Stanisławska

publicystka

Adam Szostkiewicz

publicysta „Polityki”

Wojciech Tochman

reporter, pisarz

Joanna Załuska

Fundacja im. Stefana Batorego

Wojciech Załuska

dziennikarz „Gazety Wyborczej”

Masz Głos, Masz Wybór

Piotr Frączak

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Rafał Krzemiński

Stowarzyszenie Szkoła Liderów

Bohdan Skrzypczak

Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności
Lokalnej

Paulina Tymoszczyk

Stowarzyszenie Szkoła Liderów

Równe Szanse – Kolorowa Akademia

Radostaw Jasiński

dyrektor programowy Polsko-Amerykańskiej
Fundacji Wolności

Wojciech Kamiński

prezes Fundacji Agory

Jarostaw Kurski

członek Zarządu Fundacji Batorego

Ewa Suchcicka

prezes Stowarzyszenia Rodzin i Opiekunów
Osób z Zespołem Downa *Bardziej Kochani*

Dla Tolerancji

Marta Białek

członek Zarządu Towarzystwa

Inicjatyw Twórczych „e”

dr **Helena Datner**

socjolog, Żydowski Instytut Naukowy

Maria Ofierska

socjolog i redaktor

Robert Szuchta

nauczyciel historii, współautor szkolnego
programu nauczania o Holokauście

Działania Strażnicze

Katarzyna Batko-Tołuć

prezes Stowarzyszenia Liderów Lokalnych

Grup Obywatelskich

dr **Marcin Radwan-Röhrenscheff**

Kancelaria Prawna Wardyński i Wspólnicy

Agata Waclawik-Wejman

członek Zarządu Krajowego Depozytu

Papierów Wartościowych

Edukacja Prawna

Łukasz Bojarski

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Ewa Siedlecka

dziennikarka „Gazety Wyborczej”

Mirostaw Starzyński

pracownik samorządu Warszawa-Wola

Filip Wejman

dyrektor Szkoły Prawa Amerykańskiego
Uniwersytetu Jagiellońskiego

Memoria

Miłosz Czerniejewski

Stowarzyszenie Jeden Świat, Poznań

Corinna Jentsch

Fundacja Pamięć, Odpowiedzialność
i Przyszłość, Berlin

Dariusz Polok

Stowarzyszenie MitOst, Berlin

dr **Janusz Smaza**

kierownik Katedry Konserwacji
i Renowacji Rzeźby Kamiennej
i Elementów Architektury ASP

Partnerstwo Inicjatyw Społecznych

Julia Bardoun

dyrektor Pozarządowej Agencji Wspierania Inicjatyw Kulturalnych *Tranzit*,
Obwód Kaliningradzki

Łukasz Byrski

Projekt Bilateralny Ambasady Królestwa
Niderlandów, ekspert ds. Białorusi

Agata Gajewska-Dyszkiewicz

Fundacja im. Stefana Batorego

Bartosz Głuszak

Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania
Inicjatyw Pozarządowych,
ekspert ds. Obwodu Kaliningradzkiego

Wilfried Gilge

Centrum Historii i Kultury Europy Środkowej
i Wschodniej, Uniwersytet w Lipsku,
ekspert ds. Ukrainy

Joanna Konieczna

Instytut Socjologii UW, ekspert ds. Ukrainy

Carsten Lenk

Fundacja Roberta Boscha, Stuttgart

Stephan Malerius

Fundacja Konrada Adenauera,
ekspert ds. Białorusi

Sviatoslav Pavluk

dyrektor Fundacji PAUCI, Kijów

Guđrun Schmidt-Kärner

referent ds. kontaktów z Obwodem
Kaliningradzkim w parlamencie krajowym
Schleswig-Holstein

Wschód-Wschód

Olga Iwaniak

Instytut Studiów Wschodnich,
ekspert ds. Ukrainy i Białorusi

Paweł Jessa

Uniwersytet Szczeciński,
ekspert ds. krajów Azji Środkowej

Marek Pędziwół

publicysta, ekspert ds. krajów wszechradzkich

Jadwiga Rogoża

Instytut Studiów Wschodnich,
ekspert ds. Rosji i krajów bałtyckich

Wojciech Stanisławski

Ośrodek Studiów Wschodnich,
ekspert ds. krajów bałkańskich

Rada programu Przeciw Korupcji

dr Ewa Balcerowicz

prezes Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych

Janusz Durlik

zastępca dyrektora Fundacji Centrum Badania Opinii
Społecznej

dr hab. Krzysztof Jasiocki

Zakład Struktury Społecznej

w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN

prof. Lena Kolarska-Bobińska

dyrektor Instytutu Spraw Publicznych

Paweł Łukasiak

prezes Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce

Jacek Strzemieczny

prezes Centrum Edukacji Obywatelskiej

Andrzej Szeniawski

sekretarz Starostwa Olsztyńskiego

Miroslaw Warowicki

prezes URSA Consulting

prof. Edmund Wnuk-Lipiński

przewodniczący Rady Naukowej

Instytutu Studiów Politycznych PAN

Jakub Wygnański

członek Zarządu Forum Inicjatyw Pozarządowych

Zespół

Dyrektor Fundacji

Anna Rozicka

Informacja i rozwój

Ewa Kulik-Bielińska, dyrektor
Anna Czajkowska (do marca)

Sekretariat

Anna Musiałik
Joanna Sieniawska (do lutego)
Marzena Zera (od marca)

Księgowość i finanse

Alina Muzińska, dyrektor
Krystyna Grzeszkiewicz (do marca)
Joanna Maliszewska (od lutego
do października)
Danuta Mingin
Elżbieta Muras (od listopada)

Administracja

Grażyna Rutkowska, dyrektor
Karolina Płatek
Andrzej Wydrych
Tomasz Ostrowski, administrator sieci

Programy

Debaty Fundacji Batorego

Piotr Kosiewski

Masz Głos, Masz Wybór

Joanna Załuska
Marek Solon-Lipiński (od października)

Równe Szanse

Sylwia Maksim-Wójcicka (do sierpnia)
Alina Wasilewska

Dla Tolerancji

Katarzyna Szotkowska

Działania Strażnicze i Edukacja Prawna

Grzegorz Wiaderek
Monika Szulecka (od października)

Przeciw Korupcji

Grażyna Kopińska, dyrektor
Grażyna Czubek
Adam Sawicki
Anna Wojciechowska-Nowak

Partnerstwo Inicjatyw Społecznych i Memoria

Agata Gajewska-Dyszkiewicz (od maja)
Bartłomiej Ostrowski (do kwietnia)
Michał Pachocki (od października)

Wschód-Wschód

Sylwia Sobiepan
Justyna Blinowska

Inicjatywy Obywatelskie w Europie Wschodniej

Agnieszka Komorowska
Piotr Krygiel

Współpraca Międzynarodowa

Grzegorz Gromadzki, dyrektor
Wojciech Konończuk (do kwietnia)
Anna Kozłowska (od czerwca)
Anita Szymborska
Olga Wasilewska (od lipca)
Wojciech Tworkowski (od marca)

Przeciwdziałanie Uzależnieniom

Ewa Woydyłło-Osiatyńska, dyrektor
Małgorzata Prejzner

Nasi darczyńcy

Działania w roku 2007 prowadziliśmy dzięki dotacjom i darowiznom przekazanym nam przez polskie i zagraniczne instytucje prywatne i rządowe oraz osoby prywatne, a także dzięki wpłatom 1% podatku dochodowego od osób fizycznych. Wspierały nas również swoją radą i pomocą zarówno instytucje, jak i osoby prywatne.

Podobnie jak w ubiegłych latach większość naszych programów finansowana była ze środków otrzymanych z **Instytutu Społeczeństwa Otwartego** (Open Society Institute), założonego przez amerykańskiego finansistę i filantropa George'a Sorosa, twórcę i fundatora sieci fundacji społeczeństwa otwartego działających w prawie 60 krajach Europy Środkowej i Wschodniej, w Azji, Afryce, Ameryce Południowej i w Stanach Zjednoczonych.

Dzięki dotacjom otrzymanym od **Fundacji Forda** prowadziliśmy program Inicjatywy Obywatelskie w Europie Wschodniej oraz program Dla Tolerancji, który wsparła również **Fundacja Żydowskiego Życia i Kultury im. Tada Taubego**. Z dotacji uzyskanej od **Fundacji Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej** (Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe) współfinansowaliśmy program Działania Strażnicze. Dzięki środkom przekazanym przez **Fundację Roberta Boscha** kontynuowaliśmy program Partnerstwo Inicjatyw Społecznych, a dzięki środkom przekazanym przez **Fundację Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość** uruchomiliśmy program Memoria. Nasze działania w sferze współpracy międzynarodowej współfinansowane były przez **Ministerstwo Spraw Zagranicznych**.

Projekty wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży finansowane były z **wpłat 1% podatku dochodowego od osób fizycznych**, z darowizn: **Fundacji Agora**, towarzystwa ubezpieczeniowego **Commercial Union Polska**, firmy **Nestlé S.A.**, a także z wieczystego **Funduszu M**, utworzonego ze środków ofiarowanych Fundacji przez prywatnego darczyńcę z Polski, oraz z darowizny od państwa **Helen i Petera Maxwellów**.

Fundacja Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej (Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe) wspierała też nasze wysiłki na rzecz poszerzania źródeł finansowania Fundacji.

Wszystkim naszym darczyńcom serdecznie dziękujemy! Dzięki Waszemu wsparciu możemy pomagać innym!

Dziękujemy również ekspertom, konsultantom i wolontariuszom, którzy służyli nam *pro bono* fachową radą i pomocą, oraz firmom, które przekazały nam pomoc rzeczową i niematerialną.

Swoją wdzięczność pragniemy wyrazić firmom, które pomagały nam w akcji pozyskiwania wpłat 1%. Były to: **agencja reklamowa TBWA, Agora S.A., „Gazeta Wyborcza”, magazyn „Dziecko”, „Poradnik Do-**

mowy”, Grupa Radiowa Agora, Ad.net S.A., ARBOmedia, www.metropolia.poznan.pl, www.edziecko.pl, www.wp.pl, TVN 24, Canal+, Canal+ Film, Canal+ Sport, Ale kino!, Planete, MTV, Zone Romantica, Zone Europa, Zone Club, Zone Reality, sieć Cinema City, Chimney Pot, Ele Taxi. Za pomoc i współpracę szczególnie dziękujemy **Wojciechowi Kliczce**, autorowi filmu animowanego, i **Malinie Wieczorek** z TBWA/Telescope, która koordynowała produkcję materiałów promocyjnych kampanii.

Za wsparcie koncepcyjne dla działań prowadzonych w ramach programu Masz Głos, Masz Wybór dziękujemy: **Pawłowi Ciackowi** z Millward Brown SMG/KRC, **Mikołajowi Cześnikowi** i **Pawłowi Grzelakowi** z Polskiego Generalnego Studium Wyborczego, **Szymonowi Gutkowskiemu** z Fundacji Projekt: Polska i agencji DDB oraz **Rafałowi Szymczakowi** z agencji Profile.

Dziękujemy współpracownikom i wolontariuszom programu Przeciw Korupcji: **Zbigniewowi Janasowi** i mecenasowi **Maciejowi Łaszczukowi** za współpracę, służenie wiedzą i doświadczeniem przy realizacji projektu „Monitoring procesu stanowienia prawa”; sędziemu **Przemysławowi Szustakiewiczowi** za gotowość dzielenia się swoją wiedzą i wyjaśniania naszych wątpliwości; **Bognie Baczyńskiej** za zaangażowanie w monitorowanie postępowania karnego w sprawie o zarzut łapownictwa przeciwko kontrolerom Państwowej Inspekcji Handlowej; wolontariuszom: **Marii Mazur**, **Arturowi Łazowemu**, **Grzegorzowi Wójkowskiemu** i **Danielowi Orzadowskiemu** za obserwacje postępowań sądowych, **Katarzynie Bartoszewicz** za bieżącą pomoc w projekcie pomocy prawnej.

Debaty Fundacji Batorego

Debaty Fundacji Batorego są próbą stworzenia niezależnego miejsca spotkań i dyskusji przedstawicieli świata polityki, ekspertów i dziennikarzy. Od wielu lat organizujemy konferencje i dyskusje poświęcone przemianom w Polsce, problematyce międzynarodowej, polityce zagranicznej naszego kraju oraz sytuacji w Europie Środkowo-Wschodniej. Naszym celem było i jest inicjowanie publicznej debaty na tematy istotne dla przyszłości naszego państwa i przyszłości regionu.

W 2007 roku ważnym tematem spotkań był stan polskiego państwa i demokracji, podejmowaliśmy kwestie wywołujące ostre polemiki i spory, jak uchwalenie tzw. ustawy lustracyjnej. Kontynuowaliśmy też organizowane przez nas od lat dyskusje poświęcone polskiej polityce zagranicznej.

O polskiej demokracji

Dziennikarze i lustracja

21 marca

Paneliści: Bogusław Chrabota (dyrektor-redaktor naczelny, Telewizja Polsat), Igor Janke („Rzeczpospolita”), prof. Marek Safjan (były prezes Trybunału Konstytucyjnego), Piotr Zaremba („Dziennik”), Mariusz Ziomecki (redaktor naczelny „Przekroju”), Jacek Żakowski („Polityka”). Prowadzenie: dr hab. Mirosława Grabowska (Instytut Socjologii UW, członek Zarządu Fundacji Batorego) i prof. Marcin Król (dziedzin Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji UW, członek Rady Fundacji Batorego).

Debate dotyczyła wprowadzonego tzw. ustawą lustracyjną wymogu podpisania oświadczeń lustracyjnych przez dziennikarzy, redaktorów naczelnych oraz wydawców prasy i mediów elektronicznych. Podczas spotkania dyskutowano o tym, czy dziennikarze powinni podlegać lustracji i czy status zawodu zaufania publicznego wymaga jawności ich biografii. Część uczestników debaty podkreślała, że czytelnicy, słuchacze i widzowie mają prawo znać przeszłość osób, które wpływają na opinię publiczną. Zastanawiano się nad potrzebą rozliczenia dziennikarzy z ich działalności w czasach PRL-u. Jednym z zasadniczych punktów sporu była kwestia, czy ustawodawca może pozbawiać prawa do wykonywania zawodu tych dziennikarzy, którzy odmówią złożenia oświadczenia, oraz czy ustawodawca może narzucać wymóg lustracyjny mediom prywatnym. Wreszcie zajęto się fundamentalnym zagadnieniem relacji między wymogami ustawy a prawem do wolności wypowiedzi.

Lustracja po orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego

3 lipca

Paneliści: prof. Wiktor Osiatyński (Komitet Nauk Politycznych PAN), prof. Andrzej Rzepliński (Helsińska Fundacja Praw Człowieka), prof. Marek Zubik (Wydział Prawa i Administracji UW), Zbigniew Romaszewski (senator RP). Prowadzenie: prof. Jacek Kochanowicz (Wydział Nauk Ekonomicznych UW, członek Zarządu Fundacji Batorego).

Debata była poświęcona sytuacji powstałej po ogłoszeniu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2007 roku, kwestionującego konstytucyjność niektórych zapisów tzw. ustawy lustracyjnej. Większość uczestników dyskusji zgadzała się z opinią, że werdykt Trybunału nie podważa całej ustawy, a jedynie część najbardziej kontrowersyjnych zapisów (jak poddanie lustracji dziennikarzy). Dyskutowano również na temat wyznaczonego przez to orzeczenie obszaru możliwej lustracji i dopuszczalnych przez nią rozwiązań. Poruszano podczas dyskusji kwestie zasadnicze: jaki ma być cel lustracji i jej charakter (czy jest to rozwiązanie służące zapewnieniu bezpieczeństwa i jawności życia publicznego, czy też forma rozliczenia się z przeszłością), jakie są relacje między lustracją a prawami jednostki, jakie grupy zawodowe i społeczne mogą jej podlegać, jaki jest dopuszczalny czas jej funkcjonowania, a także kwestie szczegółowe, np. wzór formularza lustracyjnego. Podjęto także problem, na ile zgłaszane propozycje nowych rozwiązań (jak np. pełne udostępnienie archiwów IPN) mieszczą się w ramach wyznaczonych przez orzeczenie, wcześniejsze wypowiedzi Trybunału, konstytucję i zobowiązania międzynarodowe.

Polskie społeczeństwo i transformacja: zakończony proces?

27 września

Paneliści: Piotr Frączak (Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego), Jos van Gennip (senator, przewodniczący Krajowego Komitetu Współpracy Międzynarodowej i Zrównoważonego Rozwoju, Amsterdam), Tomasz Merta (wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego), dr Małgorzata Starczewska-Krzysztozek (Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan), Irena Wóycicka (Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową). Prowadzenie: prof. Andrzej Rychard (dyrektor Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, członek Zarządu Fundacji Batorego).

Debata zorganizowana wspólnie z Ambasadą Królestwa Niderlandów w Polsce z okazji zakończenia 15-letniej działalności w Polsce Programu Matra Rządu Królestwa Niderlandów. Spotkanie było poświęcone próbie bilansu polskich przemian po 1989 roku w kilku wybranych obszarach: budowanie społeczeństwa obywatelskiego, polityka społeczna, społeczne zaangażowanie biznesu oraz kultura. Mówiono o osiągnięciach w tych dziedzinach, a także o podstawowych niepowodzeniach i zaniedbaniach. Wśród tych ostatnich wymieniano m.in.: umacnianie wykluczenia społecznego przez błędną politykę społeczną i doprowadzenie do zaniku solidaryzmu społecznego oraz poczucia wspólnoty (np. sposób wprowadzenia reformy emerytalnej), wyalienowanie organizacji pozarządowych ze środowiska, w którym działają, nieumiejętność reprezentowania przez organizacje pozarządowe interesów ich beneficjentów, brak reform w sferze kultury. Rozmawiano także o tym, na ile nasze doświadczenia mogą być pomocne dla innych krajów przechodzących podobne procesy.

Państwo i społeczeństwo wedle Prawa i Sprawiedliwości

8 października

Wprowadzenia: prof. Henryk Domański (dyrektor Instytutu Filozofii i Socjologii PAN), prof. Antoni Kamiński (Instytut Studiów Politycznych PAN), prof. Lena Kolarska-Bobińska (dyrektor Instytutu Spraw Publicznych), prof. Zdzisław Krasnodębski (Uniwersytet w Bremie), prof. Andrzej Rychard (dyrektor Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, członek Zarządu Fundacji Batorego), dr Wiesław Staśkiewicz (Wydział Prawa i Administracji UW). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Konferencja z udziałem politologów, socjologów, prawników, historyków idei i publicystów poświęcona była dokonaniom rządu Prawa i Sprawiedliwości w latach 2005–2007. Spotkanie dotyczyło dwóch obszarów: naprawy państwa oraz społeczeństwa. W pierwszej części konferencji rozmawiano o wizji państwa i prawa

według PiS-u, o projektach reform instytucjonalnych zapowiadanych przez rząd oraz o zakresie i sposobie ich realizacji. Szczególną uwagę zwrócono na zmiany w funkcjonowaniu prawa i wymiaru sprawiedliwości oraz na problem walki z korupcją. Spierano się o bilans działań PiS-u w tym zakresie, o ich skutki i głębokość dokonanych zmian (czy były one prowadzone jedynie w sferze propagandy i ograniczały się do wpływania na świadomość społeczną, czy wprowadzono w tym czasie także istotne rozwiązania instytucjonalne). Druga część spotkania dotyczyła relacji między polityką a społeczeństwem, w tym roli i miejsca elit według PiS-u. Ważnym tematem rozmowy był zarysowany w latach 2005–2007 spór między indywidualistycznym wzorem społeczeństwa formowanym pod wpływem idei liberalnych i przyjętym modelem transformacji ustrojowej a przedstawionym przez Prawo i Sprawiedliwość projektem IV RP. Dyskutowano również o innych podziałach zaistniałych w tym czasie (m.in. o stosunku do przeszłości i sposobie rozliczania się z dziedzictwem PRL-u) oraz o języku debaty publicznej.

Stan państwa i demokracji 1989–2007. Bilans i perspektywy **26 listopada**

Paneliści: prof. Wiesław Chrzanowski (były marszałek Sejmu RP), prof. Lena Kolarska-Bobińska (dyrektor Instytutu Spraw Publicznych), Tadeusz Mazowiecki (były premier RP), prof. Marek Safjan (były prezes Trybunału Konstytucyjnego), prof. Piotr Winczorek (Wydział Prawa i Administracji UW). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Deбата poświęcona była ocenie polskich przemian po 1989 roku, ze szczególnym uwzględnieniem problemu funkcjonowania państwa i jego instytucji. Paneliści wskazywali na osiągnięcia: reformy ekonomiczne z początku lat 90., rozwój gospodarczy, stworzenie podstaw państwa prawa, decentralizację państwa i wprowadzenie samorządu terytorialnego, zbudowanie dobrych relacji z sąsiadami, członkostwo w Unii Europejskiej i Pakcie Północnoatlantyckim. Mówiono również o wyzwaniach i problemach powstałych w tym czasie, m.in. o nierówności społecznej, nierównomierności rozwoju gospodarczego, słabości instytucji, wynaturzeniu systemu partyjnego, wynikającym m.in. z systemu finansowania partii politycznych z budżetu państwa. Ważnymi tematami rozmowy były także: podejmowana w latach 2005–2007 krytyka III RP, projekt stworzenia IV RP oraz rządu Prawa i Sprawiedliwości.

O naprawie państwa i demokracji **6 grudnia**

Paneliści: dr Rafał Matyja (Wyższa Szkoła Biznesu – National-Louis University w Nowym Sączu), Sławomir Sierakowski (redaktor naczelny „Krytyki Politycznej”), Jan Rokita (były poseł na Sejm RP), prof. Jan Widacki (poseł na Sejm RP). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Dyskusja została poprzedzona wykładem Jana Rokity na temat podstawowych problemów polskiego państwa i systemu demokratycznego. Większość uczestników dyskusji wskazywała na słabość władzy i niemożność realizacji zakładanych celów politycznych, na problem niedowładu instytucjonalnego oraz na kłopoty z funkcjonowaniem systemu partyjnego i słabą partycypację obywatelską. Mówiono o niewykorzystaniu przez Prawo i Sprawiedliwość przyzwolenia wyborców w 2005 roku na dokonanie sanacji państwa. Spierano się podczas debaty o możliwość i wolę przeprowadzenia dzisiaj poważnych reform. Część dyskutantów wskazywała na nową sytuację po wyborach parlamentarnych w 2007 roku, na proces demobilizacji społecznej i ujawnienie się innych oczekiwań wyborców (pragnących przede wszystkim dobrobytu i spokoju społecznego, a nie rewolucyjnych zmian). Dyskutowano też o tym, czy ten wynik wyborczy oznacza przyzwolenie na powrót do sposobu uprawiania polityki sprzed 2005 roku.

O ważnych kwestiach społecznych

Film Artura Żmijewskiego *Polak w szafie* jako głos w dyskusji o obrazach sandomierskich

4 kwietnia

Paneliści: dr Helena Datner (Żydowski Instytut Historyczny), dr Dariusz Karłowicz (rocznik „Teologia Polityczna”), dr hab. Stanisław Krajewski (współprzewodniczący Polskiej Rady Chrześcijan i Żydów), Zbigniew Nosowski (redaktor naczelny miesięcznika „Więź”, współprzewodniczący Polskiej Rady Chrześcijan i Żydów), prof. Joanna Tokarska-Bakir (Instytut Stosowanych Nauk Społecznych UW), Leszek Tyboń (prezes Stowarzyszenia Ekosan), Artur Żmijewski (artysta). Prowadzenie: Agnieszka Sabor („Tygodnik Powszechny”).

Dyskusja poświęcona była znajdującym się w katedrze i kościele św. Pawła w Sandomierzu obrazom, przedstawiającym tzw. mord rytualny, oraz wynikom badań terenowych, dotyczących obecności postaw antysemickich i tzw. legend o krwi na terenach Sandomierszczyzny. Badania zostały przeprowadzone przez grupę studentów Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych i kierunku antropologicznego Collegium Civitas pod kierunkiem prof. Joanny Tokarskiej-Bakir. Punktem wyjścia do rozmowy był premierowy pokaz filmu Artura Żmijewskiego *Polak w szafie*, będącego zapisem działań warsztatowych w Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie z udziałem studentów biorących udział w sandomierskich badaniach. Spierano się o to, co należy zrobić z obrazami (obecność tych obrazów w kościołach, i to bez umieszczenia przynajmniej komentarza wyjaśniającego fałszywość tych przedstawień, wszyscy dyskutanci uznali za skandaliczną). Rozmawiano o tym, jak można poradzić sobie z funkcjonowaniem antysemickich przekonań, oraz o możliwościach, jakie dają edukacja i sztuka współczesna w radzeniu sobie z trudnym bagażem przeszłości.

Zapis dyskusji ukazał się w Kwartalniku Literackim „Kresy” (2007, nr 4) oraz jest dostępny na stronie internetowej Fundacji.

Pamięć jako przedmiot władzy

26 czerwca

Paneliści: dr Marek Cichocki (Centrum Europejskie Natolin), dr hab. Maciej Janowski (Instytut Historii PAN), prof. Zdzisław Krasnodębski (Uniwersytet w Bremie), prof. Marcin Król (dziekan Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji UW, członek Rady Fundacji Batorego), prof. Joanna Tokarska-Bakir (Instytut Stosowanych Nauk Społecznych UW). Prowadzenie: Jarosław Kurski (zastępca redaktora naczelnego „Gazety Wyborczej”, członek Zarządu Fundacji Batorego).

Dyskusja poświęcona była polskim sporom o rolę państwa w budowaniu i kultywowaniu pamięci historycznej. Rozmawiano o tym, na ile zasadne są ambicje polityków, by wpływać na to, co i jak pamiętają obywatele, o polityce historycznej prowadzonej przez państwo i jego agendy oraz o tym, jak wyglądają nasze doświadczenia w porównaniu z innymi krajami (przede wszystkim z Francją, Niemcami i Rosją). Pytano o rolę państwa we wzmacnianiu wspólnoty politycznej i obywatelskiej, o to, na ile państwo może i powinno brać na siebie ciężar kształtowania pamięci narodowej. Jednym z punktów debaty były relacje między polityką pamięci a sferą praw i wolności osobistych. Wskazywano na niebezpieczeństwa, jakie mogą wyniknąć z zaangażowania władzy w sferę pamięci: na pokusę manipulacji przeszłością, narzucanie jednej, wygodnej dla polityków wizji, ograniczenie swobody badań historycznych. Zwolennicy prowadzenia polityki pamięci podkreślali jej znaczenie dla zachowania tożsamości i tradycji oraz dla funkcjonowania wspólnoty narodowej obywateli. Ważnym punktem rozmowy było znaczenie polityki historycznej dla relacji z naszymi sąsiadami.

Skrót dyskusji opublikowała „Gazeta Wyborcza”, a zapis całości został wydany w formie książkowej pod tytułem *Pamięć jako przedmiot władzy* (Warszawa 2008). Jest też dostępny na stronie internetowej Fundacji.

Podróżować, aby zrozumieć siebie 10 października

Paneliści: prof. Zdzisław Krasnodębski (Uniwersytet w Bremie), Cezary Michalski (zastępca redaktora naczelnego „Dziennika”), Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego), Joanna Szczęsna („Gazeta Wyborcza”). Prowadzenie: Jarosław Kurski (zastępca redaktora naczelnego „Gazety Wyborczej”, członek Zarządu Fundacji Batorego).

Rozmowa była poświęcona podróży jako okazji do konfrontacji własnych doświadczeń i wyobrażeń. Mówiono o szansach, jakie dają wyjazdy: o możliwości poznania siebie oraz zobaczenia innych ludzi i społeczności w odmiennym niż dotychczas świetle. Rozmówcy porównywali własne doświadczenia z długich, czasami wieloletnich pobytów w innych krajach (Francja, Niemcy, Stany Zjednoczone). Były to w ich przypadku wyjazdy dobrowolne, niewynikające z przyczyn politycznych (stypendium, atrakcyjna propozycja pracy), ale także emigranckie. Dyskutanci zastanawiali się, jak pod wpływem tych doświadczeń zmieniło się ich spojrzenie na Polskę oraz jakie ma to znaczenie dla ich dzisiejszego patrzenia na naszą politykę, na nasze spory cywilizacyjne i kulturowe. Próbowali odpowiedzieć na pytanie, czy i w jaki sposób dawne podróże oddziałują na ferowane przez nich opinie i sposób opisywania oraz wyjaśniania dzisiejszej Polski.

Deбата towarzyszyła uroczystości wręczenia Nagrody im. Beaty Pawlak. Z tej okazji zorganizowano również wystawę fotografii Elżbiety Piekacz *Spotkanie. Okruch Zwierciadła*.

Nagroda im. Beaty Pawlak

Nagroda im. Beaty Pawlak, ustanowiona zgodnie z ostatnią wolą dziennikarki i pisarki, która 12 października 2002 roku zginęła w zamachu terrorystycznym na indonezyjskiej wyspie Bali, przyznawana jest corocznie za artykuł lub cykl artykułów na temat innych kultur, religii i cywilizacji. Nagroda wypłacana jest z Funduszu powierzonego w zarządzanie Fundacji.

W 2007 roku laureatem czwartej edycji Nagrody został Mariusz Szczygieł, nagrodzony za książkę *Gottland* (Wydawnictwo Czarne, 2006).

O polskiej polityce zagranicznej

Polska i świat 5 stycznia

Dyskusja z udziałem byłych ministrów spraw zagranicznych RP: dr. Włodzimierza Cimoszewicza, prof. Bronisława Geremka, dr. Andrzeja Olechowskiego, prof. Dariusza Rosatiego, prof. Adama Daniela Rotfelda oraz prof. Krzysztofa Skubiszewskiego.

Spotkanie poświęcone było próbie dokonania bilansu polskiej polityki zagranicznej po 1989 roku i wskazania wyzwań stojących obecnie przed polską dyplomacją. Dyskutanci podkreślali wielkie osiągnięcia polskiej dyplomacji: uznanie naszych granic i ułożenie poprawnych lub dobrych relacji z sąsiadami Polski, członkostwo w NATO i Unii Europejskiej, stworzenie sojuszniczych relacji ze Stanami Zjednoczonymi, powstanie profesjonalnej służby dyplomatycznej. Wymieniano także problemy, jakie pojawiły się w ostatnich latach: załamanie w Polsce konsensusu wokół polityki zagranicznej, kryzys w relacjach z Rosją, napięcia w stosunkach polsko-niemieckich oraz psucie wizerunku Polski w Unii Europejskiej.

Zapis dyskusji został wydany w publikacji pt. *Polska i świat* (Warszawa 2007); w publikacji znalazły się także teksty prof. Władysława Bartoszewskiego i prof. Stefana Mellera.

Jaka polityka Unii wobec Rosji?

6 grudnia

Wprowadzenia: dr Mark Leonard (dyrektor Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych, Londyn), prof. Adam Daniel Rotfeld (były minister spraw zagranicznych RP), Paweł Świeboda (dyrektor fundacji demoSUROPA – Centrum Strategii Europejskiej). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Seminarium poświęcone było relacjom Unii Europejskiej i Rosji oraz roli Polski w kreowaniu polityki Wspólnoty wobec jej wschodniego sąsiada. Zastanawiano się nad kształtem stosunków Polski z Rosją, nad tym, w jaki sposób nasza polityka powinna uwzględniać wymiar europejski oraz oczekiwania i interesy innych członków Unii, gdzie możemy szukać sojuszników, mogących zrozumieć racje Polski, jakimi narzędziami dysponuje nasza dyplomacja oraz jakie wyzwania stoją przed nowym rządem. Punktem wyjścia do dyskusji był raport Marka Leonarda i Nicu Popescu *Rachunek sił w stosunkach Unia Europejska – Rosja* [*A Power Audit of EU-Russia Relations*], wydany przez Europejską Radę Spraw Zagranicznych.

Nowa polska polityka zagraniczna

21 grudnia

Paneliści: Paweł Kowal (poseł na Sejm RP, były wiceminister spraw zagranicznych RP), dr Andrzej Olechowski (były minister spraw zagranicznych RP, członek Rady Fundacji Batorego), prof. Dariusz Rosati (poseł do Parlamentu Europejskiego, były minister spraw zagranicznych RP), Radostaw Sikorski (minister spraw zagranicznych RP). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Debata została poświęcona polityce zagranicznej rządu Donalda Tuska. Rozmawiano o tym, jakie powinny być priorytety naszej polityki oraz czy i jak ma się ona różnić od prowadzonej przez poprzedni rząd. Szczególną uwagę poświęcono relacjom Polski z Unią Europejską i Stanami Zjednoczonymi (w tym kwestii obecności polskich wojsk w Afganistanie i Iraku). Tematem debaty były także nasze relacje z Niemcami oraz wschodnimi sąsiadami i zagrożenia, jakie niesie wejście Polski do układu Schengen dla stosunków Polski z Ukrainą. Odrębnym punktem dyskusji były zmiany w polityce Polski wobec Rosji, zapowiedziane przez rząd Donalda Tuska.

W 2007 roku program finansowany był ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego, Ambasady Królestwa Niderlandów (5 365,24 zł) i Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych (8 135,60 zł) oraz Funduszu Beaty Pawlak (10 000 zł).

Nagroda im. Beaty Pawlak	10 000,00 zł
Debaty i publikacje	172 639,56 zł
Razem koszty programu	182 639,56 zł

Masz Głos, Masz Wybór

Celem programu jest zwiększenie zainteresowania obywateli sprawami ich lokalnych społeczności i zachęcenie do uczestnictwa w życiu publicznym, w tym do świadomego i odpowiedzialnego udziału w wyborach samorządowych i parlamentarnych. Organizujemy ogólnopolskie akcje i kampanie społeczne. Współpracujemy z lokalnymi organizacjami pomagając im w prowadzeniu działań służących animowaniu partycypacji obywatelskiej, budowaniu dialogu mieszkańców z ich przedstawicielami w samorządzie lokalnym i integracji lokalnych wspólnot wokół rozwiązywania problemów gminy.

Akcja *Masz głos, masz wybór. Samorząd jest Twój*

Akcję, prowadzoną wspólnie ze Stowarzyszeniem Szkoła Liderów, zaplanowaliśmy na lata 2006–2010, czyli okres obejmujący całą kadencję wybranych w 2006 roku władz samorządowych. Chcemy przyczynić się do ożywienia publicznej debaty o lokalnych problemach z udziałem mieszkańców i władz samorządowych oraz zaszczepić poczucie współodpowiedzialności – zarówno władz, jak i mieszkańców – za decyzje podejmowane w dniu wyborów.

Do udziału w akcji zapraszamy organizacje pozarządowe i grupy nieformalne z całej Polski, które rejestrują się na stronie www.maszglas.pl i zadeklarują gotowość realizacji określonych zadań, polegających na: organizowaniu publicznych debat z udziałem mieszkańców i władz lokalnych, zbieraniu i monitorowaniu realizacji zobowiązań wybranych w 2006 roku wójtów, burmistrzów lub prezydentów oraz informowaniu mieszkańców o tym, jak wywiązują się oni ze swoich obietnic. Uczestnikom akcji oferujemy wsparcie merytoryczne (m.in. cykl spotkań szkoleniowych, doradztwo i porady ekspertów, materiały instruktażowe i promocyjne, forum wymiany informacji i doświadczeń) oraz możliwość ubiegania się o mikrogranty na przeprowadzenie zaplanowanych przez siebie działań.

W 2007 roku w akcji uczestniczyło 226 organizacji i grup nieformalnych działających na terenie 150 gmin. Uczestnicy akcji zorganizowali 177 publicznych debat; od 108 wójtów, burmistrzów i prezydentów zebrali deklaracje określające, jakimi sprawami zajmą się podczas swojej kadencji; w 56 miejscowościach sprawdzano, jak deklaracje te były realizowane, i poinformowano o tym mieszkańców. Raporty z prowadzonych działań zamieszczane były na stronie www.maszglas.pl. Część z tych działań finansowana była z dotacji, które przekazaliśmy 44 organizacjom.

Stowarzyszenie Szkoła Liderów zorganizowało dla uczestników akcji cykl siedmiu regionalnych warsztatów i ogólnopolskie seminarium, poświęcone głównie zasadom współpracy z lokalnymi władzami i regułom prowadzenia monitoringu realizacji ich zobowiązań. Wzięło w nich udział 140 osób. Pomagaliśmy też w nawiązywaniu kontaktów z władzami lokalnymi i mediami, doradzaliśmy w kwestiach dotyczących kompetencji samorządu i regulacji prawnych, prowadziliśmy stronę internetową służącą jako forum wymiany informacji i doświadczeń.

Więcej informacji o akcji znajduje się na stronie www.maszglas.pl.

Kampania *Zmień kraj. Idź na wybory*

Kampania, przeprowadzona przed wyborami parlamentarnymi przez koalicję społeczną 21października.pl, miała na celu zachęcenie młodych ludzi do udziału w głosowaniu. W skład koalicji – zainicjowanej przez Forum Obywatelskiego Rozwoju, Fundację im. Stefana Batorego, Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych Lewiatan i Stowarzyszenie Agencji Reklamowych – weszły: Centrum Edukacji Obywatelskiej, Forum Inicjatyw Pozarządowych, Fundacja dla Wolności, Instytut Spraw Publicznych, Stowarzyszenie Szkoła Liderów, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Związek Firm Public Relations oraz ponad 150 lokalnych organizacji pozarządowych z całej Polski. Agencja reklamowa PZL, opierając się na wynikach badań jakościowych przeprowadzonych przez Millward Brown SMG/KRC, przygotowała dwie linie kreacyjne: „Zmień kraj. Idź na wybory” oraz „Parlament – zrób to sam/sama”. Spoty telewizyjne „Dokonaj wyboru. Nie pękaj” przekazał koalicji grafik Tomasz Sikora. Domy mediowe Universal Mc Cann i CR Media Consulting S.A. zajęły się koordynacją kampanii w mediach. Materiały kampanii bezpłatnie publikowały stacje telewizyjne (TVP, TVN, TVN 24, Polsat, MTV, Viva), rozgłośnie radiowe (Polskie Radio, Radio Zet, Radiostacja, RMF, TOK FM), dzienniki (m.in. „Dziennik”, „Fakt”, „Gazeta Wyborcza”, „Przegląd Sportowy”), tygodniki („Angora”, „Gala”, „Newsweek”), dzienniki regionalne („Dziennik Wschodni”, „Echo Dnia”, „Gazeta Współczesna”, „Gazeta Lubuska”, „Gazeta Pomorska”, „Głos Szczeciński”, „Głos Koszaliński”, „Kurier Poranny”, „Nowa Trybuna Opolska”, „Nowiny”) oraz portale internetowe (Wirtualna Polska, gazeta.pl, Onet.pl, O2, ngo.pl). Kampanię wspierały również media lokalne.

Plakaty, znaczki i naklejki były rozpowszechniane lokalnie przez uczniów szkół, uczestniczących w koordynowanym przez Centrum Edukacji Obywatelskiej projekcie „Młodzi głosują”, oraz przez organizacje pozarządowe, które przystąpiły do koalicji 21października.pl (materiały zostały wysłane do 900 miejscowości). Elementem kampanii były też prawyборы studenckie przeprowadzone przez Fundację Projekt: Polska oraz Parlament Studentów RP i kilkanaście innych organizacji studenckich w 33 szkołach wyższych w 18 miastach (wzięło w nich udział 16 640 studentów). Stronę internetową www.21października.pl – zaprojektowaną przez agencję Tribal DDB – która zawierała przygotowane do pobrania materiały kampanii oraz informacje, jak głosować, odwiedziło 310 tysięcy internautów. Na stronie można było także przygotować baner z hasłem zachęcającym do udziału w wyborach (powstało ponad 51 tysięcy takich banerów). Strona uzyskała nagrodę Webstar Akademii Internetu dla najlepszej strony społecznej w 2007 roku.

Frekwencja wyniosła prawie 54% i od roku 1989 była to najwyższa frekwencja w wyborach parlamentarnych. Wśród młodych ludzi w wieku 20–40 lat, którzy stanowili grupę docelową kampanii, wzrost frekwencji był bardzo wyraźny: w głosowaniu wzięło udział ponad 48% osób z tej grupy wiekowej (w 2005 roku było to 32%). Badania przeprowadzone po wyborach przez Millward Brown SMG/KRC na reprezentatywnej próbie Polaków powyżej 15 lat pokazały, że nasza kampania dotarła do 69% populacji. Badania przeprowadzone po wyborach przez Polskie Generalne Studium Wyborcze na reprezentatywnej próbie Polaków, którzy brali udział w wyborach, wskazują, że nasza kampania przekonała lub zachęciła do udziału w wyborach 20% głosujących (czyli ok. 3,3 miliona osób) i tylko 6% głosujących o niej nie słyszało. Badania pokazały też, że kampania – tak jak to było założone przez koalicję – nie miała partyjnego charakteru, natomiast uświadamiała wyborcom, że w wyborach liczy się każdy głos. Więcej informacji o kampanii znajduje się na stronie www.21października.pl.

W 2007 roku program finansowany był ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Dotacje	233 606,42 zł
Realizacja akcji i kampanii społecznych	285 018,16 zł
Razem koszty programu	518 624,58 zł

Dotacje

Stowarzyszenie Szkoła Liderów Warszawa	Partnerska współpraca przy realizacji akcji „Masz głos, masz wybór” (m.in. organizacja szkoleń oraz pomoc merytoryczna dla organizacji uczestniczących w akcji).	146 000 zł
Centrum Innowacyjnego Rozwoju Społeczeństwa Kraków	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” na terenie Trzebini – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza, urzędników miejskich i mieszkańców (ok. 40 osób).	1 994,05 zł
Europejskie Ugrupowanie na rzecz Edukacji i Kreowania Aktywności Eureka Rumia	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” prowadzonych na terenie Redy we współpracy z gdańskim Centrum Wolontariatu – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza, dyrektora Zarządu Dróg Wojewódzkich, przedstawicieli Urzędu Miasta Gdyni i władz powiatu wejherowskiego, mediów i mieszkańców (ok. 100 osób), przeprowadzenie akcji informacyjnej.	2 000 zł
Fundacja Inicjatyw Kulturalnych Radomsko	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań pani prezydent, zorganizowanie 3 debat z udziałem pani prezydent i mieszkańców (ok. 250 osób).	1 929,64 zł
Fundacja U Siebie Sokołów Podlaski	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza (raport na ten temat ukazał się w lokalnej prasie i w Internecie), zorganizowanie spotkania z mieszkańcami (kilka osób).	1 990 zł
Głogowskie Towarzystwo Naukowe Głogów	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie spotkania z mieszkańcami (ok. 25 osób), przeprowadzenie akcji informacyjnej (ulotki, foldery).	2 000 zł
Gmina Dębica Kaszubska Dębica Kaszubska	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” przez Nieformalną Grupę Inicjatyw Młodzieży – monitoring realizacji zobowiązań wójta, zorganizowanie debaty i wydanie biuletynu informacyjnego na temat gminy.	2 000 zł
Jeleniogórskie Stowarzyszenie Osób Bezrobotnych Jelenia Góra	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” we współpracy z Karkonoskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych, dolnośląskim oddziałem Polskiej Ligi Obrony Praw Człowieka, Stowarzyszeniem Ośrodek Edukacji Makrobotycznej – Biuro Porad Obywatelskich – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie debaty z udziałem dwóch wiceprezydentów, przedstawicieli Urzędu Miasta, mediów i mieszkańców (ok. 150 osób).	1 200,64 zł
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych Tłok Toruń	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie debaty z udziałem prezydenta, przedstawicieli Urzędu Miasta, mediów i mieszkańców (ok. 70 osób).	1 601,99 zł
Łęczycki Komitet Obrony Bezrobotnych Łęczyca	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (ok. 100 osób).	2 000 zł
Młode Centrum Kraków	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie debaty z udziałem radnych, przedstawicieli magistratu i mieszkańców (ok. 20 osób).	1 729,10 zł

Młode Centrum Opole	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie spotkania z przedstawicielami klubów w Radzie Miasta.	1 680 zł
Obywatelskie Forum Demokratyczne Kraków	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie debaty z udziałem radnych, przedstawicieli magistratu i mieszkańców (ok. 20 osób).	1 860 zł
Polsko-Niemieckie Stowarzyszenie Pro Pomerania Szczecin	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie debaty z udziałem prezydenta, mediów i mieszkańców (ok. 50 osób).	375,15 zł
Pomorsko-Kujawskie Centrum Demokracji Lokalnej FRDL Bydgoszcz	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” na terenie czterech gmin województwa kujawsko-pomorskiego: Lubiewo, Osielsk, Pakość, Solec Kujawski – monitoring realizacji zobowiązań burmistrzów i wójtów, zorganizowanie debat z udziałem wójtów lub burmistrzów i mieszkańców (ok. 90 osób) oraz akcji informacyjnych (ulotki).	8 000 zł
Pracownia Inicjatyw Lokalnych Bukowno	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza (przeprowadzony przez Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Bona Fides), zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza, wiceburmistrza, skarbnika, sekretarza, przewodniczącego Rady Miejskiej, komendanta Policji, mediów i mieszkańców (ok. 50 osób).	1 871 zł
Stowarzyszenie Absolwentów I LO w Białymstoku Białystok	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” prowadzonych wspólnie ze Stowarzyszeniem Koliber, Akademickim Kołem Nauk Politycznych i Klubem Myśli Politycznej przy I Liceum Ogólnokształcącym – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie debaty z udziałem prezydenta i mieszkańców (ok. 80 osób).	3 590 zł
Stowarzyszenie Civitas Dąbrowa Górnicza	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza, radnych i mieszkańców (ok. 200 osób).	2 000 zł
Stowarzyszenie Działajmy dla Leszna Leszno	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie debaty z udziałem prezydenta, mediów i mieszkańców (ok. 40 osób) oraz akcji informacyjnej, w której uczestniczyła młodzież z miejscowego liceum.	1 987 zł
Stowarzyszenie Edukacja dla Rozwoju Lubaczów	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza, radnych, mediów i mieszkańców (ok. 30 osób) oraz akcji informacyjnej, w której uczestniczyła młodzież z klasy dziennikarskiej miejscowego Zespołu Szkół.	2 000 zł
Stowarzyszenie Europa i My Pułtusk	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” na terenie gminy Nasielsk – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza, radnych i mieszkańców (13 osób) oraz akcji informacyjnej we współpracy z lokalną prasą.	1 957 zł
Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych EFFATA Piła	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” prowadzonych we współpracy z grupą nieformalną Lokalna Organizacja Społeczna Obywatele przeciw Korupcji – monitoring realizacji zobowiązań władz samorządowych, zorganizowanie debaty z udziałem prezydenta i mieszkańców (ok. 150 osób).	2 000 zł

Stowarzyszenie Integracyjne Razem Elbląg	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” prowadzonych we współpracy z Elbląską Radą Konsultacyjną Osób Niepełnosprawnych, Ligą Kobiet Polskich i Stowarzyszeniem Rozwój i Praca Przyszłością Samorządu – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie dwu debat (podsumowującej I rok kadencji oraz na temat polityki społecznej) z udziałem prezydenta i mieszkańców (ok. 110 osób).	4 000 zł
Stowarzyszenie Kocham Radom Radom	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta (przygotowany przez Stowarzyszenie Radomski Samorząd Obywatelski), zorganizowanie spotkania z udziałem kilkudziesięciu mieszkańców.	1 638,87 zł
	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” prowadzonych na terenie Warszawy przez warszawskie koło stowarzyszenia Młode Centrum.	1 479 zł
	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” prowadzonych na terenie Warszawy przez grupę nieformalną Inicjatywa Młodych TAK.	1 013 zł
	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” prowadzonych na terenie Warszawy przez nieformalną grupę Ogólnopolski Serwis Obywatelski Sejmisja.pl.	2 000 zł
Stowarzyszenie Manko Kraków	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie debaty z udziałem radnych, przedstawicieli magistratu i mieszkańców (ok. 20 osób).	1 270 zł
Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla im. Wojewody Grażyńskiego Bielsko-Biała	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie debaty z udziałem sekretarza miasta i mieszkańców (ok. 50 osób).	2 000 zł
Stowarzyszenie Młodzi Europy Ruda Śląska	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie debaty z udziałem prezydenta i mieszkańców (ok. 30 osób).	1 787,64 zł
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Domaradz Domaradz	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań wójta, zorganizowanie debaty z udziałem wójta i mieszkańców (ok. 30 osób).	2 000 zł
Stowarzyszenie Nadzieja Ostrów Mazowiecka	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (ok. 40 osób).	1 720 zł
Stowarzyszenie Partner dla Przedsiębiorczości Gorlice	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza, radnych, mediów i mieszkańców (ok. 30 osób).	1 535,21 zł
Stowarzyszenie Pomocy na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Świebodzice	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza (przeprowadzony przez świdnickie Koło Ligi Kobiet Polskich), zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza, mediów i mieszkańców (ok. 80 osób).	2 000 zł
Stowarzyszenie Porozumienie Gorlickie Gorlice	Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” prowadzonych we współpracy z Klubem Sportowym Ekstrim – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (ok. 30 osób).	1 616 zł

<p>Stowarzyszenie Porozumienie Samorządowe Kołobrzeg 2010 Kołobrzeg</p>	<p>Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta (przeprowadzony przez Kołobrzeską Inicjatywę Obywatelską), zorganizowanie debaty z udziałem prezydenta, mediów i mieszkańców (ok. 70 osób). 1 900 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Przyjaciele Pięknej Ziemi Rawa Mazowiecka</p>	<p>Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem wiceburmistrza, mediów i mieszkańców (ok. 15 osób) oraz debaty na temat lokalnego partnerstwa z udziałem radnych, przedstawicieli Urzędu Miasta, Starostwa Powiatowego i mieszkańców (ok. 50 osób). 2 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Radzyńskie Forum Radzymin</p>	<p>Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza, wiceburmistrza, kierownika działu inwestycji w magistracie, przedstawicieli stołecznej i powiatowej Policji, mediów i mieszkańców (ok. 120 osób) oraz akcji informacyjnej w lokalnej prasie, w Internecie i za pomocą plakatów. 1 855 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Regionu Kluczborskiego Kobietom-Mammograf Kluczbork</p>	<p>Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” prowadzonych przez Kluczborski Nieformalny Klub Złotych Bab – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (ok. 60 osób). 2 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Sąsiedzkie Włochy Warszawa</p>	<p>Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie dwóch debat z udziałem burmistrza, mediów i mieszkańców (ok. 160 osób). 1 043,80 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Solidarni w Prawdzie i Miłosierdziu Luboń</p>	<p>Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza, radnych, mediów i mieszkańców (ok. 15 osób). 1 864,43 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Obywatelskich i Rozwoju Regionalnego Tczew</p>	<p>Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – zorganizowanie debaty z udziałem wiceprezydenta, przedstawicieli Urzędu Miasta, mediów i mieszkańców (ok. 30 osób). 1 995 zł</p>
<p>Towarzystwo Inicjatyw Wychowawczych Kraków</p>	<p>Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” prowadzonych przez grupę nieformalną Krakowska Rada Samorządów Uczniowskich – monitoring realizacji zobowiązań prezydenta, zorganizowanie debaty z udziałem radnych, przedstawicieli magistratu i mieszkańców (ok. 20 osób). 1 160 zł</p>
<p>Towarzystwo Miłośników Czarnej Białostockiej i Okolic Czarna Białostocka</p>	<p>Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza, radnych i przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz akcji informacyjnej (ulotki). 2 000 zł</p>
<p>Zespół Szkół nr 1 im. Jana Pawła II Władysławowo</p>	<p>Dotacja na realizację zadań akcji „Masz głos, masz wybór” prowadzonych przez Szkolny Klub Europejczyka Amicus – monitoring realizacji zobowiązań burmistrza, zorganizowanie debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (ok. 50 osób). 1 962,90 zł</p>

Instytucje Obywatelskie

Celem programu jest wzmocnienie roli organizacji obywatelskich w życiu publicznym oraz budowanie ich instytucjonalnej i finansowej stabilności. Przekazujemy dotacje instytucjonalne organizacjom pozarządowym, odgrywającym ważną rolę w sektorze pozarządowym. Wspieramy inicjatywy przyczyniające się do kształtowania przyjaznego dla trzeciego sektora środowiska społeczno-prawnego oraz do podnoszenia standardów działania instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Dotacje instytucjonalne

Wybrane organizacje pozarządowe zapraszamy do ubiegania się o dotacje instytucjonalne przeznaczone na długofalowe działania programowe, wzmocnienie i rozwój instytucji. Nasze dotacje mają pomóc organizacjom w prowadzeniu ich podstawowej działalności statutowej, a otrzymane środki mogą być wykorzystane zarówno na prowadzenie projektów i programów, jak i na rozwój infrastruktury, podnoszenie kwalifikacji zespołu, różnicowanie źródeł finansowania, poprawę zarządzania czy przygotowywanie i wprowadzanie zmian potrzebnych dla rozwoju i stabilizacji instytucji.

W 2007 roku dotacje instytucjonalne przekazaliśmy 12 organizacjom, które działają na rzecz zwiększenia udziału obywateli w życiu publicznym, propagowania zasad państwa prawa i przejrzystości w życiu publicznym oraz rozwijania współpracy międzynarodowej. Wśród nich były zarówno organizacje doświadczone, mające na swoim koncie spory dorobek, jak i organizacje młode, dopiero rozpoczynające swoją działalność. Przekazaliśmy też trzy mniejsze dotacje na projekty badawcze i dyskusję panelową.

Forum Darczyńców w Polsce

Od 2002 roku Fundacja uczestniczy w pracach założonego z naszej inicjatywy Forum Darczyńców w Polsce, zrzeszającego kilkanaście organizacji grantodawczych. Celem Forum jest upowszechnianie dobrych praktyk przyznawania dotacji, działanie na rzecz przyjaznych i przejrzystych warunków rozwoju działalności grantodawczej, promocja zinstytucjonalizowanych form filantropii. Od 2006 roku przewodniczącą Zarządu Forum Darczyńców jest przedstawicielka Fundacji, Ewa Kulik-Bielińska.

Forum Darczyńców było inicjatorem i aktywnym uczestnikiem wielu działań rzeczniczych w interesie III sektora, m.in. przeprowadziło skuteczne kampanie w obronie ulg podatkowych dla darczyńców organizacji pozarządowych i na rzecz wprowadzenia ułatwień w przekazywaniu 1% podatku. Udaremniło projekt wprowadzenia restrykcyjnych przepisów w ustawie o fundacjach i przygotowało rekomendacje zmian ustawy o działalności pożytku publicznego, a także zorganizowało konferencję z udziałem ekspertów polskich i zagranicznych o prawnych uwarunkowaniach działalności fundacji w Polsce i w innych krajach UE.

W roku 2007, w ramach wspólnego projektu CEENERGI prowadzonego przez fora darczyńców w Europie Środkowej i Wschodniej ze środków Fundacji Motta i Fundacji Społeczeństwa Obywatelskiego (Trust for Civil Society), Forum podjęło szereg inicjatyw na rzecz promocji filantropii korporacyjnej, w tym badania działalności fundacji korporacyjnych w Polsce, warsztaty na temat prowadzenia działalności grantodawczej dla fundacji firm, konkurs Liderzy Filantropii połączony z rankingiem firm społecznie zaangażowanych.

W 2007 roku program finansowany był ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Dotacje	1 065 290,00 zł
Koszty realizacji i składki członkowskie	94 320,38 zł
Razem koszty programu	1 159 610,38 zł

Dotacje

Centrum Kształcenia i Dialogu Theotokos Gliwice	Dotacja instytucjonalna na 2 lata na prowadzenie działalności statutowej w zakresie edukacji obywatelskiej i europejskiej oraz promowania idei wolontariatu i dialogu międzykulturowego w regionie Europy Środkowo-Wschodniej.	100 000 zł
Fundacja demosEUROPA – Centrum Strategii Europejskiej Warszawa	Dotacja instytucjonalna na rok na prowadzenie działalności statutowej w dziedzinie integracji europejskiej i stosunków międzynarodowych.	100 000 zł
Fundacja dla Wolności Warszawa	Dotacja instytucjonalna na 2,5 roku na prowadzenie działalności statutowej dotyczącej upowszechniania wiedzy na temat instytucji demokratycznych, promocji postaw obywatelskiej odpowiedzialności i przeciwdziałania dyskryminacji.	90 000 zł
Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju Warszawa	Dotacja instytucjonalna na rok na prowadzenie działalności statutowej w zakresie edukacji ekonomicznej i prawnej, tworzenia warunków do społecznej akceptacji reform sprzyjających rozwojowi kraju oraz zwiększania udziału obywateli w życiu publicznym.	100 000 zł
Fundacja Nie biorę, chcę normalnie zarabiać Warszawa	Dotacja instytucjonalna na 2 lata na prowadzenie działalności dotyczącej aktywizacji środowisk medycznych na rzecz przeciwdziałania korupcji w służbie zdrowia oraz tworzenia systemu pomocy stypendialnej dla młodych lekarzy.	80 000 zł
Fundacja Projekt: Polska Warszawa	Dotacja instytucjonalna na 4 lata na prowadzenie działalności statutowej dotyczącej aktywizacji obywatelskiej środowisk studenckich i biznesowych oraz upowszechniania dobrych praktyk uczestniczenia w życiu publicznym.	80 000 zł
Instytut Myśli Józefa Tischnera Kraków	Dotacja instytucjonalna na rok na prowadzenie działalności statutowej dotyczącej upowszechniania idei solidarności oraz kultury dialogu w życiu publicznym.	40 000 zł
Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego Warszawa	Dotacja instytucjonalna na rok na prowadzenie działalności statutowej dotyczącej upowszechniania wiedzy w zakresie prawa antydyskryminacyjnego oraz przeciwdziałania praktykom dyskryminacyjnym.	20 600 zł
Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego Warszawa	Dotacja instytucjonalna na rok na prowadzenie działalności statutowej w zakresie upowszechniania myśli politycznej i społecznej oraz tworzenia forum debaty o problemach współczesności.	100 000 zł

<p>Stowarzyszenie Polskie Centrum Mediacji Warszawa</p>	<p>Dotacja instytucjonalna na rok na prowadzenie działalności statutowej dotyczącej edukacji w zakresie sprawiedliwości naprawczej i propagowania metody mediacji. 96 500 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Sędziów Polskich Iustitia Warszawa</p>	<p>Dotacja instytucjonalna na 2 lata na prowadzenie działalności statutowej dotyczącej ochrony niezawisłości sędziowskiej oraz reform wymiaru sprawiedliwości. 90 000 zł</p>
<p>Wschodnioeuropejskie Centrum Demokratyczne Warszawa</p>	<p>Dotacja instytucjonalna na 2 lata na prowadzenie działalności statutowej w zakresie wspierania prasy lokalnej, aktywizacji obywateli oraz promowania idei samorządności w krajach Europy Wschodniej i Azji Centralnej. 100 000 zł</p>
<p>Europejska Sieć Fundacji na rzecz Innowacyjnej Współpracy Bruksela</p>	<p><i>Religia i demokracja</i> – wspólne przedsięwzięcie kilku fundacji europejskich mające na celu zainicjowanie debaty na temat relacji religii i demokracji we współczesnej Europie; projekt zakłada przeprowadzenie badań nad religijnością w Europie, skalą zjawisk nietolerancji i bigoterii religijnej oraz związanych z nimi zagrożeń dla demokracji, przeprowadzenie cyklu dyskusji i przedstawienie rekomendacji dla państw członkowskich UE. 10 000 EUR</p>
<p>Fundacja Zeszytów Literackich Warszawa</p>	<p>Panel dyskusyjny <i>Literatura wobec historii i polityki</i> zorganizowany w 25. rocznicę powstania kwartalnika „Zeszyty Literackie”. 15 000 zł</p>
<p>Polska Akademia Nauk, Instytut Studiów Politycznych Warszawa</p>	<p><i>Polskie Generalne Studium Wyborcze</i> – badania dotyczące wyborów parlamentarnych 2007. 15 000 zł</p>

Równe Szanse

Celem programu jest zwiększenie dostępu do edukacji młodzieży z mniejszych miejscowości i uboższych środowisk oraz wyrównanie szans edukacyjnych i przeciwdziałanie izolacji społecznej niepełnosprawnych dzieci i młodzieży. Wspieramy organizacje pozarządowe, które prowadzą programy stypendialne adresowane do młodzieży szkolnej, oraz organizacje, które pracują z dziećmi niepełnosprawnymi. Administrujemy też funduszami powierzonymi Fundacji przez firmy i osoby prywatne.

Lokalne programy stypendialne

W ramach tego projektu, prowadzonego od 2000 roku, dążymy do upowszechnienia systemu finansowania stypendiów dla młodzieży z małych miejscowości i z rodzin o niskich dochodach, opartego o zasoby i aktywność społeczności lokalnych. Wspieramy lokalne organizacje pozarządowe, które zbierają fundusze w swoich środowiskach (od lokalnego biznesu, indywidualnych darczyńców, władz samorządowych, ze zbiórek publicznych, aukcji, wpłat 1%) i przeznaczają je na programy stypendialne dla młodzieży szkolnej ze swojego terenu. Programy stypendialne prowadzone są na podstawie opracowanych przez organizacje zasad i regulaminów, uwzględniających lokalne potrzeby i możliwości. Decyzje o przyznaniu stypendium uzależnione są zazwyczaj od dobrych wyników w nauce, dochodu w rodzinie, zaangażowania na rzecz środowiska lokalnego lub innych osiągnięć. Stypendia w wysokości 100–380 złotych miesięcznie przeznaczane są na podręczniki, pomoce naukowe, opłacenie internatów, dodatkowe kursy, dojazdy do szkół itp.

Organizacjom uczestniczącym w projekcie oferujemy co roku możliwość uzyskania dotacji do 20 000 zł. Dotacja przekazywana jest wówczas, gdy organizacja przedstawi plan i zasady działania swojego programu stypendialnego oraz udokumentuje posiadanie dodatkowych funduszy, tak aby do kwoty przekazanej przez Fundację mogła dotożyć co najmniej taką samą kwotę pochodzącą od innych darczyńców. 24 organizacje korzystają ponadto z przekazanych przez Fundację trzyletnich dotacji instytucjonalnych, przeznaczonych na ich umocnienie i rozwój w latach 2007-2009. Poza dotacjami oferujemy organizacjom udział w spotkaniach i szkoleniach na temat zasad prowadzenia programów stypendialnych, zbierania funduszy i zarządzania nimi, współpracy z lokalnymi partnerami, mediami, wolontariuszami i stypendystami.

W roku 2007 w projekcie uczestniczyło 36 organizacji z 16 województw, którym przekazaliśmy dotacje w łącznej wysokości 615 200 zł. Kwota ta, powiększona o fundusze zebrane z innych źródeł w wysokości 825 810 zł, pozwoliła na ufundowanie 1 298 stypendiów na roku szkolny 2007/2008.

Ponadto przekazaliśmy dotację Nidzickiemu Funduszowi Lokalnemu na zorganizowanie w latach 2008–2009 cyklu szkoleń i doradztwa dla organizacji prowadzących lokalne programy stypendialne lub przygotowujących się do ich prowadzenia.

W 2007 roku Lokalne Programy Stypendialne finansowane były z wpłat 1% podatku dochodowego od osób fizycznych (397 466,86 zł), z wpłat osób indywidualnych (67 733,14 zł), z darowizny firmy Nestlé Polska S.A. (30 000 zł) oraz ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Kolorowa Akademia

W ramach tego projektu wspieramy organizacje z małych miejscowości pracujące z dziećmi niepełnosprawnymi. Organizacjom tym oferujemy możliwość ubiegania się o dotacje na działania, które ułatwiają dzieciom niepełnosprawnym zdobywanie wiedzy i umiejętności, umożliwiając im udział w zajęciach kulturalnych i artystycznych, przyczyniają się do ich integracji z rówieśnikami i ze środowiskiem, w którym żyją.

W roku 2007 otrzymaliśmy 130 wniosków. Komisja ekspertów wybrała 30 projektów różnorodnych cyklicznych zajęć edukacyjnych i integracyjnych, adresowanych do ok. 750 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży oraz ok. 350 ich pełnosprawnych rówieśników. W ośmiu projektach przewidziano także działania skierowane do rodziców i opiekunów (grupy wsparcia, konsultacje psychologiczne, spotkania informujące o możliwościach uzyskania pomocy). Ponad połowa z dotowanych projektów realizowana była w bardzo małych miejscowościach (nieprzekraczających 6 tys. mieszkańców).

Przekazaliśmy też dotację Bielskiemu Stowarzyszeniu Artystycznemu Teatr Grodzki na prowadzenie w latach 2008–2009 cyklu szkoleń i doradztwa dla organizacji, które w swoich działaniach z dziećmi niepełnosprawnymi wykorzystują techniki teatralne.

W 2007 roku Kolorowa Akademia finansowana była ze środków Fundacji Agory (92 040 zł), Funduszu Commercial Union Polska (85 000 zł), Funduszu M (76 300 zł), z wpłat osób indywidualnych (2 767 zł), wpłat 1% podatku (513 zł) oraz ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Fundusze powierzone

Fundacja administruje powierzonymi jej funduszami firm i osób prywatnych. Fundusze te ustanawiane są na mocy umowy o darowiznie, zawieranej przez firmę lub osobę prywatną i Fundację. Zgodnie z umową Fundacja wspiera ze środków jej powierzonych działania mieszczące się w zakresie jej działalności statutowej i leżące w polu zainteresowania darczyńcy.

Fundusz Charytatywny Commercial Union

Od 1995 roku Fundacja współpracuje z firmą Commercial Union Polska, która przekazuje nam środki na pomoc niepełnosprawnym, dzieciom i młodzieży.

W 2007 roku z Funduszu Commercial Union współfinansowaliśmy 19 dotacji na integracyjne i edukacyjne zajęcia dla dzieci niepełnosprawnych (dotacje opisane przy projekcie Kolorowa Akademia).

Fundusz M

W 2002 roku, dzięki darowiznie przekazanej Fundacji przez prywatnego darczyńcę pragnącego zachować anonimowość, powstał wieczysty Fundusz M. Dochody z inwestowania tego funduszu przeznaczamy co roku na pomoc dla dzieci.

W 2007 roku z Funduszu M sfinansowaliśmy (w całości lub w części) 12 dotacji na integracyjne i edukacyjne zajęcia dla dzieci niepełnosprawnych (dotacje opisane przy projekcie Kolorowa Akademia). Z Funduszu M przekazujemy też środki na cele wskazane przez darczyńcę, związane z niesieniem pomocy dzieciom chorym i potrzebującym opieki. W roku 2007 dotacje z tej puli wyniosły 32 000 zł (dotacje opisane przy Funduszu M).

Fundusz Helen i Petera Maxwellów

Od roku 2004 Fundacja otrzymuje coroczną darowiznę w wysokości ok. 100 000 złotych od Państwa Helen i Petera Maxwellów ze Stanów Zjednoczonych, z przeznaczeniem na program wyrównywania szans edukacyjnych w rejonie siedleckim. Program ten realizowany jest przez Stowarzyszenie Pomocy Społecznej, Rehabilitacji i Resocjalizacji im. H.Ch. Kofoeda w Siedlcach z udziałem starosty i wójtów gmin powiatu siedleckiego oraz prezydenta miasta Siedlce. W ramach programu, finansowanego w 2/3 ze środków Funduszu, co roku organizowany jest konkurs na zakup komputerów dla szkół podstawowych i gimnazjalnych w Siedlcach i powiecie siedleckim.

W roku 2007 dzięki środkom przekazanych przez Państwa Maxwellów, powiększonym o dotacje z gmin powiatu siedleckiego i miasta Siedlce, sfinansowano zakup 49 komputerów dla 10 szkół, w tym 38 komputerów ze środków Funduszu.

Fundusz Beaty Pawlak

Fundusz ten został utworzony z darowizny zapisanej w testamencie przez Beatę Pawlak, dziennikarkę i pisarkę, która zginęła w zamachu terrorystycznym na indonezyjskiej wyspie Bali 12 października 2002 roku. Ze środków Funduszu – zgodnie z życzeniem Ofiarodawczynie – ustanowiona została doroczna nagroda Jej imienia, opisana w programie Debaty Fundacji Batorego.

Dotacje	1 154 538,00 zł
Koszty realizacji	69 874,92 zł
Razem koszty programu	1 224 412,92 zł

Dotacje

Lokalne programy stypendialne

Barciańska Inicjatywa Oświatowa Barciany	Dotacja na program stypendialny <i>Bartek</i> adresowany do młodzieży z gminy Barciany – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 36 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł
Fundacja Elbląg Fundusz Lokalny Regionu Elbląskiego Elbląg	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z miasta Elbląg i powiatu ziemskiego elbląskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 53 stypendia na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł
Fundacja Fundusz Lokalny Ziemi Biłgorajskiej Biłgoraj	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z powiatu biłgorajskiego i gminy Zwierzyniec w województwie lubelskim – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 30 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł
Fundacja Inicjatyw Kulturalnych Radomsko	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży uzdolnionej artystycznie z powiatu radomszczańskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 13 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł
Fundacja Pomocy Społecznej Brzeszcze	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z gminy Brzeszcze – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 45 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł
Fundacja Rodzina Sławno	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z powiatu Sławno – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 40 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł

Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap Gołdap	Dotacja na <i>Gołdapski Fundusz Stypendialny</i> dla młodzieży z powiatu gołdapskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 29 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł
Fundacja Rozwoju Regionu Łukta Łukta	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z wybranych gmin powiatów ostródzkiego i olsztyńskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 34 stypendia na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł
Fundacja Sokólski Fundusz Lokalny Sokółka	Dotacja na program stypendialny <i>Prymus</i> dla młodzieży pochodzącej z terenu gminy Sokółka, uczącej się w szkołach na terenie województwa podlaskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 40 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł
Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika Stara Bystrzyca	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z 4 gmin Masywu Śnieżnika: Bystrzyca Kłodzkiej, Łąka Zdroju, Międzylesia i Stronia Śląskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 74 stypendia na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł
Leżajskie Stowarzyszenie Rozwoju Leżajsk	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych z powiatu leżajskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 25 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	10 100 zł
Sądecka Fundacja Rozwoju Wsi i Rolnictwa Nowy Sącz	Dotacja na <i>Fundusz Stypendialny im. Braci Patoczków</i> przeznaczony dla młodzieży z wybranych gmin powiatów nowosądeckiego i gorlickiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 117 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł
Srokowskie Stowarzyszenie Sukces Każdego Dziecka Srokowo	Dotacja na program stypendialny <i>Bociek</i> dla młodzieży z gminy Srokowo – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 36 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	7 050 zł
Stowarzyszenie Dobroczyne Lokalny Fundusz Roku 2000 Tomaszów Mazowiecki	Dotacja na program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu tomaszowskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 8 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	7 700 zł
Stowarzyszenie Dobroczyne Razem Zelów	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z gminy Zelów – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 8 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	5 400 zł
Stowarzyszenie Edukacja dla Przyszłości Namysłów	Dotacja na program stypendialny dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z gminy Namysłów (finansowana ze środków Nestlé Polska S.A.) z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 10 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł
Stowarzyszenie Edukacji Kulturalnej Widok Białystok	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z Białegostoku uzdolnionej artystycznie i humanistycznie – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 18 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł
Stowarzyszenie Fundusz Stypendialny dla Młodzieży Wiejskiej im. A. Bąkowskiej Sońsk	Dotacja na program stypendialny dla uczniów i absolwentów Zespołu Szkół Rolniczych w Gotoczyźnie w powiecie ciechanowskim – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 4 stypendia na rok szkolny 2007/2008.	16 100 zł
Stowarzyszenie Młodzi dla Rozwoju EMKA Wieliszew	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z gminy Wieliszew – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 18 stypendiów na rok szkolny 2007/2008.	12 100 zł
Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży Wiejskiej Przywrócić Nadzieję Głogów	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z gminy Głogów – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 33 stypendia na rok szkolny 2007/2008.	20 000 zł

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Lokalnego Białobrzegi	Dotacja na program stypendialny dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z gminy Białobrzegi w województwie podkarpackim – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 30 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 20 000 zł
Stowarzyszenie na rzecz Tworzenia Przyjaznego Środowiska Wychowawczego Dzieci i Młodzieży Ławskiej Przystań Ława	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z powiatu ławskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 39 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 20 000 zł
Stowarzyszenie Nidzicki Fundusz Lokalny Nidzica	Dotacja na program stypendialny <i>Prymus</i> dla uczniów szkół średnich z powiatu nidzickiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 25 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 20 000 zł
	Dotacja na cykl szkoleń i doradztwa dla organizacji prowadzących lokalne programy stypendialne lub przygotowujących się do ich prowadzenia (dotacja na lata 2008–2009). 70 000 zł
Stowarzyszenie Oświatowe im. Dezyderego Chłapowskiego Kościan	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z powiatu kościańskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 20 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 20 000 zł
Stowarzyszenie Pomocna Dłoń Złoty Stok	Dotacja na program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z gminy Złoty Stok – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 13 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 6 200 zł
Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Klonowa Klonowa	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z gminy Klonowa – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 10 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 5 100 zł
Stowarzyszenie Przyjaciół Publicznego Gimnazjum w Nowinach Sitkówka-Nowiny	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z gminy Sitkówka-Nowiny oraz dla najlepszych zawodników lokalnych klubów sportowych – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 62 stypendia na rok szkolny 2007/2008. 20 000 zł
Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Katowickiej, Koło Parafialne przy Parafii Św. Jerzego Goczałkowice-Zdrój	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z gminy Goczałkowice-Zdrój – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 29 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 20 000 zł
Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Zarzecze Zarzecze	Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z gminy Zarzecze – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 15 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 15 850 zł
Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego i Filantropii Kielce	Dotacja na program stypendialny <i>Żaczek</i> dla uczniów szkół średnich z regionu świętokrzyskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 66 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 20 000 zł
Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Powiatu Człuchowskiego Człuchów	Dotacja na program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych i dla studentów z powiatu człuchowskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 101 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 20 000 zł
Towarzystwo Kulturalne Echo Pyzdr Pyzdry	Dotacja na program stypendialny <i>Mecenat</i> dla młodzieży z gmin: Pyzdry, Słupca i Gizalki w województwie wielkopolskim – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 13 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 19 600 zł

<p>Towarzystwo Miłośników Ziemi Muszyńskiej Muszyzna</p>	<p>Dotacja na program stypendialny dla młodzieży uczęszczającej do Liceum Ogólnokształcącego w Muszynie, szkół muzycznych w Krynicy i Nowym Sączu oraz gimnazjów w Muszynie, Powroźniku i Złockiem w województwie małopolskim – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 22 stypendia na rok szkolny 2007/2008. 20 000 zł</p>
<p>Towarzystwo Rozwoju Powiatu Kwidzyńskiego Kwidzyn</p>	<p>Dotacja na program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i studentów z powiatu kwidzyńskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 39 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 20 000 zł</p>
<p>Towarzystwo Samorządowe Konin</p>	<p>Dotacja na program stypendialny dla młodzieży z powiatów: konińskiego, kolskiego, stupeckiego, tureckiego, wrzesińskiego i gnieźnieńskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 129 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 20 000 zł</p>
<p>Uczniowski Klub Sportowy Dąbrówka Kargowa Kargowa</p>	<p>Dotacja na program stypendialny dla uczniów szkół gimnazjalnych z gminy Kargowa (finansowana ze środków Nestlé Polska S.A.) – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 14 stypendiów na rok szkolny 2007/2008. 10 000 zł</p>
<h3>Kolorowa Akademia</h3>	
<p>Agroturystyczne Stowarzyszenie Ziemi Ostrowsko-Ostrzeszowskiej Przygodzice</p>	<p><i>Przymyk radości</i> – zajęcia przyrodnicze (edukacja w terenie), rękodzielnicze (plastyczno-malarskie, tkackie i ceramiczne), twórcze (literackie, teatralne, muzyczne), terapeutyczne (metodą Paula Dennisona) oraz hipoterapia dla 10 dzieci niepełnosprawnych oraz uczniów szkoły podstawowej; prezentacja osiągnięć na okolicznościowych spotkaniach dla mieszkańców wsi (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory). 9 790 zł</p>
<p>Barwickie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych Razem Barwice</p>	<p><i>Poznaj i pomaluj swój świat</i> – czterodniowe bloki zajęć w różnych porach roku: wyjazd (gospodarstwo ekologiczne, Drawieński Park Narodowy, muzeum i kino, Ogród Botaniczny) oraz inspirowane nim trzydniowe zajęcia artystyczne, zabawy relaksacyjne i integracyjne dla 20 niepełnosprawnych dzieci (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory i Funduszu M). 9 300 zł</p>
<p>Fundacja Delphinus na rzecz Rehabilitacji Medycznej i Społecznej Żarnowiec</p>	<p><i>To jest brat twój, to siostra twoja</i> – zajęcia artystyczne (plastyczne, teatralne), sportowe na basenie, psychorozwojowe i rekreacyjne oparte na pracy w parach dziecko niepełnosprawne (20 osób) – pełnosprawny rówieśnik (10 wolontariuszy, rodzeństwo), indywidualne spotkania rodziców z psychologiem, na zakończenie uroczysty festyn z prezentacją prac plastycznych i aktorskim występem uczestników projektu (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory). 7 600 zł</p>
<p>Fundacja im. Brata Alberta, Świetlica Terapeutyczna Chetmek</p>	<p><i>Poznajemy zawody</i> – integracyjne spotkania podopiecznych Fundacji z uczestnikami Świetlicy Rodziny Kolpinga (łącznie 20 osób niepełnosprawnych intelektualnie): odwiedzanie miejsc pracy typu sklep, apteka, piekarnia, policja (pogadanka, zwiedzanie, próba wykonywania czynności związanej z poznawanym zawodem); na zakończenie konkurs plastyczny tematycznie związany z projektem (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory). 5 000 zł</p>
<p>Fundacja im. Brata Alberta, Świetlica Terapeutyczna w Karczemce Aleksandrów Kujawski</p>	<p><i>Kulturalno-oświatowy zawrót głowy</i> – cykliczne zajęcia w ośrodkach kulturalno-oświatowych (Muzeum Papieru, Muzeum Piernika, teatr, kino, Ogród Botaniczny, Planetarium itp.) dla 26 niepełnosprawnych podopiecznych Świetlicy; zajęcia plastyczne i teatralne inspirowane wycieczkami (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Funduszu M). 5 000 zł</p>

Fundacja Ostoja Kamienna Góra	<i>Poznajemy życie na wsi i wiejskie tradycje</i> – wizyta w gospodarstwie rolnym, warsztat pieczenia chleba w skansenie i inspirowane tymi wydarzeniami cykliczne warsztaty teatralne (przygotowanie spektaklu, lalek i dekoracji) dla 10 dzieci niepełnosprawnych; wystawienie spektaklu na spotkaniu integracyjno-informacyjnym (dotacja sfinansowana z Funduszu M).	7 060 zł
Koło Środowiskowo-Charytatywne Caritas, Centrum Interwencji Rodzinnej Opoka Łańcut	<i>Poznajmy się lepiej</i> – spotkania integracyjne 15 niepełnosprawnych intelektualnie podopiecznych tworzonego Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego z grupami uczniów z różnych szkół, tematycznie związane z porami roku, obrzędami i świętami; zajęcia plastyczne, kulinarne, przyrodnicze, a także wyjazdy do teatru, kina i filharmonii (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory).	10 000 zł
Łabiszyńskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin Łabiszyn	Zajęcia malarskie i wyrobu sztuki użytkowej dla 11 dzieci niepełnosprawnych i ich rodzeństwa, a także ćwiczenia usprawniające ruchowo, spotkania z artystą ludowym, pielęgniarką środowiskową i sportowcem oraz wyjazd do kina i teatru; prezentacja prac dzieci w środowisku lokalnym (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory).	10 000 zł
Piastrun – Fundacja na rzecz Dzieci i Młodzieży Opole	<i>Gastronomiczno-kulinarne podróże ze smakiem</i> – spotkania poświęcone poznawaniu regionów i krajów europejskich: informacja o kraju/regionie i jego charakterystycznych daniach, przygotowanie dania przez młodzież wg przepisu oraz zdobywanie dodatkowych umiejętności typu dekorowanie stołów, poznawanie zastawy; projekt integracyjny realizowany w Strzelcach Opolskich z 30 uczniami Zespołu Szkół Specjalnych i 15 wolontariuszami z Liceum Ogólnokształcącego (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory).	7 320 zł
Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów Klanza Bogatynia	<i>Z cyrkiem weselej</i> – cykliczne integracyjne zajęcia cyrkowe dla 15 dzieci niepełnosprawnych i 15 zdrowych z problemami dydaktycznymi, poprzedzone warsztatem dla realizatorów projektu (instruktorzy, nauczyciele, wolontariusze, rodzice), przygotowanie krótkich pokazów i etuid dla grup z różnych placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz widowiska podsumowującego projekt (ze scenografią i kostiumami dla dzieci), które będzie elementem festynu organizowanego w ramach Dni Bogatyni (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory).	10 000 zł
Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie Więcbork	<i>Chodź, pomaluj mój świat</i> – zajęcia artystyczne inspirowane znanymi bajkami połączone ze spotkaniami z przedstawicielami różnych zawodów oraz zajęcia terapeutyczne z wykorzystaniem elementów muzykoterapii dla 20 niepełnosprawnych fizycznie i intelektualnie dzieci w wieku 6–12 lat oraz 5 zdrowych rówieśników (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory).	10 000 zł
Stowarzyszenie Dzieci Specjalnej Troski Gołdap	<i>Z przygodą na ty</i> – działania Klubu Turystyczno-Żeglarskiego zrzeszającego 10 uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego i 10–15 uczniów innych szkół: cotygodniowe spotkania oraz nauka pływania, wycieczka rowerowa, spływ kajakowy, rajd pieszy i integracyjny obóz żeglarski (dotacja sfinansowana z Funduszu M).	6 850 zł
Stowarzyszenie Integracji Osób z Upośledzeniem Umysłowym Oligus Bełżyce	<i>Bliskie spotkania z artterapią</i> – comiesięczne spotkania integracyjne dla 10 upośledzonych intelektualnie mieszkańców Domu Pomocy Społecznej i 10 uczniów gimnazjum i technikum związane z teatrem lalkowym: zabawy integracyjne, przybliżenie twórczości H.Ch. Andersena, wybór bajki, wybór nazwy teatryku, techniki wykonywania kukiełek, wyjazd do teatru (spektakl i lekcja edukacyjna), wystawienie spektaklu z okazji Dnia Święta Rodziny (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory).	10 000 zł

<p>Stowarzyszenie Kobiet Gminy Sawin Sawin</p>	<p><i>Nasi przyjaciele</i> – zajęcia dla 26 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży: teatrzyk pacynek – ćwiczenia logopedyczne, wykonywanie pacynek, przygotowanie scenografii (szycie, rzeźba, wikliniarstwo), występy na imprezach okolicznościowych, hipoterapia oraz punkt konsultacyjny (psycholog, pedagog, logopeda, psychiatra, rehabilitant) dla rodzin dzieci (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory). 10 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Na Górze Chodzież</p>	<p><i>Moja miłość jest dorosła</i> – cykl zajęć związanych tematycznie z różnymi rodzajami miłości, wyrażanie emocji i przemyśleń za pomocą malarstwa, poezji, prozy, fotografii oraz filmu dokumentalnego; na zakończenie wystawa prac, projekcja filmu i wieczorek poetycki w Chodzieskim Domu Kultury; projekt adresowany do młodzieży niepełnosprawnej od 15. roku życia (dotacja sfinansowana z Funduszu M i wpłat 1% podatku). 9 910 zł</p>
<p>Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Osób Niepełnosprawnych Bolków</p>	<p>Nauka czytania metodą Glena Domana, zajęcia na basenie i hipoterapia dla 17 dzieci niepełnosprawnych oraz integracyjne zajęcia manualne z 17 rówieśnikami (wolontariusze i rodzeństwo), a dla rodziców warsztaty psychospołeczne oraz dotyczące metod pracy z dziećmi niepełnosprawnymi; na zakończenie festyn rekreacyjno-sportowy z aukcją prac dzieci (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory). 10 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie na rzecz Dzieci Niepełnosprawnych Nasze Dzieci Reszel</p>	<p><i>Poznajemy swoje możliwości – rozwijamy umiejętności</i> – zajęcia ceramiczne (w tym 2 wycieczki do profesjonalnych pracowni garncarskich) i ruchowe na basenie dla 50 osób upośledzonych intelektualnie; na zakończenie wystawa prac i wyjazd na basen z rodzicami (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory). 5 310 zł</p>
<p>Stowarzyszenie na rzecz Dzieci, Młodzieży oraz Osób Niepełnosprawnych Źródłko Ropa</p>	<p><i>Chcemy pomóc innym być, aby z uśmiechem mogli żyć</i> – zajęcia plastyczne i logopedyczne dla 12 dzieci niepełnosprawnych, edukacyjno-integracyjne z 12 zdrowymi rówieśnikami, utworzenie grupy wsparcia dla rodziców i opiekunów dzieci niepełnosprawnych prowadzonej przez psychologa; festyn połączony z prezentacją prac dzieci (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory). 10 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin Sami Sobie Kozienice</p>	<p><i>Pod drzewkiem różnaitości</i> – terapia zajęciowa z elementami rehabilitacji ruchowej i pedagogiki zabawy (plastyka, ceramika, zajęcia kulinarne, tworzenie i malowanie form gipsowych, wycinanki, gry planszowe) dla 20 dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym głównie z autyzmem, zajęcia indywidualne z pedagogiem specjalnym i logopedą, psychoterapia grupowa dla rodzin dzieci, krótkie imprezy rekreacyjne bez dzieci (wycieczka rowerowa, ognisko, rajd pieszy), szkolenie dla nauczycieli przedszkoli i szkół podstawowych dotyczące podstawowych problemów terapii i edukacji dzieci z autyzmem (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory). 10 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Sośno Sośno</p>	<p><i>Co słonko widziało</i> – cykliczne spotkania 30 niepełnosprawnych dzieci z wykorzystaniem różnorodnych metod pracy (gry i zabawy ruchowe połączone z elementami rytmiki i tańca, muzykoterapia, trening kulinarny, różne techniki plastyczne), dotyczące najbliższego otoczenia dzieci (dom rodzinny, tradycje rodzinne, ważne daty w kalendarzu, zdrowe odżywianie, ulubione bajki, wiersze i książki) oraz tematyki przyrodniczej; na zakończenie Karnawałowy Bal Integracyjny z wystawą prac i występami uczestników projektu; powołanie grupy wsparcia dla rodziców (dotacja sfinansowana z Funduszu M). 7 060 zł</p>
<p>Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Kultury Amadei Amici Milicz</p>	<p>Cykl zajęć z wykorzystaniem muzykoterapii adresowany do 90 osób niepełnosprawnych, w tym 56 dzieci do lat 18: warsztaty muzyczne prezentujące muzykę różnych epok i stylów, wspólne występy uczestników projektu z członkami zespołu terapeutycznego, wyjazdy do filharmonii (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory). 10 000 zł</p>

Stowarzyszenie na rzecz Wspierania Osób o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych Szansa Giżycko	<i>Świat w kolorach tęczy</i> – zajęcia kulinarne (przyrządzanie potraw w wybranym kolorze, nauka zachowania w restauracji), plastyczne (kwiaciarstwo, formy przestrzenne, pocztówki, laurki, wyjazd do Muzeum Kultury Ludowej) i techniczne (elementy przydatne w kuchni, zabawki, podstawki, ramki) dla 30 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz wyjazdy do teatrów, kina i na wystawy, udział w koncertach i spotkaniach z plastykiem; przygotowanie wystawy prac w Giżyckim Centrum Kultury (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory). 10 000 zł
Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Bądźmy Razem Aleksandrów Kujawski	<i>Razem weselej</i> – spotkania wolontariuszy z niepełnosprawnymi podopiecznymi w ich domach oraz comiesięczne duże spotkania integracyjne w szkole, zajęcia logopedyczne i terapeutyczne, wspólna wycieczka do Ogrodu Zoobotanicznego, konkurs plastyczny, porady psychologiczne i prawnicze dla rodziców podopiecznych, impreza finałowa z przeglądem form artystycznych osób niepełnosprawnych i rozstrzygnięciem konkursu „Malowniczy Powiat Aleksandrowski” (dotacja sfinansowana z Funduszu M). 8 050 zł
Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Specjalnej Troski Jeden Świat Białystok	<i>Terapeutyczna edukacja kulturalna</i> – prowadzone w Czarnej Białostockiej zajęcia dwóch grup teatralnych (dzieci z problemami werbalizacji oraz dzieci mówiące): ćwiczenia logopedyczne, plastyczne i muzyczne (przygotowanie scenografii i muzyki do spektaklu), zajęcia terapeutyczno-kulturalne z rodzicami dzieci, wyjazdy do teatrów (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory). 10 000 zł
Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Szkoły w Tokarach Kawęczyn	<i>Bawimy się w teatr muzyczny</i> – warsztaty teatralne, logopedyczne, plastyczno-techniczne, muzyczno-ruchowe prowadzące do wystawienia bajek <i>Królowa Śniegu</i> i <i>Czerwony Kapturek</i> przez 30-osobową grupę dzieci (15 niepełnosprawnych); wycieczka do teatru (spektakl i kulisy) i bal karnawałowy; dla rodziców i opiekunów dzieci: warsztaty z psychologiem, spotkanie z lekarzem pediatrą (dotacja sfinansowana z Funduszu M). 8 460 zł
Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Leżak Dęblin	<i>Cyrkowe sztuki cenię nie tylko na arenie</i> – zajęcia artterapeutyczne (plastyczne i teatralne z elementami sztuki cyrkowej) dla 30 wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, imprezy integracyjne z udziałem wszystkich podopiecznych Stowarzyszenia oraz uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej, a także szkolenie z pedagogiki cyrku dla nauczycieli i wychowawców (dotacja sfinansowana z Funduszu M). 8 660 zł
Stowarzyszenie Z Potrzeby Serca Łabunie	<i>Wyjść z cienia</i> – comiesięczne szkolenia dla rodziców i opiekunów dzieci niepełnosprawnych dotyczące ich praw, rodzajów świadczeń socjalnych, metod terapii dzieci oraz prowadzone równoległe zajęcia dla 20 dzieci obejmujące zabawy psychoedukacyjne, muzykoterapię, zajęcia plastyczno-techniczne, biblioterapię, zabawy ruchowe na świeżym powietrzu itp. (dotacja sfinansowana ze środków Commercial Union i Fundacji Agory). 10 000 zł
Szkolny Klub Sportowy Niestyszających Olimpijczyk Olecko	<i>Tacy sami</i> – zajęcia rekreacyjno-sportowe i kompensacyjne dla dzieci młodszych (gry i zabawy ruchowe, rytmika i pływanie) oraz zajęcia świetlicowe dla ok. 100 wychowanków Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niestyszających i Niedostyszających, a dla ich rodziców spotkania Klubu Rodzinnego prowadzone przez pedagogów (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory i Funduszu M). 6 850 zł
Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Rodzin, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa Strzał w 10 Olsztyn	<i>Poezja skrzydłami dzieci</i> – zajęcia dla 10 dzieci z Zespołem Downa i takiej samej liczby zdrowej młodzieży inspirowane wierszami J. Brzechwy i J. Tuwima: plastyczne (lepienie, rysowanie), rytmiczne (przedstawianie wierszy), ekologiczne (ptaki i rezerваты przyrody), kurs tańca przeplatany czytaniem wierszy, teatrzyk; podsumowanie projektu – bal z wystawą prac i prezentacją teatrzyku; projekt realizowany w Pieszku (dotacja sfinansowana z Funduszu M). 8 700 zł

<p>Wiejskie Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie i Ruchowo Łopuszno</p>	<p>Zajęcia plastyczno-manualne (kwiaty, kompozycje i tradycyjne ozdoby choinkowe z bibuły) połączone z terapią muzyczną dla 17 dzieci, głównie objętych nauką indywidualną w domach, oraz imprezy integracyjne dla wszystkich podopiecznych Stowarzyszenia; wystawa prac w Galerii Gminnego Ośrodka Kultury (dotacja sfinansowana z Funduszu M). 5 700 zł</p>
<p>Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki Bielsko-Biała</p>	<p>Dotacja na cykl szkoleń i doradztwa dla organizacji, które w swoich działaniach z dziećmi niepełnosprawnymi wykorzystują techniki teatralne (dotacja na lata 2008–2009). 90 000 zł</p>
Fundusz M	
<p>Fundacja Dzieciom Zdążyć z Pomocą Warszawa</p>	<p>Dotacje na leczenie i rehabilitację 9 niepełnosprawnych dzieci. 13 600 zł</p>
<p>Fundacja Pomocy Chorym na Zanik Mięśni Szczecin</p>	<p>Dotacja na leczenie i rehabilitację chłopca chorego na zanik mięśni. 1 600 zł</p>
<p>Neuron Sp. z o.o. Bydgoszcz</p>	<p>Dotacja na rehabilitację dziewczynki w Ośrodku Rehabilitacji i Hipoterapii Neuron w Małym Gacnie. 1 300 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Wolnego Słowa Warszawa</p>	<p>Badania nad historią wolności słowa w Polsce – dokumentacja działalności niezależnych wydawnictw w latach 1976–1989, w tym pierwszej niezależnej oficyny wydawniczej NOWA. 10 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Powiatu Czułchowskiego Czułchów</p>	<p>Dotacja na stypendium dla studenta Wydziału Mechanicznego Politechniki Koszalińskiej (I semestr roku akademickiego 2006/2007). 1 000 zł</p>
<p>Darowizny dla osób indywidualnych</p>	<p>Darowizna na lekarstwa i sprzęt rehabilitacyjny dla 5 chorych dzieci. 1 500 zł</p> <p>Darowizna na likwidację barier architektonicznych w mieszkaniu osoby niepełnosprawnej. 1 000 zł</p> <p>Darowizna na zakup materaca i poduszki przeciwoleżynowej dla chorej osoby. 1 000 zł</p> <p>Darowizna na czesne za studia podyplomowe w dziedzinie pedagogiki specjalnej na Uniwersytecie Szczecińskim. 1 000 zł</p>
Fundusz Helen i Petera Maxwellów	
<p>Stowarzyszenie Pomocy Społecznej, Rehabilitacji i Resocjalizacji im. H.Ch. Kofoeda Siedlce</p>	<p><i>Dać szansę</i> – IV edycja konkursu na wyposażenie w komputery szkół podstawowych i gimnazjów z powiatu siedleckiego (z dotacji, powiększonej o środki samorządów, zakupiono dla 10 szkół 49 komputerów, w tym 33 z dotacji państwa Maxwellów) oraz ewaluacja czterech edycji konkursu. 90 718 zł</p>

Dla Tolerancji

Celem programu, realizowanego od 2006 roku, jest kształtowanie postaw otwartości wobec różnic rasowych, etnicznych i religijnych oraz przeciwdziałanie przejawom nietolerancji i dyskryminacji. Chcemy przyczynić się do „rozbrajania” zakorzenionych w naszej kulturze i języku ksenofobicznych uprzedzeń, a także do zwiększenia liczby i zakresu podejmowanych w Polsce działań, które odnoszą się bezpośrednio do aktów nietolerancji i ksenofobii, oraz do rozwoju i profesjonalizacji organizacji, które takie działania prowadzą.

To, co wspólne / to, co różne

Przekazujemy dotacje organizacjom pozarządowym na różnorodne przedsięwzięcia edukacyjne i kulturalne mające na celu przypominanie i odkrywanie korzeni wielonarodowej Polski oraz ochronę wspólnego dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza dziedzictwa polskich Żydów. Wspieramy też przedsięwzięcia artystyczne, będące nowym głosem w dyskusji na temat polskiego antysemityzmu, naszej tolerancji i nietolerancji, oraz projekty dotyczące przeciwstawiania się aktom ksenofobii i rasizmu. Oprócz dotacji oferujemy organizacjom pomoc merytoryczną w przygotowaniu projektów, możliwość współpracy i wymiany doświadczeń. Pomaga nam w tym Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”, które organizuje warsztaty dla organizacji ubiegających się o dotacje, prowadzi internetową stronę www.dlatolerancji.pl oraz zajmuje się dokumentowaniem i promocją najlepszych projektów. Stowarzyszeniu „Spotkania” – naszej drugiej organizacji partnerskiej – powierzyliśmy zadanie ewaluowania dotowanych przez nas projektów i badania ich wpływu na społeczności lokalne.

W 2007 roku, w drugiej edycji konkursu, listy intencyjne nadeszło 226 organizacji – blisko dwukrotnie więcej niż rok wcześniej. Autorów 39 projektów zaprosiliśmy na warsztaty do Warszawy (22–24 marca). Z nawiązką spełniły one swoje zadanie – przyczyniły się do podjęcia współpracy między organizacjami, a dzięki wzajemnej inspiracji także do ulepszenia i rozwinięcia projektów, z którymi ich autorzy przyjechali na to spotkanie. Inspirujące były także spotkania i dyskusje z osobami, których działalność jest istotnym głosem w sprawie inności, tolerancji, odkłamywania historii (m.in. spotkanie z Bożeną Szroeder z Fundacji Pogranicze w Sejnach, spotkanie z dr. Jackiem Leociakiem, badaczem z Uniwersytetu Warszawskiego i Centrum Badań nad Zagładą Żydów IFiS PAN, poświęcone sile stereotypów, czy dyskusja z udziałem prof. Joanny Tokarskiej-Bakir i Zuzanny Radzik na temat filmu Artura Żmijewskiego *Polak w szafie*).

Po warsztatach otrzymaliśmy 34 wnioski; komisja ekspertów rekomendowała do dotacji wszystkie zgłoszone projekty (8 z nich stanowi kontynuację działań wspartych w pierwszej edycji konkursu, w 2006 roku). Znakomita większość dotowanych projektów dotyczyła dziedzictwa polskich Żydów, stosunków polsko-żydowskich oraz problemu antysemityzmu i opierała się na poznawaniu przeszłości swojej małej

ojczyzny – miasteczka, miasta czy regionu. W większości było to dla uczestników projektów odkrywanie „białych plam” – dowiadywanie się o zapomnianych lub przemilczanych faktach. Fascynacja żydowską kulturą łączyła się z wysiłkiem mierzenia się z historią Holokaustu i – co najtrudniejsze – z wiedzą o bardzo różnych postawach Polaków, kiedyś, a także dziś. Poza działaniami dotyczącymi spraw polsko-żydowskich wsparliśmy projekt eksplorujący rosyjskie korzenie Łodzi oraz warsztaty fotograficzne dla dzieci romskich w Szaflarach, które zaowocowały wystawą zdjęć podróżującą po całej Polsce.

Przeciwdziałanie nietolerancji

Organizacjom, wybranym w przeprowadzonym w 2006 roku otwartym konkursie, przekazujemy dotacje na realizację projektów, polegających na prowadzeniu badań, monitorowaniu przejawów nietolerancji, ksenofobii i antysemityzmu w życiu społecznym oraz podejmowaniu działań edukacyjnych i prewencyjnych.

W 2007 roku program finansowany był ze środków Fundacji Forda (267 230,52 zł), Fundacji Żydowskiego Życia i Kultury im. Tada Taubego (67 425,10 zł) oraz Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Dotacje	773 675,10 zł
Koszty realizacji	39 480,52 zł
Razem koszty programu	813 155,62 zł

Dotacje

To, co wspólne / to, co różne	
Białoruskie Zrzeszenie Studentów Białystok	Laboratorium etnograficzne <i>Podlascy Żydzi – trudna pamięć II</i> – obóz badawczy dla młodzieży z liceum białoruskiego w Hajnówce oraz studentów, prowadzony w miasteczkach i wsiach powiatów hajnowskiego i bielskiego (m.in. w Narewce, Orli, Narwi i Kleszczelach): warsztaty wprowadzające w historię Żydów na wschodniej Białostocczyźnie, rejestracja wywiadów z osobami pamiętającymi swoich żydowskich sąsiadów, wieczorne dyskusje i spotkania (kontynuacja projektu realizowanego w 2006 roku). 10 000 zł
Edukacyjne Centrum Żydowskie Oświęcim	<i>Moi dawni sąsiedzi</i> – cykl warsztatów dla młodzieży poświęconych dziejom społeczności żydowskiej w Oświęcimiu i szerzej – wspólnej historii Polaków i Żydów oraz cykl otwartych wykładów i dyskusji na temat historii, religii i kultury żydowskiej, stosunków polsko-żydowskich oraz zagadnień ksenofobii we współczesnej Polsce („Rozmowy o tolerancji”). 8 000 zł
Fundacja Civis Polonus Warszawa	<i>Moje wielokulturowe miasto</i> (projekt realizowany w Sokołowie Podlaskim) – tworzenie przez grupę młodzieży filmu odkrywającego przeszłość Sokołowa oraz warsztaty na temat kultury żydowskiej („Codziennosc wielokulturowego miasta”), pokaz filmów dokumentalnych i dyskusje (kontynuacja projektu realizowanego w 2006 roku). 10 000 zł
Fundacja Galerii Foksal Warszawa	<i>Tu byliśmy – chasydzi</i> – projekt fotograficzny Tadeusza Rolkego: dokumentowanie miejsc w Polsce i na Ukrainie, gdzie zachowały się ślady żyjących tu do czasu Zagłady chasydów, oraz dokumentacja działań realizowanych przez inne organizacje w ramach programu Dla Tolerancji i plener fotograficzny dla młodzieży w wybranej miejscowości (wraz z Towarzystwem Inicjatyw Twórczych „e”). 9 000 zł

<p>Fundacja Kultury Yakiza Bydgoszcz</p>	<p><i>Spotkajmy się w synagodze</i> – cykl działań podejmowanych przez grupę młodzieży licealnej i studentów, służących odkrywaniu historii bydgoskiej dzielnicy Stary Fordon: warsztaty genealogiczno-historyczne i fotograficzne, zbieranie „historii mówionej” i archiwaliów, rekonstrukcja losów mieszkających tu niegdyś Żydów, wystawa fotografii wielkoformatowej (w oknach zrujnowanej synagogi), koncert klezmerski i wspólne „Spotkanie przy stole” uczestników projektu i ich gości.</p> <p style="text-align: right;">8 000 zł</p>
<p>Fundacja Miasto Suwałki</p>	<p><i>Razem i osobno</i> – cykl działań artystycznych i edukacyjnych dla grupy młodych ludzi zainteresowanych kulturą żydowską i historią Żydów w Polsce: warsztat teatralny (praca z reżyserem Aviszajem Hadarim nad <i>Dybukiem</i> Szymona An-skiego), warsztat muzyczny, zajęcia teoretyczne dotyczące literackich i audiowizualnych świadectw Holokaustu oraz otwarte spotkania dla wszystkich zainteresowanych i projekcje filmów.</p> <p style="text-align: right;">9 000 zł</p>
<p>Fundacja Uniwersytetu w Białymstoku Universitas Bialostocensis Białystok</p>	<p><i>Szlak dziedzictwa żydowskiego w Białymstoku</i> – udokumentowanie i oznaczenie miejsc związanych z historią białostockich Żydów (od 1658 roku do II wojny światowej), wydanie broszury informacyjnej i mapy Szlaku, budowa interaktywnej strony internetowej oraz wydarzenia edukacyjne i artystyczne wokół Szlaku: pokazy filmowe, wystawy, wykłady.</p> <p style="text-align: right;">8 000 zł</p>
<p>Komitet Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej Tarnów</p>	<p><i>Tarnowski cheder</i> – poszukiwanie i dokumentowanie śladów tarnowskich Żydów (dokumentacja fotograficzna m.in. śladów po mezuzach, szczątków napisów na murach oraz rejestracja świadectw tarnowian pamiętających swoich żydowskich sąsiadów) i wystawa naukowo opracowanych rezultatów poszukiwań; projekt skierowany do młodzieży licealnej (dotacja finansowana ze środków Fundacji Taubego).</p> <p style="text-align: right;">8 250 zł</p>
<p>Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy Słyszę Serce Łódź</p>	<p><i>Mozaika 3D – podróż w czasie i przestrzeni</i> – poznawanie historii i kultury społeczności współtworzących niegdyś Łódź: Żydów, Rosjan i Niemców; projekt realizowany przez młodzież ze świetlicy środowiskowej: cykl warsztatów o tradycjach i kulturze rosyjskiej (m.in. poznawanie prawosławia podczas wizyty w Siemiatyczach), zajęcia plastyczne i fotograficzne dla dzieci z zaprzyjaźnionych placówek opiekuńczo-wychowawczych, przygotowanie filmu dokumentalnego, który obnażać ma stereotypy (młodzież zapyta swoich bliskich o to, kogo i za co nie lubią: „...nie lubię Żydów, bo...”, „...nie znoszę Cyganów, bo oni...”, „...najbardziej denerwują mnie...”); kontynuacja projektu realizowanego w 2006 roku.</p> <p style="text-align: right;">9 200 zł</p>
<p>Ochotnicza Straż Pożarna Orla</p>	<p><i>Z synagogą w tle</i> – przygotowanie wystawy fotograficznej poświęconej dziejom żydowskiej społeczności, stanowiącej niegdyś większość mieszkańców Orli, i udostępnienie do zwiedzania – po raz pierwszy od lat – unikalnej, XVIII-wiecznej synagogi w Orli.</p> <p style="text-align: right;">5 000 zł</p>
<p>Ochotnicza Straż Pożarna Stołpno Międzyrzec Podlaski</p>	<p><i>Autentyczne głosy przeszłości</i> – odkrywanie i popularyzacja polsko-żydowskiej historii Międzyrzecza Podlaskiego: warsztaty dla młodzieży (reporterskie, fotograficzne, filmowe), zbieranie dokumentów, zdjęć i relacji międzyrzeczan (także potomków ocalałych Żydów), stworzenie reportażu o dawnych mieszkańcach miasta oraz portalu historycznego Międzyrzecza (dotacja finansowana ze środków Fundacji Taubego).</p> <p style="text-align: right;">10 000 zł</p>
<p>Radomskie Towarzystwo Naukowe Radom</p>	<p><i>Laboratorium Kilińskiego</i> – odkrywanie zapomnianej przeszłości Radomia: badanie historii radomskiej społeczności żydowskiej (zwłaszcza losów uczniów i nauczycieli żydowskiego Gimnazjum Towarzystwa „Przyjaciół Wiedzy”) oraz działania kulturalne „wokół”: plener rysunkowy i fotograficzny, wystawa, zbiórka zdjęć z domowych archiwów, opracowanie mapy historycznego centrum Radomia, przegląd filmów dokumentalnych i fabularnych „Z Radomiem w tle”.</p> <p style="text-align: right;">10 000 zł</p>

<p>Spoleczne Stowarzyszenie Edukacyjno-Teatralne, Ośrodek Teatr Stacja Szamocin Piła</p>	<p><i>Noc Wielkiego Sezonu</i> – przygotowanie spektaklu teatralnego według Brunona Schulza i towarzyszących wydarzeń kulturalnych, m.in. wystawa książek Schulza, prezentacje filmów dotyczących jego twórczości i jej filmowych i teatralnych adaptacji, dyskusje o tolerancji. 8 000 zł</p>
<p>Spoleczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym Edukator Łomża</p>	<p><i>Wielokulturową ścieżką</i> – przygotowanie grupy 20 nauczycieli do prowadzenia zajęć na temat wielokulturowej historii Podlasia, ze szczególnym uwzględnieniem stosunków polsko-żydowskich: szkolenie, wycieczki, opracowanie szkolnych projektów edukacji wielokulturowej, działania z uczniami i wymiana doświadczeń między nauczycielami (partnerem projektu jest Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łomży; dotacja finansowana ze środków Fundacji Taubego). 8 750 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Edukacja dla Rozwoju Lubaczów</p>	<p><i>Trzeci element albo odkrywanie Atlantydy</i> – przywracanie pamięci o lubaczowskich Żydach, jednej z trzech społeczności zamieszkujących miasto przed wojną (obok Polaków i Ukraińców): zbieranie relacji świadków Zagłady, symboliczne odtworzenie granic getta oraz kształtu synagogi, spektakl teatralny, wystawa zdjęć, cykl audycji w Twoim Radiu Lubaczów. 8 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Edukacji i Postępu STEP Warszawa</p>	<p><i>Romski pstryk</i> – projekt edukacyjny i artystyczny dla dzieci romskich w Szaflarach: warsztaty fotografii otworkowej, własnoręczne konstruowanie aparatów z tekturowych pudełek, wykonanie w plenerach osiedla Romów ilustracji do wybranej baśni romskiej, warsztaty prowadzone dla polskich kolegów przez romskie dzieci (jedna ze szkolnych sal zostanie przebudowana na wielką <i>camerę obscurę</i>), przygotowanie objazdowej wystawy prac dzieci (prezentowanych m.in. w Warszawie, Jastrzębiu Zdroju i Starym Sączu). 9 800 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Edukacyjno-Kulturalne Venae Artis Łódź</p>	<p><i>Kamienica</i> – projekt zbudowany „wokół” jednej z łódzkich kamienic, której historia jest charakterystyczna dla dziejów tego miasta (zbudowana przez Żydów, była świadkiem dobrobytu mieszkańców i ich późniejszej tragedii): młodzi mieszkańcy kamienicy, we współpracy z nauczycielem historii i młodzieżą z pobliskiej szkoły oraz z pomocą dziennikarki uczącej ich warsztatu, odtwarzają historię tego domu i losy jego dawnych mieszkańców. 7 500 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Homo Faber Niemce</p>	<p><i>Singer w Ulanowie</i> – działania edukacyjne i artystyczne z młodzieżą z Ulanowa, poświęcone odkrywaniu historii jej najbliższego otoczenia: zbieranie relacji mieszkańców o ich żydowskich sąsiadach, przygotowanie i produkcja filmu według opowiadania <i>Lemel i Cypa</i> Izaaka Baszewisa Singera, pokazy filmu w kilkunastu miejscowościach Lubelszczyzny, publikacje (dotacja finansowana ze środków Fundacji Taubego). 7 425,10 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Ekologicznych Ruch na rzecz Ziemi Siemiatycze</p>	<p><i>Obrazy pamięci</i> – odkrywanie i popularyzacja polsko-żydowskiej historii Siemiatycz: zbieranie fotografii i pamiątek, zapisywanie wspomnień starych ludzi, „Warsztaty historii i dialogu” dla młodzieży, akcje plakatowe i tworzenie graffiti, wystawa zdjęć, prace porządkowe na kirkucie, wydanie <i>Historycznego alfabetu siemiatyckiego</i> oraz dalsze poszukiwania obrazów Józefa Charytona – „patrona” projektu (kontynuacja działań zapoczątkowanych w 2006 roku). 9 500 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Magurycz Uście Gorlickie</p>	<p><i>Kamienie in perpetuum memoriam. Sklejanie przeszłości</i> – kolejny, 38. obóz Magurycz (we wsiach Nowica, Przysłup i w miasteczku Nowy Żmigród), poświęcony ratowaniu sztuki sepulkralnej i małej sakralnej architektury przydrożnej (inventaryzacja, dokumentacja i prace remontowe z wykorzystaniem technik konserwatorskich) oraz poznawaniu historii tych wsi i kulturowego dziedzictwa Polski południowo-wschodniej. 9 000 zł</p>

Stowarzyszenie na rzecz Odnowy Wsi Odnowica Bodzentyn	<i>Pamiętnik</i> – poznawanie kultury i historii bodzentyńskich Żydów przez grupę gimnazjalistów; projekt zbudowany wokół losów Dawida Rubinowicza, żydowskiego chłopca z okolic Bodzentyna, który zginął podczas wojny, autora wstrząsającego pamiętnika: odszukanie i dokumentacja fotograficzna opisanych w nim miejsc, zbieranie relacji, spotkania z dziennikarzami i historykami, nauka fotografii otworkowej, zajęcia plastyczne i prezentacja projektu w bodzentyńskim gimnazjum. 7 500 zł
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Szydłowca Szydłowiec	<i>Chodź, opowiem Ci pewną historię</i> – odkrywanie polsko-żydowskiej przeszłości Szydłowca poprzez działania artystyczne z grupą młodzieży: warsztaty teatralne i stworzenie spektaklu opartego na relacjach świadków historii, warsztaty filmowe i realizacja reportażu filmowego z plenerów w Wojstawicach i Szydłowie, warsztaty fotograficzne i wystawy „pod gołym niebem”, happeningi. 9 500 zł
Stowarzyszenie na rzecz Ziemi Podlaskiej Drumla Łomianki	<i>Krynki – Sobienie: dwie historie, wspólna pamięć</i> – odkrywanie wielokulturowych „Atlantydy” na Podlasiu (Krynki) i Mazowszu (Sobienie-Jeziory koło Otwocka); projekt dwuetapowy, realizowany w dwu miejscowościach, z dwiema grupami młodzieży: część I – zbieranie przez młodzież w swoich miejscowościach materiałów i relacji świadków historii, prezentowanych na wystawach zamykających ten etap działań; część II – spotkania młodzieży w Krynkach i Sobieniach, wspólne uczestnictwo w warsztatach fotograficznych, dziennikarskich (przygotowanie reportażu radiowych i filmowych) oraz zajęciach na temat stereotypów, porządkowanie kirkutów (projekt realizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem Terra Incognita). 8 000 zł
Stowarzyszenie Nasza Gmina Radomyśl Wielki	<i>Bez grzechu zaniechania</i> – w hołdzie mieszkańcom Podborza ratującym życie Żydom – upamiętnienie Polaków ukrywających Żydów podczas okupacji (w 1943 roku Niemcy w odwecie spacyfikowali wieś): konkurs plastyczny i literacki dla młodzieży szkolnej oraz wystawa prac, sesja historyczna, występ Teatru NN z Ośrodka Brama Grodzka w Lublinie, uroczyste odsłonięcie pomnika w Podborzu (dotacja finansowana ze środków Fundacji Taubego). 8 250 zł
Stowarzyszenie Olszówka Bielsko-Biała	<i>Każdy naród dawał, każdy brał</i> – odkrywanie wielokulturowości Karpat: wydarzenia muzyczne i teatralne („Karnawał karpacki”), szkolenie dla młodych przewodników beskidzkich „Pogranicza kulturowe – Spisz”, wystawa poświęcona krośnieńskim Żydom oraz trwającym od kilku lat społecznym pracom na tamtejszym kirkucie, przygotowanie mapy i przewodnika dziedzictwa kulturowego dzielnicy Bielska-Białej „Cygański Las” (kontynuacja projektu dotowanego w 2006 roku). 10 000 zł
Stowarzyszenie Padre Profilaktyka, Aktywne Działanie, Rozwój i Edukacja Chęciny	<i>Wspólnota w różności</i> – odkrywanie polsko-żydowskiej historii Chęciny, wakacyjne zajęcia dla grupy młodzieży: zbieranie informacji o przeszłości gminy, poznawanie kultury i zwyczajów żydowskich, prezentowanych podczas festynu dla mieszkańców, tworzenie strony internetowej, izby pamięci i informatora <i>Wspólnota w różności. Historia narodu żydowskiego w Chęcinach</i> , porządkowanie cmentarza żydowskiego (dotacja finansowana ze środków Fundacji Taubego). 8 250 zł
Stowarzyszenie Panorama Kultur Wojstawice	<i>Muzyki wojstawiackie</i> – wielokulturowe warsztaty tradycyjnych pieśni i tańców społeczności zamieszkujących niegdyś Wojstawice: polskiej, ukraińskiej i żydowskiej, warsztaty dla dzieci, projekcje filmów dokumentalnych, spektakl teatralny oraz prelekcje. 10 000 zł

Stowarzyszenie Studium Teatralne Warszawa	<p><i>Źródła pamięci</i> – praca nad spektaklem na podstawie opisaną przez Hannę Krall historii Żydówki ocalałej z Zagłady (<i>Król kier znów na wylocie</i>) oraz wędrownka szlakiem zarejestrowanych w 1980 roku we wschodniej Polsce tradycyjnych pieśni starobrzędowców, prawosławnych i Tatarów: przekazanie nagrań osobom wówczas je wykonującym lub ich rodzinom i realizacja filmu dokumentalnego <i>Koniec pieśni</i> o tym „spotkaniu po latach”.</p> <p style="text-align: right;">9 000 zł</p>
Stowarzyszenie Teatr Wiejski Węgajty Jonkowo	<p><i>Sztuka dialogu – dialog przez sztukę</i> – projekt edukacyjny dla dzieci wiejskich i ich opiekunów, realizowany na terenie 10 miejscowości w gminach Jonkowo i Świątki: warsztaty teatralne dla dzieci uczące tolerancji, zajęcia z pedagogiki teatralnej i socjoterapii dla pedagogów pracujących w wiejskich świetlicach, doroczny festiwal „Wioska teatralna” poświęcony wielokulturowości.</p> <p style="text-align: right;">9 000 zł</p>
Tarnogórska Fundacja Kultury i Sztuki Tarnowskie Góry	<p><i>Tarnogórzanie dla pamięci</i> – kolejne wydarzenie z prowadzonego od 2005 roku cyklu działań kulturowych chroniących dziedzictwo i pamięć wielokulturowej historii Tarnowskich Gór: upamiętnienie społeczności żydowskiej przez zaznaczenie kostką brukową obrysu zniszczonej przez Niemców synagogi i naniesienie na sąsiednim budynku cienia świątyni, której nie ma.</p> <p style="text-align: right;">7 000 zł</p>
Towarzystwo Alternatywnego Kształcenia Opole	<p><i>Rabin z Opola</i> – próba przywrócenia pamięci opolan postaci Leo Baecka, wybitnego teologa żydowskiego, który na przełomie XIX i XX wieku był w tym mieście rabinem: zbieranie materiałów o Leo Baecku i losach nieistniejącej już opolskiej gminy żydowskiej, przygotowanie cyklu wystaw fotografii, spektaklu teatralnego i audycji radiowej (część realizowanego przez młodzież i nauczycieli Zespołu Szkół TAK długofalowego projektu „Podążając za Vincenzem”).</p> <p style="text-align: right;">10 000 zł</p>
Towarzystwo Przyjaciół Ponidzia Pińczów	<p><i>W sepji i w kolorze</i> – kontynuacja działań popularyzujących dziedzictwo polskich Żydów, prowadzonych od lat przez Towarzystwo i Muzeum Regionalne w Pińczowie: zbieranie dokumentów i relacji uczestników i świadków historii (z udziałem młodzieży, opracowującej zebrany materiał na warsztatach dziennikarskich), opracowanie listy Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata z regionu, przekład żydowskich ksiąg pamięci miasta, przygotowanie spektaklu pod kierunkiem Luby Zarembińskiej, wystawa fotograficzna w synagodze (dotacja finansowana ze środków Fundacji Taubego).</p> <p style="text-align: right;">10 000 zł</p>
Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna Gorliczanin Gorlice	<p><i>Gorliczanie: tu i tam... Historia bliska</i> – odkrywanie polsko-żydowskiej historii Gorlic: warsztaty dla młodzieży o kulturze i religii żydowskiej, warsztaty dziennikarskie, fotograficzne i teatralne, zajęcia dotyczące „historii mówionej” i zbieranie relacji starszych gorliczan, otwarte spotkania dla mieszkańców Gorlic (m.in. oprowadzanie po kirkucie, prelekcje, „Wieczór chanukowy”).</p> <p style="text-align: right;">8 000 zł</p>
Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna Ignatianum, Centrum Kultury i Dialogu Kraków	<p><i>Leżajsk – mała ojczyzna Polaków i Żydów</i> – warsztaty edukacyjne kierowane do młodzieży i nauczycieli ze szkół leżajskich, prowadzone przez przedstawicieli obu narodów i religii; warsztaty odbyły się w powstającym w Leżajsku Muzeum Trzech Kultur, mającym kształtować pozytywne postawy wobec wielokulturowości w mieście, które corocznie odwiedza kilkanaście tysięcy Żydów pielgrzymujących do grobu cadyka Elimelecha (dotacja finansowana ze środków Fundacji Taubego).</p> <p style="text-align: right;">8 250 zł</p>

Collegium Civitas Warszawa
Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego Warszawa
Otwarta Rzeczpospolita, Stowarzyszenie Przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Warszawa

Przeciwdziałanie nietolerancji

Realizacja, we współpracy ze Stowarzyszeniem Nigdy Więcej, trzech projektów: *Mowa nienawiści* – monitoring i analiza wypowiedzi rasistowskich i ksenofobicznych w polskich mediach (badanie dotyczy wybranych tytułów prasowych oraz wybranych nadawców telewizyjnych); *Brunatna księga* – dokumentacja incydentów na tle rasistowskim i ksenofobicznym oraz przestępstw popełnionych przez neofaszystów na terenie Polski; *Racism Delete* – monitorowanie Internetu i zamykanie stron, które propagują treści rasistowskie i nawołują do przemocy na tym tle (I rata z dwuletniej dotacji w wysokości 400 000 zł). **270 300 zł**

Przeprowadzenie badania postaw wobec Żydów i stosunku do ich dziedzictwa w 15 miejscowościach na terenie województw: lubelskiego, podlaskiego i podkarpackiego; następnie zainicjowanie w tych miejscowościach publicznych dyskusji i współpracy z lokalnymi partnerami, mających na celu podjęcie działań edukacyjnych lub prewencyjnych, odpowiadających na problemy, które występują w danej miejscowości. **100 000 zł**

Realizacja dwóch projektów: prawnego *Prawo przeciw nienawiści* – monitorowanie postępowań prokuratorskich i spraw sądowych toczących się z artykułów 256 i 257 KK (propagowanie faszyzmu, nawoływanie do nienawiści na tle różnic etnicznych, rasowych, wyznaniowych) oraz opiniotwórczego *Sumienie* – dokumentowanie i reagowanie na przejawy antysemityzmu i ksenofobii w życiu społecznym (I rata z dwuletniej dotacji w wysokości 200 000 zł). **108 200 zł**

Działania Strażnicze

Celem programu, realizowanego od 2004 roku, jest upowszechnienie mechanizmów obywatelskiego nadzoru nad funkcjonowaniem instytucji publicznych i instytucji zaufania publicznego, służących podnoszeniu standardów i przejrzystości ich działania. W krajach o rozwiniętej tradycji demokratycznej funkcje takie pełnią niezależne organizacje pozarządowe, zwane organizacjami strażniczymi (*watchdog organizations*). W Polsce zakres i skala tego typu działań są wciąż jeszcze niewielkie, dlatego wspieramy nie tylko organizacje, które mają już doświadczenie w prowadzeniu działań strażniczych, ale i te, które tego typu działalność dopiero zaczynają. Oprócz dotacji oferujemy organizacjom pomoc merytoryczną w przygotowaniu projektów oraz umożliwiamy im poszerzanie wiedzy i umiejętności.

W roku 2007 do udziału w konkursie dotacyjnym zaprosiliśmy organizacje, które podejmują działania dotyczące społecznego nadzoru nad: dostępem do informacji publicznej, wykorzystaniem funduszy publicznych, przejrzystością i etyką działania osób publicznych oraz procedurami instytucji publicznych w kontaktach z obywatelami. Otrzymaliśmy 66 listów intencyjnych. Autorów 33 projektów zaprosiliśmy na spotkanie (22 marca), na którym konsultowaliśmy planowane przez organizacje działania oraz omawialiśmy kwestie dotyczące prawnych i praktycznych aspektów dostępu do informacji publicznej (zajęcia na ten temat poprowadzili Krzysztof Izdebski oraz Szymon Osowski ze Stowarzyszenia Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich). Po spotkaniu nadesłano 32 wnioski, spośród których komisja ekspertów wybrała 13 projektów. Większość dotowanych projektów dotyczyła nadzoru nad realizacją przez różne instytucje i urzędy obowiązków wynikających z ustawy o dostępie do informacji publicznej, nad realizacją ustawowych zadań przez instytucje samorządowe i nad sposobem funkcjonowania poszczególnych jednostek administracji publicznej. Poza procedurą konkursową przekazaliśmy dotację na kontynuację prowadzonego od 2006 roku projektu Społeczny Monitor Edukacji.

Wspieramy ponadto Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich, które prowadzi specjalistyczny portal służący gromadzeniu i upowszechnianiu informacji o doświadczeniach polskich i zagranicznych organizacji strażniczych oraz organizuje seminaria służące przekazywaniu wiedzy i wymianie doświadczeń między organizacjami.

W 2007 roku program finansowany był ze środków Fundacji Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowo-Wschodniej (292 054,86 zł) oraz Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Dotacje	813 760,00 zł
Spotkanie informacyjne	5 837,32 zł
Koszty realizacji	63 972,68 zł
Razem koszty programu	883 570,00 zł

Dotacje

<p>Centrum Aktywności Społecznej Pryzmat Suwałki</p>	<p><i>Jawność i kompetencja</i> – monitoring przestrzegania przez samorządy lokalne województwa podlaskiego ustawy o dostępie do informacji publicznej i ustawy o pracownikach samorządowych oraz zbadanie zasad korzystania z lokali komunalnych przez biura poselskie i kluby radnych miejskich.</p> <p style="text-align: right;">41 400 zł</p>
<p>Dolnośląskie Stowarzyszenie Pomocy Ofiarom Prześstępstw Karta 99 Wrocław</p>	<p><i>Przyjazny sąd</i> – monitorowanie praktyki zwalniania z kosztów sądowych i ustanawiania pełnomocników z urzędu we wrocławskim Sądzie Okręgowym.</p> <p style="text-align: right;">14 800 zł</p>
<p>Federacja Organizacji Służebnych Mazowia Warszawa</p>	<p>Monitorowanie procedur i praktyki przekazywania organizacjom pozarządowym środków finansowych oraz udostępniania informacji publicznej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego i Urząd Marszałkowski (kontynuacja działań).</p> <p style="text-align: right;">30 000 zł</p>
<p>Fundacja Lepszy Świat Poznań</p>	<p><i>Biuro demokracji uczestniczącej</i> – zebranie i analiza informacji o istniejących konfliktach i sporach między władzami miasta a mieszkańcami oraz zbadanie sposobów postępowania poznańskich władz w takich sytuacjach.</p> <p style="text-align: right;">38 440 zł</p>
<p>Fundacja na rzecz Transportowych Usług Specjalistycznych dla Niepełnosprawnych Warszawa</p>	<p><i>Niepełnosprawny obywatel</i> – zbadanie, czy mazowieckie urzędy gminne i powiatowe mają strategie rozwiązywania problemów społecznych i czy w tych strategiach uwzględnione są problemy osób niepełnosprawnych, oraz opracowanie wytycznych do tworzenia takich strategii.</p> <p style="text-align: right;">31 500 zł</p>
<p>Fundacja Rozwoju Dzieci im. Jana Amosa Komeńskiego Warszawa</p>	<p><i>Monitoring wdrażania gminnych Strategii Edukacji Elementarnej</i> – przeszkolenie 30 przedstawicieli lokalnych instytucji oświatowych i przygotowanie ich do prowadzenia monitoringu w 10 gminach.</p> <p style="text-align: right;">57 500 zł</p>
<p>Obywatelskie Forum Demokratyczne Kraków</p>	<p><i>Projekt Kraków</i> – monitorowanie funkcjonowania Wydziału Architektury i Urbanistyki Urzędu Miasta Krakowa, sposobu podejmowania decyzji dotyczących przedsięwzięć inwestycyjnych, wydatkowania funduszy i reagowania na zgłaszane skargi.</p> <p style="text-align: right;">13 800 zł</p>
<p>Polskie Stowarzyszenie Edukacji Prawnej Warszawa</p>	<p><i>Monitoring zakładów karnych</i> – przeprowadzenie badania dotyczącego możliwości kształcenia osób przebywających w zakładach karnych oraz warunków, w jakich odbywają się odwiedziny, i ich zgodności z przyjętymi z 2006 roku Europejskimi Regulami Więziennictwa.</p> <p style="text-align: right;">30 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Edukatorów Warszawa</p>	<p><i>Społeczny Monitor Edukacji</i> – monitorowanie działania władz oświatowych i sejmowej komisji edukacji, prowadzenie strony internetowej www.monitor.edu.pl, podejmowanie interwencji i akcji społecznych (kontynuacja projektu rozpoczętego w 2006 roku).</p> <p style="text-align: right;">120 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Future Kraków</p>	<p><i>Urząd pracy czy urząd bezrobocia</i> – zbadanie efektywności działania dwu wybranych Powiatowych Urzędów Pracy (w Krakowie i Nowym Sączu) w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnej młodzieży oraz przygotowanie rekomendacji dotyczących zmian w pracy urzędów.</p> <p style="text-align: right;">47 600 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich Warszawa</p>	<p>Przygotowanie i prowadzenie portalu gromadzącego i upowszechniającego informacje o działaniach organizacji pozarządowych, dotyczących społecznej kontroli nad funkcjonowaniem instytucji publicznych, oraz organizacja seminariów na temat warsztatu działalności „strażniczej”.</p> <p style="text-align: right;">245 000 zł</p>

Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, Oddział Podlaski Białystok	Społeczny nadzór nad wdrażaniem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego pod kątem przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska oraz przejrzystości i prawidłowości podejmowania decyzji dotyczących finansowania projektów z funduszy unijnych. <p style="text-align: right;">30 000 zł</p>
Stowarzyszenie Pro Aequo Rzeszów	Monitorowanie jakości i dostępności usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w czterech wybranych publicznych Zespołach Opieki Psychiatrycznej w Rzeszowie. <p style="text-align: right;">37 300 zł</p>
Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Bona Fides Katowice	<i>Przyjazny BIP</i> – monitoring dostępności i zawartości Biuletynów Informacji Publicznej w 166 gminach województwa śląskiego, prowadzony przez grupę przeszkolonych wolontariuszy. <p style="text-align: right;">30 100 zł</p>
Transparency International Polska Warszawa	<i>Monitoring Powiatowych Inspektoratów Nadzoru Budowlanego</i> – zbadanie funkcjonowania 30 wybranych Inspektoratów oraz opracowanie listy najczęściej występujących nieprawidłowości. <p style="text-align: right;">46 320 zł</p>

Edukacja Prawna

Celem programu jest zwiększanie dostępu obywateli do pomocy prawnej i wymiaru sprawiedliwości oraz upowszechnianie zasad państwa prawa. Pomagamy organizacjom pozarządowym zajmującym się poradnictwem prawnym dla obywateli oraz specjalistycznym poradnictwem adresowanym do grup najłabszych lub dyskryminowanych społecznie. Wspieramy inicjatywy, które przyczyniają się do upowszechniania dobrych i eliminowania złych praktyk w polskim systemie prawnym.

Prawo w interesie publicznym

Prowadzony przez nas konkurs dotacyjny adresowany jest do prawniczych organizacji pozarządowych, które zajmują się świadczeniem pomocy prawnej oraz działają na rzecz ograniczenia przepisów i praktyk dyskryminacyjnych w polskim prawie i zwiększenia przejrzystości i sprawności funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

W 2007 roku otrzymaliśmy 79 listów intencyjnych. 32 organizacje zaprosiliśmy do złożenia pełnych wniosków, spośród których komisja ekspertów wybrała 14 projektów. W dalszym ciągu niewiele organizacji podejmuje profesjonalne i systematyczne działania, które wychodzą poza świadczenie pomocy prawnej, i dlatego zdecydowaną większość dotacji przekazaliśmy na projekty dotyczące poradnictwa prawnego dla grup zagrożonych dyskryminacją lub dla osób w trudnej sytuacji życiowej. Dotację uzyskała też Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych, zajmująca się wspieraniem sieci 24 uniwersyteckich poradni, gdzie studenci pod nadzorem pracowników naukowych prowadzą bezpłatne poradnictwo prawne dla osób, których nie stać na opłacenie kosztów pomocy profesjonalnego prawnika.

Biura Porad Obywatelskich

Od 1999 roku wspieramy prowadzone przez organizacje pozarządowe Biura Porad zrzeszone w Związku Biur Porad Obywatelskich. W 31 Biurach w różnych miastach Polski ponad 100 pracowników i wolontariuszy udziela rocznie około 30 000 informacji i porad prawnych (z zakresu prawa karnego, cywilnego, prawa pracy, a także praw uchodźców, praw konsumenckich i praw pacjenta) osobom, których nie stać na profesjonalną pomoc prawną. Biura działają w oparciu o wspólnie wypracowane standardy: m.in. dostępności, poufności, profesjonalizmu i niezależności, a doradcy w nich pracujący objęci są stałym cyklem szkoleń prowadzonych przez specjalistów.

W 2007 roku przekazaliśmy 29 dotacji na działalność sieci Biur Porad Obywatelskich.

Monitoring wyboru sędziów do Trybunału Konstytucyjnego

W 2006 roku, wspólnie z Polską Sekcją Międzynarodowej Komisji Prawników oraz Helsińską Fundacją Praw Człowieka, monitorowaliśmy proces wyłaniania kandydatów i wybierania sześciu sędziów Trybunału Konstytucyjnego. Wyniki monitoringu dyskutowane były na spotkaniu, na które zaprosiliśmy sędziów Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego, przedstawicieli Krajowej Rady Sądownictwa, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz ekspertów (6 marca 2007). Uczestnicy spotkania, wśród nich prof. Marek Safjan, prof. Wiktor Osiatyński, prof. Andrzej Rzepliński, zastanawiali się także nad możliwościami monitorowania procesu wyboru sędziów do różnych sądów i trybunałów. Po spotkaniu zakończyliśmy prace nad raportem, zawierającym m.in. podsumowanie naszych działań oraz rekomendacje dotyczące procedury wyboru sędziów do Trybunału Konstytucyjnego. Postulujemy m.in., by kandydatury na sędziów były zgłaszane co najmniej na sto dni przed upływem kadencji ustępującego sędziego, co umożliwiłoby przeprowadzenie publicznej debaty o kandydatach, oraz by zweryfikować wymogi formalne, jakie powinni spełniać kandydaci, co umożliwiłoby rzetelną i przejrzystą ocenę ich kwalifikacji.

W 2007 roku program finansowany był ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Dotacje	637 140,00 zł
Monitoring wyboru sędziów	13 446,69 zł
Koszty realizacji	67 411,67 zł
Razem koszty programu	717 998,36 zł

Dotacje

	Prawo w interesie publicznym
Centrum Rozwiązywania Sporów i Konfliktów przy Wydziale Prawa i Administracji UW Warszawa	<i>Popularyzacja mediacji</i> – przeprowadzenie ok. 100 sesji mediacyjnych (tzw. mediacje sądowe i pozasądowe) oraz realizacja badania dotyczącego funkcjonowania i finansowania metody mediacji w Polsce. 36 000 zł
Fundacja Instytut na rzecz Państwa Prawa Lublin	<i>Praktyka stosowania tymczasowego aresztowania</i> – opracowanie raportu na temat zakresu i zasadności stosowania w Polsce tymczasowego aresztowania w kontekście polskich i międzynarodowych ustaw i orzecznictwa oraz zorganizowanie cyklu szkoleń dla sędziów i prokuratorów dotyczących stosowania środków zapobiegawczych. 33 700 zł
Fundacja Mederi Warszawa	<i>Pomoc prawna dla dzieci i ich rodzin</i> – udzielanie porad na cotygodniowych dyżurach, listownie, telefonicznie i e-mailowo (przez 12 miesięcy planowane jest udzielenie ok. 650 porad) oraz występowanie w charakterze przedstawiciela społecznego w sprawach sądowych. 17 100 zł
Fundacja Profilaktyki i Resocjalizacji Druga Szansa Toruń	<i>Edukacja i pomoc prawna jako skuteczne narzędzie w reintegracji społecznej więźniów i byłych więźniów</i> – stworzenie na terenie województwa kujawsko-pomorskiego systemu poradnictwa prawnego, adresowanego do więźniów, byłych więźniów i ich rodzin (przez 12 miesięcy planowane jest udzielenie pomocy ok. 300 osobom). 40 000 zł

Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych Warszawa	<i>Wspieranie uniwersyteckich poradni prawnych</i> – przekazywanie niewielkich dotacji na działalność poradni oraz zorganizowanie dwu cyklicznych konferencji szkoleniowych, przygotowujących studentów do pracy w poradniach. 92 100 zł
ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych Warszawa	<i>Poradnictwo prawne dla osób zaginionych i ich rodzin</i> – udzielanie porad osobom uznanym za zaginione, odnalezionym i ich rodzinom oraz ofiarom handlu ludźmi (ok. 100 porad miesięcznie), przygotowanie raportu na temat procedur postępowania w przypadkach zgłoszenia zaginięcia nastolatka (często traktowanych nie jako zaginięcie, lecz jako ucieczka z domu) oraz szkolenia i wizyty studyjne pracowników Fundacji. 53 740 zł
Kampania Przeciw Homofobii Warszawa	<i>Poradnictwo prawne dla ofiar dyskryminacji z powodu orientacji homoseksualnej</i> – udzielanie porad na cotygodniowych dyżurach, listownie, telefonicznie i e-mailowo (przez 12 miesięcy planowane jest udzielenie ok. 360 porad) oraz występowanie w charakterze przedstawiciela społecznego w sprawach sądowych. 19 700 zł
Lubuskie Stowarzyszenie na rzecz Kobiet Baba Zielona Góra	<i>Poradnictwo prawne dla kobiet</i> – rozszerzenie zakresu udzielanej pomocy prawnej poprzez zorganizowanie cyklicznych dyżurów wyjazdowych w kilkunastu miejscowościach województwa lubuskiego (przez 8 miesięcy planowane jest udzielenie ok. 500 porad) oraz dodruk poradników prawnych. 22 000 zł
Podkarpacki Ośrodek Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego Rzeszów	<i>Z prawem za pan brat</i> – prowadzenie poradnictwa prawnego w Rzeszowie i czterech miasteczkach województwa podkarpackiego: w Tyczynie, Strzyżowie, Hyżnem, Kolbuszowej (przez 12 miesięcy planowane jest udzielenie ok. 480 porad), ewidencjonowanie wadliwie funkcjonujących przepisów oraz organizowanie szkoleń i wydawanie broszur o tematyce prawnej. 34 300 zł
Stowarzyszenie Inicjatywa Prawa Człowieka Warszawa	<i>Pomoc prawna dla migrantów z Ukrainy</i> – opracowanie informatora w języku ukraińskim (10 000 egz.) dla osób zamierzających podjąć pracę w Polsce (dys-trybucja informatora za pośrednictwem m.in. organizacji pozarządowych, polskich placówek konsularnych, na przejściach granicznych i w miejscach kultu religijnego) oraz prowadzenie strony internetowej. 28 600 zł
Stowarzyszenie Lubelski Ośrodek Samopomocy LOS Lublin	<i>Poradnictwo prawne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</i> – rozszerzenie zakresu udzielanej pomocy prawnej poprzez utworzenie dwóch punktów porad w mniejszych miejscowościach: Adamowie i Biłgoraju (przez 10 miesięcy planowane jest udzielenie ok. 400 porad). 17 700 zł
Stowarzyszenie Praw Człowieka im. Haliny Nieć Kraków	<i>Poradnictwo prawne dla osób zagrożonych dyskryminacją i wykluczeniem społecznym</i> – udzielanie porad na codziennych dyżurach, telefonicznie i e-mailowo (przez 12 miesięcy planowane jest udzielenie ok. 600 porad) oraz prowadzenie interaktywnej witryny internetowej z zestawem gotowych wzorów pism i formularzy. 36 900 zł
Uniwersytet Śląski, Wydział Prawa i Administracji, Ośrodek Mediacji Facultas Iuridica Katowice	<i>Upowszechnianie metody mediacji w województwie śląskim</i> – przeprowadzenie, we współpracy z zakładem karnym, ok. 150 sesji mediacyjnych (tzw. mediacje po wyroku) oraz szkolenia dla policjantów na temat sprawiedliwości naprawczej i cykl wykładów dla studentów różnych wydziałów zainteresowanych problematyką mediacji. 24 500 zł
Wyższa Szkoła Administracji Publicznej im. Stanisława Staszica Białystok	<i>Centrum Informacji Administracyjnej CIA</i> – rozszerzenie zakresu udzielanej przez studentów pomocy prawnej przez zorganizowanie dyżurów wyjazdowych w sześciu małych miejscowościach województwa podlaskiego (przez 9 miesięcy planowane jest udzielenie ok. 200 porad). 5 300 zł

Biura Porad Obywatelskich

Fundacja Civitas Nakło nad Notecią	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Nakle – w 2007 roku udzielono 247 porad.	4 000 zł
Fundacja Kamelot Łódź	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Ozorkowie – w 2007 roku udzielono 1200 porad.	5 500 zł
Mikołajskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych MS Mikołajki	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Mikołajkach – w 2007 roku udzielono 204 porad.	4 500 zł
Puławskie Forum Organizacji i Stowarzyszeń Razem Puławy	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Puławach – w 2007 roku udzielono 237 porad.	4 500 zł
Słupskie Biuro Porad Obywatelskich Słupsk	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Słupsku – w 2007 roku udzielono 750 porad.	4 500 zł
Stowarzyszenie Bezrobotnych i Osób Działających na rzecz Bezrobotnych – Wszyscy Razem In corpore Łódź	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Łodzi oraz w zakładach karnych na terenie województwa łódzkiego – w 2007 roku udzielono 2231 porad.	7 250 zł
Stowarzyszenie Centrum Informacji Społecznej CIS, Biuro Porad Obywatelskich Przemysław	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Przemysławie – w 2007 roku udzielono 1264 porad.	4 500 zł
Stowarzyszenie Centrum Informacji Społecznej CIS, Biuro Porad Obywatelskich Warszawa	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Warszawie – w 2007 roku udzielono 5387 porad.	10 000 zł
Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu Radom	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Radomiu – w 2007 roku udzielono 284 porad.	4 500 zł
Stowarzyszenie Dobrej Nadziei Kraków	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Krakowie – w 2007 roku udzielono 15 porad (biuro działa od grudnia).	4 000 zł
Stowarzyszenie Edukacja dla Rozwoju Lubaczów	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Lubaczowie – w 2007 roku udzielono 39 porad.	4 500 zł
Stowarzyszenie Inicjatyw Wiejskich Wejsuny Ruciane-Nida	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Rucianem-Nidzie – w 2007 roku udzielono 49 porad.	4 000 zł
Stowarzyszenie Misericordia Zabrze	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Zabrzu, Gliwicach i Knurowie oraz w dwu aresztach śledczych i zakładzie karnym – w 2007 roku udzielono 1016 porad.	6 500 zł
Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży Wsparcie Nowa Dęba	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Nowej Dębie – w 2007 roku udzielono 220 porad.	4 500 zł
Stowarzyszenie na rzecz Koordynacji Lokalnych Inicjatyw Społecznych i Obywatelskich Strokolis Piekary Śląskie	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Piekarach Śląskich – w 2007 roku udzielono 992 porad.	4 500 zł

Stowarzyszenie na rzecz Osób Bezrobotnych Ostrowiec Świętokrzyski	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Ostrowcu Świętokrzyskim – w 2007 roku udzielono 312 porad.	5 500 zł
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Kijewo Królewskie Kijewo Królewskie	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Kijewie Królewskim – w 2007 roku udzielono 657 porad.	5 500 zł
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno Debrzno	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Debrznie – w 2007 roku udzielono 233 porady.	5 500 zł
Stowarzyszenie Obrony Praw Człowieka i Obywatela St.O.P. Wałbrzych	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Wałbrzychu – w 2007 roku udzielono 2523 porady.	10 000 zł
Stowarzyszenie Ośrodek Edukacji Makrobiotycznej Jelenia Góra	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Jeleniej Górze – w 2007 roku udzielono 632 porady.	4 500 zł
Stowarzyszenie Ovum Gdynia	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Gdyni – w 2007 roku udzielono 3263 porady.	9 000 zł
Stowarzyszenie Pomocna Dłoń Garwolin	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Garwolinie – w 2007 roku udzielono 375 porad.	5 500 zł
Stowarzyszenie Pomocy Niematerialnej Szansa Krosno	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Krośnie – w 2007 roku udzielono 580 porad.	5 500 zł
Stowarzyszenie Radlińskie Biuro Porad Obywatelskich Radlin	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Radlinie – w 2007 roku udzielono 560 porad.	4 500 zł
Stowarzyszenie Rudzkie Konto Pomocy Ruda Śląska	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Rudzie Śląskiej – w 2007 roku udzielono 1106 porad.	6 500 zł
Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej Civis Sum Zielona Góra	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Zielonej Górze – w 2007 roku udzielono 564 porady.	4 500 zł
Stowarzyszenie Wspierania Poradnictwa Obywatelskiego, Biuro Porad Obywatelskich Łomża	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Łomży oraz w czterech terenowych punktach: Czerwony Bór, Hajnówka, Kolno, Sokółka, w zakładach karnych w województwach: lubelskim, warmińsko-mazurskim i podlaskim – w 2007 roku udzielono 1336 porad.	8 250 zł
Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka Częstochowa	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Częstochowie – w 2007 roku udzielono 600 porad.	5 500 zł
Związek Biur Porad Obywatelskich Warszawa	Wsparcie szkoleniowe i eksperckie dla Biur Porad Obywatelskich.	18 000 zł

Przeciw Korupcji

Celem programu jest przeciwdziałanie korupcji i zwiększenie przejrzystości w życiu publicznym. Monitorujemy poczynania władz i partii politycznych pod kątem przestrzegania przepisów antykorupcyjnych i standardów przejrzystości, oceniamy realizację obietnic dotyczących przeciwdziałania korupcji, składanych przez partie w trakcie kampanii wyborczych, oraz realizację rządowych strategii antykorupcyjnych. Badamy przejrzystość finansowania kampanii wyborczych i wydatkowania funduszy publicznych. Obserwujemy proces stanowienia prawa, proponując rozwiązania legislacyjne, które zapewniają przejrzystość procesów decyzyjnych i stanowią zabezpieczenie przed praktykami korupcyjnymi. Współpracujemy z lokalnymi grupami obywatelskimi monitorującymi przejrzystość instytucji publicznych na poziomie lokalnym oraz prowadzimy poradnictwo prawne dla osób, które zetknęły się z korupcją.

Monitoring obietnic wyborczych

Projekt prowadzony od 2001 roku przez Antykorupcyjną Koalicję Organizacji Pozarządowych, w skład której, obok Fundacji Batorego, obecnie wchodzi: Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Fundacja Komunikacji Społecznej, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Stowarzyszenie Szkoła Liderów i Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich. Przed każdymi wyborami parlamentarnymi Koalicja zbiera od komitetów wyborczych deklaracje dotyczące przeciwdziałania korupcji, a następnie sprawdza, czy zasiadające w parlamencie partie polityczne wypełniają złożone obietnice i czy członkowie partii przestrzegają standardów przejrzystości. Wyniki monitoringu prezentowane są co roku na konferencjach oceniających realizację obietnic wyborczych w danym roku, a na zakończenie kadencji publikowany jest raport podsumowujący dokonania reprezentowanych w Parlamencie partii politycznych.

26 września 2007 roku zorganizowaliśmy doroczną konferencję przeglądową. Z powodu przedterminowych wyborów parlamentarnych konferencja miała charakter podsumowania realizacji obietnic wyborczych dotyczących przeciwdziałania korupcji, złożonych przez komitety w trakcie kampanii do Sejmu V kadencji. Materiały zaprezentowane przez Koalicję obejmowały dane dotyczące realizacji obietnic złożonych przez partie (podsumowanie prac w parlamencie: inicjatywy ustawodawcze, głosowania członków poszczególnych klubów) oraz dane dotyczące zachowań członków różnych partii (informacje o łamaniu prawa czy konfliktach interesów). Stwierdzono, że największą aktywnością ustawodawczą wykazała się partia rządząca – Prawo i Sprawiedliwość, jednakże nie wszystkie przygotowane przez rząd nowelizacje dobrze służą zapobieganiu korupcji. Negatywnie oceniono niektóre zmiany w *Prawie zamówień publicznych* i *Ustawie o państwowym zasobie kadrowym i wysokich stanowiskach państwowych*. Nasi eksperci: dr hab. Mirosława Grabowska, prof. dr Edmund Wnuk-Lipiński, prof. dr Andrzej Zoll i red. Michał Karnowski, posiłkując się przygotowanymi przez Koalicję materiałami, ocenili pracę partii na rzecz przeciwdziałania korupcji. Po wypowiedziach ekspertów do przedstawionej oceny odnieśli się przedstawiciele partii politycznych: Łukasz Zbonikowski (PiS), Paweł Olszewski (PO), Ryszard Kalisz (SLD), Bogdan Socha (Samoobrona) i Józef Szczepańczyk (PSL).

Przed zaplanowanymi na październik kolejnymi wyborami parlamentarnymi zwróciliśmy się do siedmiu komitetów wyborczych z prośbą o odpowiedź na trzy pytania dotyczące: najważniejszych problemów w zakresie przeciwdziałania korupcji, proponowanych sposobów rozwiązywania tych problemów oraz przyszłości Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Odpowiedzi przekazały trzy partie: LiD, PO i PSL, które deklarowały, że położą znacznie większy nacisk na prewencję oraz że poddadzą CBA nadzorowi Sejmu. Informacje te wraz z komentarzem przedstawiliśmy dziennikarzom na konferencji prasowej 16 października.

Koalicja AKOP przedstawia też swoje opinie w ważnych sprawach dotyczących przeciwdziałania korupcji. Wiosną 2007 roku Koalicja przesłała do Marszałka Sejmu oraz sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka stanowisko na temat rządowego projektu *Ustawy o ograniczeniach związanych z pełnieniem funkcji publicznych*. Po październikowych wyborach przekazano wszystkim klubom parlamentarnym oświadczenie, w którym przypominano o konieczności kontynuowania walki z korupcją i postulowano położenie większego nacisku na prewencję oraz poddanie Centralnego Biura Antykorupcyjnego kontroli parlamentu.

Więcej informacji o działaniach Koalicji można znaleźć na www.akop.pl.

Monitoring procesu stanowienia prawa

Od 2006 roku, opierając się na przepisach uchwalonej w 2005 roku *Ustawy o działalności lobbingsowej*, obserwujemy proces legislacyjny wybranych ustaw, ważnych z punktu widzenia przeciwdziałania korupcji i zwiększania przejrzystości życia publicznego, formułujemy nasze opinie i zgodnie z procedurą zgłaszamy je ustawodawcy: rządowi lub sejmowi. Zależnie od decyzji legislatora uczestniczymy w posiedzeniach podkomisji i komisji sejmowych lub w wystuchaniach publicznych. Co roku przedstawiamy raport dotyczący naszych spostrzeżeń, w tym zaistniałych nieprawidłowości w procesie stanowienia tych ustaw. Naszym celem jest doprowadzenie do uwzględnienia w ustawach zapisów, które chronić będą interes publiczny, a także sprawdzenie, na ile ustawa o działalności lobbingsowej przyczynia się do większej przejrzystości procesu stanowienia prawa i do zabezpieczenia go przed pozaprawnymi wpływami.

W styczniu 2007 roku przedstawiliśmy raport zawierający obserwacje i rekomendacje, wynikające z prowadzonego w 2006 roku monitoringu prac nad ustawą o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, nad pakietem ustaw o państwowym zasobie kadrowym i służbie cywilnej oraz o obsadzaniu wysokich stanowisk państwowych, a także nad ustawą o nadzorze nad rynkiem finansowym. Zwracamy w nim uwagę na fakt, że wystuchania publiczne są zbyt rzadko organizowane, i postulujemy, aby wszystkie zainteresowane strony, nie tylko posłowie, mogły wnioskować o ich zorganizowanie. Zwracamy też uwagę, że posłowie rządzącej koalicji często przedkładali szybkość uchwalenia prawa nad jego jakość.

W 2007 roku obserwowaliśmy proces tworzenia pięciu rządowych projektów ustaw: o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych, o Urzędzie Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, o ograniczeniach związanych z pełnieniem funkcji publicznych, o oddawaniu w użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowych Skarbu Państwa na cele budownictwa mieszkaniowego oraz o zmianie ustawy o grach i zakładach wzajemnych. W raporcie z monitoringu zwracamy uwagę m.in. na to, że: najmniej przejrzysty jest rządowy, czyli najważniejszy etap tworzenia prawa, oraz że konieczne jest unormowanie statusu tzw. gości komisji sejmowych, czyli osób, które nie mając do tego formalnych uprawnień, w praktyce często wpływają na kształt rozwiązań legislacyjnych przyjmowanych przez posłów. Raport z monitoringu będzie zaprezentowany w styczniu 2008 roku.

Monitoring finansowania kampanii wyborczych

W latach 2005–2006 prowadziliśmy monitoring finansowania kampanii wyborczych kandydatów ubiegających się o fotel Prezydenta RP oraz monitoring finansowania samorządowej kampanii wyborczej. Wyniki naszych obserwacji wykazały braki w obowiązujących przepisach prawnych, które umożliwiają ukrywanie nieprawidłowości w gospodarowaniu finansami przez komitety wyborcze, oraz słabości w nadzorze nad funduszami wyborczymi. Skłoniło nas to do podjęcia działań na rzecz reformy zasad dotyczących finansowania kampanii wyborczych. Działania te prowadzimy wspólnie z Instytutem Spraw Publicznych.

W 2007 roku zorganizowaliśmy międzynarodową konferencję „Skuteczna kontrola finansowania polityki” (26 kwietnia). Wystąpili na niej m.in.: Wolfgang Rau, Sekretarz Generalny Grupy Państw Przeciwko Korupcji „GRECO”, prof. Karl-Heinz Nassmacher z Uniwersytetu w Oldenburgu, Yves-Marie Doublet, zastępca dyrektora departamentu prawnego francuskiego Zgromadzenia Narodowego, oraz dr Marcin Walecki z Uniwersytetu Europejskiego we Florencji. Nasi goście prezentowali zagraniczne rozwiązania dotyczące finansowania partii i kampanii wyborczych – zwłaszcza w państwach, w których partie polityczne finansowane są ze źródeł publicznych. Istotnym elementem konferencji było przedstawienie naszych rekomendacji odnośnie zmian polskich przepisów dotyczących kontroli i nadzoru nad kampaniami wyborczymi. Rekomendacje te spotkały się z pozytywnym przyjęciem uczestników, w tym obecnych na konferencji posłów.

Ponadto zorganizowaliśmy robocze seminarium podsumowujące monitoring finansowania samorządowej kampanii wyborczej, z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych, samorządu, Państwowej Komisji Wyborczej i innych instytucji państwowych (21 czerwca). Podczas seminarium wypracowane zostały wnioski i rekomendacje wskazujące kierunek koniecznych zmian w ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, tak aby w kolejnych wyborach wyeliminowane zostały nieprawidłowości zaobserwowane podczas monitoringu. Dokument zawierający rekomendacje został przesłany do mediów i posłów Sejmu V kadencji oraz – po przedterminowych wyborach parlamentarnych – do posłów VI kadencji.

Monitoring wydatkowania funduszy publicznych

W ramach tego projektu, zaplanowanego na lata 2007–2008, chcemy sprawdzić, czy istnieją związki między decyzjami o przydzieleniu kontraktu w trybie zamówienia publicznego a wsparciem udzielonym przez szefów lub właścicieli zwycięskich firm wcześniej, zwłaszcza w czasie kampanii wyborczych 2005–2007, politykom rządzącym na różnych szczeblach władzy. W tym celu sporządzimy listę firm, które wygrały przetargi na zamówienia publiczne w wybranych ministerstwach i miastach, i sprawdzimy, kto jest właścicielem i kto zasiada w ciałach zarządzających tych firm. Następnie porównamy te dane z listami darczyńców partii politycznych i osób wspierających kandydatów do władz lokalnych i państwowych, sprawdzając czy istnieją między nimi jakieś związki. Tego typu analiza może również wykazać inne nieprawidłowości w procesie zlecania zamówień publicznych, niekoniecznie spowodowane faktem „odwdzięczenia się” polityków za wsparcie w kampanii wyborczej. Nieprawidłowości mogą wynikać np. z nowelizacji Prawa o zamówieniach publicznych; wprowadzone w 2006 i 2007 roku zmiany, mające ułatwić absorpcję środków unijnych, rozluźniają procedury przetargowe i ograniczają możliwości odwoławcze, co może stanowić pole do nadużyć. Do zbadania ewentualnych powiązań między światem polityki i biznesu wybraliśmy – zarządzane przez różne partie i komitety – dwa ministerstwa (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej – zarządzane do sierpnia 2007 roku przez Samoobronę, następnie przez PiS, a od grudnia 2007 roku przez PO, oraz Ministerstwo Transportu – zarządzane do grudnia 2007 roku przez Prawo i Sprawiedliwość, a obecnie przez PO) i trzy miasta (Warszawa – zarządzana przez Platformę Obywatelską, Płock – zarządzany przez Prawo i Sprawiedliwość, i Oświęcim – zarządzany przez Komitet Obywatelski „Samorządny Oświęcim”). Projekt zostanie zakończony

w 2008 roku raportem przedstawiającym zarówno analizę zjawiska, jak i propozycje koniecznych zmian w prawie i jego stosowaniu.

W 2007 roku została przygotowana lista darczyńców interesujących nas komitetów wyborczych, biorących udział w wyborach prezydenckich i parlamentarnych w 2005 roku oraz samorządowych w 2006 roku. Opracowano także listę beneficjentów zamówień publicznych przyznanych w objętych monitoringiem miastach i ministerstwach w roku 2006. Sprawdzaliśmy ponadto, kto jest właścicielem i kto zasiada w ciałach zarządzających firm, które zwyciężyły w przetargach w wytypowanych miastach i ministerstwach. Źródłami tych informacji poza Biuletynem Informacji Publicznej są: Krajowy Rejestr Sądowy oraz Państwowa Komisja Wyborcza.

Poradnictwo prawne

Od 2000 roku prowadzimy poradnictwo prawne dla osób, które zetknęły się z korupcją, w zakresie przepisów regulujących m.in.: przestępczość korupcyjną, konflikt interesów, dostęp do informacji publicznej, proces rekrutacyjny na stanowiska pracy w instytucjach publicznych, zamówienia publiczne. Zgłaszające się do nas osoby i instytucje informujemy, co można w konkretnej sprawie zrobić. W uzasadnionych przypadkach oferujemy pomoc w postępowaniu odwoławczym, występujemy do instytucji nadzorczych i kontrolnych, a czasem także do prokuratury z prośbą o zbadanie sprawy. W wybranych przypadkach obserwujemy procesy sądowe, występując w roli przedstawiciela społecznego.

W 2007 roku zgłoszono do nas 67 spraw, zajęliśmy się 44 z nich. Przekazaliśmy 23 opinie prawne, 10 razy interweniowaliśmy w sądach, instytucjach kontrolnych i prokuraturze, przestaliśmy 4 wnioski o udzielenie informacji publicznej oraz uczestniczyliśmy w roli obserwatora w 7 procesach. Większość monitorowanych postępowań sądowych prowadzona była przeciwko tzw. *whistleblowerom*, to jest osobom, które w dobrej wierze zawiadamiły o nadużyciach w swoim miejscu pracy lub środowisku. Osoby te straciły pracę bądź skierowano przeciwko nim zarzuty o pomówienie lub powództwa o naruszenie dóbr osobistych. W naszych interwencjach, kierowanych do instytucji kontrolnych, organów ścigania, prezesów sądów i Rzecznika Praw Obywatelskich, zwracaliśmy uwagę na sygnalizowane w skargach problemy, takie jak: ograniczanie dostępu do informacji publicznej, nieprawidłowości w finansowaniu kampanii wyborczych czy gospodarowaniu środkami publicznymi oraz przedwczesne, w naszej ocenie, umarzanie postępowań przygotowawczych. Opinie prawne udzielane były przede wszystkim działaczom lokalnym, dziennikarzom oraz osobom prywatnym i dotyczyły tego, czy nieprawidłowości, z którymi się zetknęli lub które bulwersują opinię publiczną, stanowią naruszenie prawa czy też jedynie standardów etycznych.

Lekarska Grupa Robocza

Od 2001 roku przy Fundacji Batorego działa Lekarska Grupa Robocza, zajmująca się sprawami etyki i przeciwdziałania korupcji w służbie zdrowia.

11 stycznia 2007 roku zaprezentowano raport z badania sondażowego, przygotowanego przez członków Lekarskiej Grupy Roboczej we współpracy z portalem medycznym Esculap, dziennikiem „Rzeczpospolita” i miesięcznikiem „Zdrowie”, dotyczącego zagrożeń korupcyjnych w relacjach: lekarz – pacjent, lekarz – firma farmaceutyczna, lekarz – NFZ i lekarz – placówka medyczna. Raport przedstawili członkowie Grupy: Ewelina Janota i Wiktor Górecki. Opinie i komentarze zaprezentowali: Wacława Wojtala, wiceminister zdrowia, Sylwia Szparkowska, dziennikarka „Rzeczpospolitej”, Jarosław Kosiaty, redaktor portalu medycznego Esculap, Izabella Radecka, redaktor naczelna miesięcznika „Zdrowie”, Agnieszka Mielczarek, prawnik z Kancelarii Prawniczej Baker & Mc Kenzie, oraz Adam Kozierkiewicz, członek Grupy Lekarskiej. Minister Zdrowia Zbigniew Religa przesłał na piśmie swoje uwagi dotyczące raportu.

W maju Grupa wysłała do Ministra Zdrowia list proponujący przeprowadzenie pilotażu różnych form oficjalnych dopłat wnoszonych przez pacjentów. W grudniu Grupa wysłała do premiera Donalda Tuska oraz do minister zdrowia Ewy Kopacz list wskazujący na konieczność wprowadzenia przejrzystych reguł w systemie wpisywania leków na listę refundacyjną. Ponadto, w 2007 roku, członkowie Grupy zapoznali się z projektami 10 ustaw i rozporządzeń, przesłanymi przez Ministerstwo Zdrowia do konsultacji, i zgłosili swoje uwagi do trzech z nich, m.in. do ustawy o sieci szpitali (część z projektów nie mogła być zaopiniowana ze względu na zbyt krótki czas, jaki przewidziano na tę procedurę).

W 2007 roku program finansowany był ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego oraz wpłat 1% podatku dochodowego od osób fizycznych (170,80 zł).

Razem koszty programu

423 003,40 zł

Partnerstwo Inicjatyw Społecznych

Celem programu jest rozwijanie ponadgranicznej współpracy organizacji pozarządowych z Polski i Niemiec z organizacjami z Białorusi, Ukrainy i Rosji (Obwodu Kaliningradzkiego), przyczyniającej się do wzmacniania solidarności i dobrosąsiedzkich kontaktów oraz do rozwiązywania problemów, z którymi borykają się kraje naszego regionu. Program, zaplanowany na lata 2004–2009, realizowany jest we współpracy z niemiecką Fundacją Roberta Boscha. Naszym partnerem na Ukrainie jest Fundacja Współpracy Polsko-Ukraińskiej PAUCI z Kijowa.

Wspieramy trójstronne projekty polskich i niemieckich oraz ukraińskich, białoruskich lub rosyjskich organizacji pozarządowych. Projekty mogą być adresowane do różnych grup społecznych i mogą dotyczyć różnych obszarów tematycznych. Ważne jest, by udział partnerów z trzech krajów nie był przypadkowy, lecz by inicjował lub rozwijał trwałą współpracę, która może przyczynić się do upowszechnienia modelowych działań społecznych. Oprócz dotacji oferujemy organizacjom pomoc w znalezieniu partnerów w pozostałych krajach oraz organizujemy seminaria służące wymianie doświadczeń oraz planowaniu wspólnych działań.

W 2007 roku przekazaliśmy 17 dotacji na projekty wyłonione w ubiegłorocznej edycji konkursu. Większość projektów koncentrowała się na pracy z liderami społecznymi i realizowana była w formie seminariów oraz wizyt studyjnych. Przekazywano na nich wiedzę i doświadczenia dotyczące rozwiązywania różnych problemów społecznych (m.in. bezrobocie, wykluczenie społeczne, migracje, restrukturyzacja terenów wiejskich i postindustrialnych). Ponad połowa z dotowanych projektów nastawiona była na edukację i aktywizację młodzieży oraz upowszechnianie idei wolontariatu.

Przeprowadziliśmy też kolejną, czwartą edycję konkursu, na który wpłynęło 49 listów intencyjnych. Autorzy 23 projektów zostali zaproszeni do udziału w trójstronnych seminariach zorganizowanych w Ryni (24–26 września) i Krakowie (27–29 września). Podczas tych spotkań przedstawiciele organizacji prezentowali i dopracowywali swoje projekty oraz konsultowali je z gronem ekspertów i pracowników fundacji Batorego, Boscha i PAUCI. Po seminariach otrzymaliśmy 22 wnioski. Komisja ekspertów z Polski, Niemiec, Ukrainy, Rosji i Białorusi wybrała 12 projektów, które będą realizowane w 2008 roku.

W 2007 roku program finansowany był ze środków Fundacji Boscha (834 966,76 zł) i Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Dotacje	786 594,57 zł
Seminaria i posiedzenia międzynarodowej komisji	91 072,19 zł
Koszty realizacji	110 063,82 zł
Razem koszty programu	987 730,58 zł

Dotacje

Aktion West-Ost Düsseldorf	<i>Każde dziecko ma swój głos</i> – przygotowanie przez grupę 30 liderów młodzieżowych z Ukrainy, Polski i Niemiec trzech spektakli upowszechniających ideę praw dziecka, opartych na różnych metodach przekazu (teatr lalek, słuchowisko, akcje uliczne) oraz ich prezentacja podczas festynów oraz spotkań z wychowawcami i wychowankami domów dziecka we Lwowie, Ostrogu i Równym.	14 000 EUR
Kultur Aktiv Drezno	<i>BelaPLUS 2007 nadzieją dla młodych inicjatyw obywatelskich na Białorusi</i> – cykl dwudniowych warsztatów na temat planowania działań lokalnych i współpracy z mediami oraz zarządzania projektami międzynarodowymi, prowadzony przez trenerów z Polski, Niemiec i Białorusi dla grupy 20 młodych ludzi z sześciu białoruskich miast.	13 942 EUR
Centrum Inicjatyw Edukacyjnych Lwów	<i>Beskidzkie strumyki</i> – cykl seminariów przygotowany przez polskich i niemieckich specjalistów dla dyrektorów szkół średnich na temat metod aktywizacji obywatelskiej uczniów oraz konkursu minigrantów dla młodzieży z terenów wiejskich Okręgu Lwowskiego.	12 000 EUR
Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych GURT Kijów	<i>Grupy samopomocowe jako forma pracy z grupami wykluczonymi społecznie</i> – szkolenie na temat inicjowania i wspierania pracy grup samopomocowych, prowadzone przez polskich i niemieckich ekspertów dla 25 pracowników organizacji pozarządowych z Ukrainy, oraz pomoc w utworzeniu pięciu Centrów Samopomocy i przeszkolenie 10 pracowników tych Centrów.	13 600 EUR
Centrum Kształcenia i Dialogu Theotokos Gliwice	<i>Budowanie inicjatyw społecznych na terenach przemysłowych i poprzemysłowych na przykładzie Śląska, Zagłębia Ruhry i Zagłębia Donieckiego</i> – cykl seminariów i wizyt studyjnych, prezentujący doświadczenia polskich i niemieckich organizacji pozarządowych w społecznej i ekonomicznej aktywizacji ludności obszarów postindustrialnych.	49 700 zł
Fundacja im. Kazimierza Pułaskiego Warszawa	<i>Eurobus wokół Ukrainy</i> – objazdowe warsztaty i spotkania na temat integracji europejskiej, prowadzone przez polskich i niemieckich wolontariuszy dla młodzieży z małych miast i obszarów rolniczych centralnej i wschodniej Ukrainy.	47 800 zł
Fundacja Rodowo Sorkwity	<i>Młodzieżowa akademie transgraniczna</i> – cykl szkoleń na temat planowania, realizowania i ewaluacji inicjatyw transgranicznych, prowadzony przez polskich i niemieckich trenerów dla liderów młodzieżowych z małych miejscowości Obwodu Kaliningradzkiego, oraz konkurs minigrantów na transgraniczne projekty zaproponowane przez uczestników szkoleń.	36 900 zł
Fundacja Szansa Warszawa	<i>Kanał Mazurski – szlak i szansa dla ponadgranicznej współpracy</i> – edukacyjny obóz wędrowny dla rosyjskiej, polskiej i niemieckiej młodzieży na terenie pogranicza Mazur i Obwodu Kaliningradzkiego, mający na celu stworzenie płaszczyzny cyklicznych spotkań integracyjnych młodzieży trzech narodów.	39 050 zł
Polska Fundacja im. Roberta Schumana Warszawa	<i>3E4U</i> – cykl warsztatów dla 30 ukraińskich nauczycieli i wychowawców z udziałem polskich i niemieckich ekspertów na temat różnych metod przekazywania wiedzy o Unii Europejskiej oraz wizyty studyjne nauczycieli ukraińskich w polskich instytucjach europejskich i w polskich szkołach.	47 960 zł

<p>Spółeczny Instytut Ekologiczny SIE Warszawa</p>	<p><i>Zielony most Monachium-Warszawa-Odessa</i> – wizyty studyjne ukraińskich rolników z Obwodu Odeskiego u polskich gospodarzy, zrzeszonych w grupy producenckie żywności ekologicznej, oraz niemiecko-polsko-ukraińskie seminarium na temat ochrony bioróżnorodności i rozwoju lokalnego, opartego na wykorzystaniu unikalnych ekologicznych i kulturowych cech regionu. 44 750 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Eko-Inicjatywa Kwidzyn</p>	<p><i>Naturze – opieka, młodzieży – praca</i> – obóz letni dla bezrobotnej młodzieży okręgu zielonogradzkiego (Obwód Kaliningradzki), przysposabiający do pracy na terenie Parku Narodowego „Mierzeja Kurońska”, oraz aktywizacja zawodowa i obywatelska młodzieży przez organizację akcji ekologicznych (tzw. ekodesantów); projekt realizowany we współpracy z rosyjską i niemiecką organizacją partnerską. 61 000 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Euro-Concret Wrocław</p>	<p><i>Mosty – budowa sieci współpracy międzynarodowej w zakresie pomocy migrantom i uchodźcom</i> – konferencja i cykl seminariów tematycznych, z udziałem ekspertów z Rosji, Polski i Niemiec, dotyczących prawnej i organizacyjnej pomocy uchodźcom na terenie Obwodu Kaliningradzkiego. 35 600 zł</p>
<p>Stowarzyszenie na rzecz Ziemi Podlaskiej Drumla Łomianki</p>	<p><i>Dialog z sąsiadami</i> – cykl szkoleń z udziałem polskich i niemieckich trenerów na temat wielokulturowości i obyczajów różnych narodowości mieszkających na terenach pogranicza oraz różnych metod pracy z młodzieżą, skierowany do białoruskich studentów oraz osób zajmujących się animacją lokalnych działań kulturalnych. 50 900 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Nasze Miasto Zgorzelec</p>	<p><i>Tożsamość i wykorzenie</i> – przeprowadzenie przez młodzież szkolną z Polski, Niemiec i Ukrainy wywiadów z osobami przymusowo wysiedlonymi po drugiej wojnie światowej, zamieszkującymi okolice Tarnopola (Ukraina) oraz Zgorzelca/Görlitz. 40 700 zł</p>
<p>Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa Borussia Olsztyn</p>	<p><i>Upowszechnianie wolontariatu jako formy edukacji młodzieży, część II</i> – wizyty studyjne 12 liderów wolontariatu z Obwodu Kaliningradzkiego w organizacjach pozarządowych Warmii i Mazur oraz Saksonii. 34 390,74 zł</p>
<p>Towarzystwo Amicus Białystok</p>	<p><i>Pozarządowe ośrodki i sieci informacyjne</i> – cykl szkoleń na temat zarządzania organizacją, planowania i realizacji projektów, prowadzony przez polskich i niemieckich specjalistów dla 20 pracowników białoruskich Centrów Informacyjnych. 42 700 zł</p>
<p>Towarzystwo Polsko-Niemieckie Kraków</p>	<p><i>Partnerstwo inicjatyw obywatelskich dla rozwoju lokalnego i regionalnego</i> – cykl trzech warsztatów poświęconych wypracowaniu strategii rozwoju lokalnego dla wybranych społeczności lokalnych Obwodu Grodzieńskiego (Białoruś) z udziałem polskich i niemieckich ekspertów oraz członków organizacji opozycyjnych byłej PRL i NRD. 48 800 zł</p>

Memoria

Celem programu jest zachęcenie młodych ludzi z Europy Środkowej i Wschodniej do podejmowania wspólnych działań na rzecz ochrony europejskiego dziedzictwa kulturowego. Program, zainicjowany przez niemiecką Fundację Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość, zaplanowano na lata 2007–2009.

Wspieramy międzynarodowe wakacyjne obozy wolontariackie, na których młodzi ludzie z Niemiec, Polski, Litwy, Rosji, Białorusi i Ukrainy poznają różne aspekty historii kultury pogranicznych regionów oraz zdobywają wiedzę, doświadczenie i praktyczne umiejętności w zakresie ochrony dóbr kultury. Przekazujemy dotacje organizacjom pozarządowym, które mają doświadczenie w ochronie i upowszechnianiu europejskiego dorobku kulturowego i swoją działalność opierają na współpracy z młodzieżą w wieku 18–28 lat. Oprócz dotacji organizacjom oferujemy możliwość udziału w seminariach służących wymianie doświadczeń, poszerzaniu wiedzy i doskonaleniu metod pracy.

W roku 2007 przeprowadziliśmy pierwszą edycję konkursu dotacyjnego. Otrzymaliśmy 44 wnioski, spośród których polsko-niemiecka komisja ekspertów wyłoniła 12 projektów. W wakacyjnych obozach, które odbywały się głównie w Polsce, ale także na Ukrainie i w Obwodzie Kaliningradzkim, wzięło udział 214 wolontariuszy z Polski, Niemiec, Białorusi, Litwy, Obwodu Kaliningradzkiego i Ukrainy. Młodzi wolontariusze zajmowali się porządkowaniem lub renowacją cmentarzy, świątyń różnych wyznań lub innych lokalnych obiektów zabytkowych. Uczestniczyli także w warsztatach i wykładach na temat wielokulturowości danego regionu oraz przygotowywali spotkania i imprezy, na których prezentowali wyniki swoich prac miejscowej ludności. W działania prowadzone na obozach włączała się niekiedy miejscowa lub przebywająca w okolicy na wakacjach młodzież.

Dla organizatorów obozów wolontariackich przygotowaliśmy dwa seminaria. Pierwsze seminarium (4–5 czerwca) służyło prezentacji doświadczeń polskich i niemieckich organizacji w realizacji podobnych przedsięwzięć oraz dyskusji nad kwestiami związanymi z dziedzictwem kulturowym. Drugie seminarium (22–23 października), w którym brali też udział młodzi wolontariusze z Polski i Ukrainy, poświęcone było prezentacji rezultatów i wymianie doświadczeń z organizacji obozów. W podsumowaniu rezultatów i planowaniu przyszłych działań pomagał nam Dariusz Polok z berlińskiego Stowarzyszenia MitOst.

W 2007 roku program finansowany był ze środków niemieckiej Fundacji Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość (698 908,74 zł) i Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Dotacje	640 719,84 zł
Seminaria i posiedzenia międzynarodowej komisji	58 188,90 zł
Koszty realizacji	69 203,96 zł
Razem koszty programu	768 112,70 zł

Dotacje

Dialog Europejski Lwów	<i>Mosty przyszłości</i> – obóz z udziałem wolontariuszy z Litwy, Ukrainy, Polski i Niemiec: prace renowacyjne i porządkowe na trzech cmentarzach, w kościele i ogrodzie botanicznym w Krzemieńcu (Ukraina). 16 000 EUR
Fundusz Dobroczynny Caritas Sambirsko-Drohobyckiej Diecezji Drohobycz	<i>Śladami zapomnianych historii</i> – obóz z udziałem wolontariuszy z Ukrainy, Polski, Austrii i Niemiec: uporządkowanie cmentarza w Drohobyczu (Ukraina). 6 577 EUR
Centrum Aktywności Społecznej Pryzmat Suwałki	<i>Ścieżkami wielokulturowości</i> – obóz z udziałem wolontariuszy z Litwy i Polski: inwentaryzacja i uporządkowanie wszystkich cmentarzy na terenie Suwalskiego Parku Krajobrazowego. 63 169,10 zł
Ekologiczny Klub UNESCO Pracownia na rzecz Bioróżnorodności Piaski	<i>Szlak arian</i> – obóz z udziałem wolontariuszy z Litwy, Ukrainy i Polski: uporządkowanie zabytków pozostałych po protestantach w Piaskach Luterskich oraz wyznaczenie trasy edukacyjnej biegnącej śladami arian. 69 095,74 zł
Fundacja Borussia Olsztyn	<i>Od przeszłości ku przyszłości</i> – obóz z udziałem wolontariuszy z Rosji, Polski i Niemiec: prace renowacyjne i porządkowe oraz drobne konserwacje obiektów zabytkowych w Obwodzie Kaliningradzkim. 65 669,90 zł
Fundacja Edukacji Europejskiej Wałbrzych	<i>Stary Sambor</i> – obóz z udziałem wolontariuszy z Ukrainy, Polski i Niemiec: restauracja lokalnych zabytków oraz zbieranie opowieści miejscowych ludzi o czasach połowy XX wieku. 75 300 zł
Fundacja Kultury Duchowej Pogranicza Lublin	<i>Korczmin – otwarta granica</i> – obóz z udziałem wolontariuszy z Ukrainy, Polski i Niemiec: prace konserwatorskie przy składaniu drewnianego budynku przy cerkwi w Korczminie, uporządkowanie dwóch cmentarzy oraz badania terenowe (wywiady). 46 096,37 zł
Fundacja Pogranicze Sejny	<i>Trakt krasnogrudzki</i> – obóz z udziałem wolontariuszy z Litwy, Białorusi, Ukrainy, Polski i Niemiec: badania starych piwnic w Dworze w Krasnogrudzie, budowa instalacji rzeźbiarskich w zabytkowym parku i zbieranie informacji o tradycjach wielokulturowych regionu (reportaże i fotografie). 58 753,76 zł
Stowarzyszenie Dziedzictwo Mniejszości Karpackich Zagórz	<i>Wielokulturowa Tyrawa Wołoska</i> – obóz z udziałem wolontariuszy z Ukrainy i Polski: prace renowacyjne i porządkowe na terenie kirkutu i cmentarzy greckokatolickich. 53 876,33 zł
Stowarzyszenie Magurycz Uście Gorlickie	<i>Galicja, Galizien, Hałyczyna. Zapomniane cmentarze w środku wieloetnicznej Europy</i> – obóz z udziałem wolontariuszy z Ukrainy i Polski: prace konserwatorskie wybranych obiektów i nekropolii na terenie Beskidu Niskiego oraz sporządzenie dokumentacji i inwentaryzacji. 59 378,14 zł
Stowarzyszenie Międzynarodowej i Międzykulturowej Wymiany Anawoj Michałowo	<i>Śladami kultury żydowskiej na Podlasiu</i> – obóz z udziałem wolontariuszy z Litwy, Polski i Niemiec: odnowienie cmentarza żydowskiego pod Michałowem, opracowanie dokumentacji i tablic informacyjnych. 39 649,87 zł
Towarzystwo dla Natury i Człowieka Lublin	<i>Cmentarze pogranicza: ochrona zabytkowych nekropolii prawosławnych i żydowskich</i> – obóz z udziałem wolontariuszy z Ukrainy i Polski: prace porządkowe i remontowe na dwóch cmentarzach w gminie Włodawa i kirkucie w Lublinie. 24 728,23 zł

Wschód-Wschód

Celem programu jest wspieranie międzynarodowej współpracy na rzecz wprowadzania i utrwalania przemian demokratycznych, budowy i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz upowszechniania nowatorskich rozwiązań problemów społecznych w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, Azji Centralnej i Kaukazu. Program działa w ramach powołanego w 1991 roku przez Instytut Społeczeństwa Otwartego (Open Society Institute) regionalnego programu Wschód-Wschód: Partnerstwo Ponad Granicami.

Wspieramy międzynarodowe projekty realizowane przez polskie organizacje i instytucje we współpracy z partnerską organizacją z co najmniej jednego kraju regionu. Finansujemy też koszty podróży osób zaproszonych do udziału w przedsięwzięciach organizowanych w innych krajach regionu. Staramy się zachęcać polskie organizacje do przygotowywania projektów dotyczących dzielenia się doświadczeniami związanymi z procesem przystępowania do Unii Europejskiej z krajami kandydującymi do UE i wschodnimi sąsiadami UE.

W 2007 roku przekazaliśmy 41 dotacji na projekty zainicjowane przez polskie organizacje lub realizowane w Polsce we współpracy z partnerami zagranicznymi. Były wśród nich przedsięwzięcia długofalowe, kontynuujące niekiedy działania rozpoczęte w ubiegłych latach. Polscy eksperci uczestniczyli ponadto w 26 projektach organizowanych w innych krajach regionu. Tematyka wspólnych działań była bardzo zróżnicowana i dotyczyła m.in. współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwoju lokalnego i przejrzystości działania władz, przedsiębiorczości i aktywizacji młodzieży, pomocy niepełnosprawnym i edukacji, opieki medycznej i praw pacjentów. Większość projektów realizowana była we współpracy z organizacjami partnerskimi z krajów wschodnich, głównie z Ukrainy, ale też z Mołdawii i Rosji oraz krajów Azji Centralnej i Kaukazu. Niewiele natomiast było działań prowadzonych z organizacjami z Białorusi i krajów bałkańskich.

Program finansowany ze środków regionalnego programu Wschód-Wschód.

Dotacje	1 475 919,23 zł
Koszty realizacji	105 605,93 zł
Razem koszty programu	1 581 525,16 zł

Dotacje

Projekty inicjowane przez polskie organizacje lub realizowane w Polsce

Centrum Europejskie Zrównoważonego Rozwoju Wrocław	<i>Europejskie standardy w sektorze publicznym</i> – udział w seminarium w Ługańsku (Ukraina) na temat współpracy organizacji pozarządowych z samorządem lokalnym w kształtowaniu polityki lokalnej (kontynuacja projektu rozpoczętego w 2006 roku).	10 076,97 zł
Centrum Kształcenia i Dialogu Theotokos Gliwice	<i>Inicjatywy obywatelskie na terenach przemysłowych i poprzemysłowych Donbasu i Śląska</i> – udział polskich specjalistów w seminarium w Doniecku (Ukraina) na temat edukacji i aktywizacji zawodowej oraz współpracy między organizacjami pozarządowymi i samorządem lokalnym w tworzeniu polityki społecznej (kontynuacja projektu rozpoczętego w 2005 roku).	15 755,26 zł
Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS Łódź	<i>Otwarte dłonie – otwarte umysły</i> – wizyta studyjna i warsztaty dla przedstawicieli mołdawskich organizacji, mające na celu wymianę doświadczeń i nawiązanie współpracy z polskimi organizacjami działającymi w dziedzinie pomocy społecznej.	20 470 zł
Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS Łódź	<i>Informacja obywatelska dla rozwoju lokalnego</i> – dwa szkolenia w Polsce dla młodych dziennikarzy i studentów dziennikarstwa z Grodna i Witebska na temat roli dziennikarstwa obywatelskiego i różnych technik dziennikarskich (warsztaty radiowe prowadzili specjaliści z niemiecko-polskiego radia internetowego Mittendrin).	70 000 zł
Europejski Dom Spotkań – Fundacja Nowy Staw Lublin	<i>Jak promować w mediach aktywność białoruskich organizacji obywatelskich?</i> – dwa szkolenia w Polsce dla przedstawicieli białoruskich organizacji na temat promowania działań obywatelskich i kampanii społecznych w mediach, prowadzenia niezależnej działalności wydawniczej oraz wykorzystania internetu w działalności społecznej.	31 857,27 zł
Federacja Organizacji Służebnych Mazowia Warszawa	<i>Rzecznictwo dla organizacji pozarządowych i monitoring administracji publicznej</i> – wizyta studyjna przedstawicieli organizacji pozarządowych z Mołdawii w organizacjach i instytucjach Warszawy i Mazowsza, umożliwiająca poznanie przykładów budowania koalicji organizacji pozarządowych oraz ich współpracy z sektorem publicznym.	38 400 zł
Fundacja Bezpieczeństwo dla Pacjentów Łódź	<i>Pacjenci dla bezpieczeństwa pacjentów</i> – udział w konferencji w Kijowie, na której omawiano m.in. kwestie ochrony praw pacjenta w systemie opieki zdrowotnej w Europie i roli rzeczników praw pacjenta, oraz zorganizowanie wizyty studyjnej dla ukraińskich specjalistów prezentującej polski system ochrony prawnej pacjentów.	10 604,93 zł
Fundacja Edukacja dla Demokracji Warszawa	<i>Przedsiębiorczość w praktyce</i> – cykl szkoleń w Mołdawii i Polsce przygotowujących grupę młodych ludzi z Mołdawii, Rosji i Ukrainy do roli trenerów pracujących z młodzieżą wkraczającą na rynek pracy (kontynuacja projektu rozpoczętego w 2006 roku).	29 768 zł
Fundacja Edukacji Międzykulturowej Warszawa	<i>Rozwój agroturystyki</i> – wizyta studyjna i warsztaty dla lokalnych liderów mniejszości narodowych z Gruzji, poświęcone tematyce zakładania i prowadzenia gospodarstw agroturystycznych.	23 000 zł
Fundacja Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego Grodziszczce	<i>Prawa człowieka w odniesieniu do osób niepełnosprawnych</i> – warsztaty dla pracowników socjalnych z Ukrainy i Białorusi zajmujących się młodzieżą niepełnosprawną.	46 700 zł

Fundacja Merkury Wałbrzych	<i>Wzajemnie uczymy się – skuteczniej pomagamy</i> – cykl warsztatów w Polsce, Kazachstanie i Tadżykistanie dla grupy polskich, kazachskich i tadżyckich organizacji pracujących z trudną młodzieżą; warsztaty, prowadzone kolejno przez partnerskie organizacje, poświęcone były specyfice poradnictwa internetowego, alternatywnym formom pracy z dziećmi ulicy oraz metodom nawiązywania kontaktów między dorosłymi a młodzieżą przy użyciu filmów animowanych; na zakończenie zorganizowano konferencję wspólnie z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii. 79 789,91 zł
Fundacja Młoda Demokracja Lublin	<i>Edukacja europejska dla samorządu</i> – przygotowanie i przeprowadzenie kursu na odległość dla ukraińskich władz samorządowych, dotyczącego funkcjonowania instytucji europejskich, podziału kompetencji między władzami centralnymi i samorządowymi w krajach Unii oraz europejskich funduszy przeznaczonych na wspieranie inicjatyw lokalnych. 8 000 zł
Fundacja Rodowo Sorkwity	<i>Agroturystyka</i> – wizyta studyjna oraz szkolenia dla przedstawicieli białoruskich organizacji i rolników na temat prowadzenia gospodarstw agroturystycznych; w trakcie szkoleń opracowano 9 biznesplanów gospodarstw lub produktów agroturystycznych. 34 080 zł
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Warszawa	<i>Przejrzystość i odpowiedzialność w życiu publicznym</i> – szkolenia i wizyta studyjna przedstawicieli kazachskich organizacji pozarządowych i samorządów, przygotowujące do prowadzenia programu <i>Przejrzysty Kazachstan</i> , opartego na doświadczeniach realizowanego w Polsce programu <i>Przejrzysta Polska</i> . 54 520 zł
Fundacja Solidarności Polsko-Czesko-Słowackiej Warszawa	<i>Zaangażowanie obywateli w tworzenie budżetu samorządowego</i> – wizyta studyjna polskich samorządowców z mazowieckiej gminy Jednorozec w Sheki (Azerbejdżan), mająca na celu przekazanie wiedzy i doświadczeń dotyczących społecznego udziału w kształtowaniu polityki lokalnej (kontynuacja współpracy rozpoczętej w 2006 roku). 3 867,68 zł
Fundacja Solidarności Polsko-Czesko-Słowackiej Warszawa	<i>Wspieranie partnerstw</i> – wizyta studyjna przedstawicieli organizacji pozarządowych z Gruzji i Mołdawii; uczestnicy, podzieleni na trzy grupy, poznawali polskie doświadczenia w zakresie: aktywizacji społeczności lokalnych (cykl spotkań na Podlasiu przygotowanych przez Stowarzyszenie Edukator z Łomży); współpracy organizacji z samorządem (cykl spotkań w Trójmieście przygotowanych przez Towarzystwo Wiedza Powszechna z Gdańska); roli mediów w zwalczaniu korupcji – cykl spotkań w Warszawie (kontynuacja projektu rozpoczętego w 2006 roku). 36 968,28 zł
Grupa Zagranica Warszawa	<i>Budowanie współpracy w krajach Grupy Wyszehradzkiej w dziedzinie pomocy rozwojowej</i> – dwa seminaria, w Krakowie i Warszawie, z udziałem organizacji pozarządowych i przedstawicieli agend rządowych, poświęcone omówieniu obecnej polityki pomocowej oraz wypracowaniu wspólnych rekomendacji i postulatów dotyczących Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (ODA) w krajach wyszehradzkich. 26 000 zł
Helsińska Fundacja Praw Człowieka Warszawa	<i>Rola pedagoga szkolnego w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną</i> – wizyta studyjna pedagogów, psychologów i pracowników socjalnych z Ukrainy, podczas której poznali funkcjonowanie polskiego modelu pomocy dziecku i rodzinie oraz doświadczenia związane z wprowadzaniem standardów europejskich; uczestnicy odwiedzili też centra pomocy rodzinie, placówki opiekuńcze i organizacje pozarządowe. 32 480,47 zł
	<i>Ochrona praw osób żyjących z HIV/AIDS</i> – wizyta studyjna przedstawicieli organizacji pozarządowych z Kazachstanu, prezentująca międzynarodowe i polskie standardy ochrony praw pacjenta, w tym praw osób żyjących z HIV/AIDS, oraz polski system opieki medycznej nad tymi osobami. 32 100 zł

Instytut Informacji Publicznej Sopot	<i>Lokalna polityka społeczna: wdrażanie standardów europejskich na Krymie</i> – udział w seminarium w Symferopolu, na którym prezentowano m.in. projekty zrealizowane dzięki funduszom unijnym w Trójmieście i w Telsai (Litwa), oraz zorganizowanie wizyty studyjnej, na której przedstawiciele krymskich organizacji i władz samorządowych zapoznali się z doświadczeniami władz lokalnych Trójmiasta dotyczącymi wykorzystania funduszy europejskich w realizowaniu lokalnej polityki społecznej (kontynuacja projektu, zainicjowanego w 2006 roku przez ukraińskiego partnera). 45 759,51 zł
Instytut Współpracy i Partnerstwa Lokalnego Katowice	<i>Partnerstwo, dialog, rozwój</i> – cykl warsztatów w Rosji i w Polsce dla przedstawicieli organizacji pozarządowych z Karelii i Pskowa (Rosja) na temat budowania współpracy między sektorem publicznym i prywatnym, opartej na modelu partnerstwa lokalnego. 61 560,33 zł
Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego Wrocław	<i>Lokalne partnerstwo jako metoda rozwoju społeczności lokalnych</i> – wizyta studyjna przedstawicieli organizacji pozarządowych, samorządu i dziennikarzy z Mołdawii prezentująca polskie doświadczenia we współpracy administracji publicznej i trzeciego sektora. 17 300 zł
Małopolskie Towarzystwo Oświatowe Nowy Sącz	<i>Akademia młodych przedsiębiorców społecznych</i> – warsztaty, prowadzone przez członków ASHOKA, dla młodych działaczy z Bośni i Hercegowiny na temat aktywizacji społeczności lokalnych; uczestnicy, podzieleni na kilkusobowe grupy, odwiedzili też wybrane przez siebie organizacje pozarządowe na terenie całej Polski. 73 998,36 zł
	<i>Osiągnięcia społeczne</i> – udział w czterech spotkaniach (w Charkowie, Tarnopolu, Użgorodzie i Symferopolu), na których prezentowano dokonania grup uczniowskich podejmujących, przy wsparciu nauczycieli, działania na rzecz swoich społeczności lokalnych (monitoring projektu realizowanego od 2006 roku, który miał na celu przygotowanie nauczycieli z Ukrainy do pracy z młodzieżą wg amerykańskiego programu <i>Public Achievement</i>). 9 105,20 zł
Polska Fundacja im. Roberta Schumana Warszawa	<i>Europejski system edukacji prawnej</i> – dwie wizyty studyjne prawników i nauczycieli akademickich z Gruzji, mające na celu przedstawienie polskiego systemu kształcenia prawników i funkcjonowania samorządów prawniczych, oraz udział w seminarium w Tbilisi poświęconym m.in. porównaniu i ocenie systemu studiów prawniczych w Polsce i Gruzji. 71 886,59 zł
Polska Misja Medyczna Kraków	<i>Decentralizacja usług medycznych</i> – wizyta studyjna przedstawicieli służby zdrowia z Tadżykistanu, przedstawiająca polskie doświadczenia w funkcjonowaniu niepublicznego systemu ochrony zdrowia i ratownictwa. 39 970 zł
Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT Warszawa	<i>Jak efektywnie wspierać organizacje pozarządowe?</i> – wizyta studyjna polskich organizacji zrzeszonych w sieci SPLOT w Petersburgu oraz wizyta rosyjskich organizacji z Karelii, Pskowa i Petersburga w Warszawie poświęcone wymianie doświadczeń dotyczących skuteczności i standardów działania organizacji infrastrukturalnych. 62 000 zł
Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich Warszawa	<i>Przejrzystość w życiu publicznym</i> – wizyta studyjna przedstawicieli rosyjskich i ukraińskich organizacji pozarządowych, mająca na celu wymianę doświadczeń na temat metod obywatelskiego nadzoru nad funkcjonowaniem administracji publicznej i dostępem do informacji publicznej. 45 400 zł
Stowarzyszenie Odnowy Obszarów Wiejskich Wieś i Europa Kraków	<i>Przedsiębiorczość młodzieży mieszkającej na wsi</i> – cykl szkoleń na Ukrainie, w Mołdawii i Polsce dla ukraińskiej i mołdawskiej młodzieży oraz grupy trenerów, przygotowujący do utworzenia młodzieżowych klubów kariery zawodowej w czterech miejscowościach (w Cahul i Cantemir w Mołdawii oraz Kicman i Kosowie na Ukrainie). 66 041,60 zł

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym Krok za Krokiem Zamość	<i>Krok za krokiem do europejskiego modelu wspierania dzieci specjalnej troski i ich rodziny</i> – udział polskich specjalistów w cyklu spotkań i szkoleń w Białej Cerkwi (Ukraina) i Kiszyniowie (Mołdawia) na temat wykorzystania „Systemu nauczania kierowanego” w terapii i edukacji dzieci niepełnosprawnych (kontynuacja projektu rozpoczętego w 2005 roku). <p style="text-align: right;">13 169,36 zł</p>
Stowarzyszenie Wiosna Kraków	<i>Inicjatywy lokalne</i> – wizyta studyjna liderów społecznych z Moskwy, służąca wymianie doświadczeń na temat funkcjonowania wolontariatu. <p style="text-align: right;">18 269,49 zł</p>
Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość Gdańsk	<i>Gdańsk – Lwów – Ługańsk: wspieranie przedsiębiorczości kobiet</i> – wizyta studyjna przedstawicieli ukraińskich organizacji pozarządowych i władz lokalnych, prezentująca doświadczenia Trójmiasta w promowaniu aktywności zawodowej kobiet. <p style="text-align: right;">13 389,83 zł</p>
Stowarzyszenie Wydawnicze Barki Poznań	<i>Nowa ekonomia społeczna: głos w walce z ubóstwem</i> – wizyta studyjna przedstawicieli organizacji pozarządowych z Europy Środkowej i Wschodniej aktywnych na polu pomocy społecznej, mająca na celu przedstawienie polskich doświadczeń we wprowadzaniu nowych form wspierania i zatrudniania osób bezdomnych i długotrwale bezrobotnych. <p style="text-align: right;">25 554,57 zł</p>
Świętokrzyskie Centrum FRDL Kielce	<i>Przejrzysty samorząd</i> – wizyta studyjna przedstawicieli serbskiego samorządu, w trakcie której uczestnicy poznali m.in. strukturę samorządu terytorialnego w Polsce oraz proces wdrażania przez władze samorządowe, uczestniczące w programie <i>Przejrzysta Polska</i> , standardów przejrzystości i fachowości działania. <p style="text-align: right;">44 520 zł</p>
Towarzystwo Edukacyjne Wiedza Powszechna Gdańsk	<i>Europejskie standardy w szkole</i> – wizyta studyjna przedstawicieli ukraińskich instytucji oświatowych, mająca na celu przedstawienie przykładów współpracy nauczycieli i rodziców, form aktywności, jakie szkoła oferuje po zajęciach lekcyjnych, oraz metod prowadzenia edukacji obywatelskiej. <p style="text-align: right;">44 500 zł</p>
Towarzystwo Edukacyjne Wiedza Powszechna Gdańsk	<i>Rozwiązywanie problemów ludzi starszych</i> – opracowanie raportu na temat sytuacji osób starszych w województwie pomorskim i Kaliningradzie, który został zaprezentowany na seminarium w Gdańsku, oraz wypracowanie założeń dla lokalnej polityki społecznej służącej integracji ludzi starszych. <p style="text-align: right;">37 620 zł</p>
Towarzystwo Rozwoju Strzegowa Strzegowo	<i>Szkoła samorządu lokalnego</i> – wizyta studyjna przedstawicieli samorządu i organizacji społecznych z Krymu, poświęcona problematyce rozwoju gospodarczego, zwalczania bezrobocia oraz współpracy trzech sektorów w rozwiązywaniu problemów lokalnych (kontynuacja projektu zainicjowanego przez partnera ukraińskiego w 2005 roku). <p style="text-align: right;">29 900 zł</p>
Wrocławskie Towarzystwo Opieki Paliatywnej Wrocław	<i>Polsko-ukraińska współpraca w zakresie opieki paliatywnej</i> – wizyty studyjne w Polsce i na Ukrainie, mające na celu zapoznanie ukraińskich ekspertów z polskim systemem opieki paliatywnej oraz nawiązanie stałej współpracy między polskimi i ukraińskimi ośrodkami. <p style="text-align: right;">15 577,51 zł</p>
Wschodnioeuropejskie Centrum Demokratyczne Warszawa	<i>Młodzi liderzy</i> – wizyta studyjna absolwentów Szkoły Liderów prowadzonej przez Centrum Interbilim w Biszkeku (Kirgistan), umożliwiająca poznanie polskich modeli kształcenia liderów; uczestnicy wzięli też udział w warsztacie przygotowanym przez Stowarzyszenie Szkoła Liderów. <p style="text-align: right;">22 950 zł</p>
Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS Warszawa	<i>Wspólna droga do Europy</i> – seminarium w Warszawie z udziałem przedstawicieli organizacji parasolowych trzeciego sektora z krajów wyszehradzkich na temat udziału organizacji społecznych w planowaniu i wprowadzaniu w życie Narodowych Planów Rozwoju, wykorzystywania funduszy europejskich oraz współpracy z administracją publiczną (kontynuacja współpracy zainicjowanej w 2006 roku przez partnerów z Czech i Węgier). <p style="text-align: right;">40 460 zł</p>

**Zespół Szkół Specjalnych Nr 13
Kraków**

Spoleczna integracja osób z autyzmem – wizyta studyjna psychologów i pedagogów z Ukrainy i Rosji, poświęcona wymianie doświadczeń na temat terapii, edukacji i integracji społecznej osób z autyzmem (kontynuacja projektu zainicjowanego przez partnera ukraińskiego w 2006 roku).

10 064,78 zł

Projekty realizowane w innych krajach regionu

Spotkanie ekspertów *Wdrażanie protokołu konwencji ONZ dotyczącej przeciwdziałania torturom*, Erewań, Armenia

Uczestniczka z Polski: Maria Nielaczna (Uniwersytet Warszawski i Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa)

1 998,17 zł

Konferencja *Milczenie na temat komunizmu w Europie Środkowej i Wschodniej 18 lat po upadku muru berlińskiego*, Sofia, Bułgaria

Uczestnik z Polski: Paweł Sowiński (Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa)

1 106,42zł

Seminarium *Reformowanie represyjnego aparatu państwowego w Europie Środkowej*, Praga, Czechy

Uczestnicy z Polski: Stanisław Koziej (em. generał, Kraków), Zbigniew Nawrocki (Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa) i Marek Pędziwół (publicysta, Czeski Cieszyn)

3 558,25 zł

Wizyta studyjna *Nowoczesny system opieki nad dzieckiem*, Tbilisi, Gruzja

Uczestnicy z Polski: Sylwia Borowiec i Tomasz Polkowski (Towarzystwo Nasz Dom, Warszawa)

3 221,72 zł

Warsztaty *Wspieranie różnicowania kulturowego*, Andorniskis, Litwa

Uczestnicy z Polski: Elżbieta Bębnik, Ewelina Czyżewska, Dominika Łukoszek, Barbara Stoecker, Ewa Stoecker i Artur Wiercioch (Stowarzyszenie Ekspedycja w Głęb Kultury, Kraków)

6 608,40 zł

Seminarium *Opieka społeczna – równe szanse dla wszystkich*, Wilno, Litwa

Uczestnik z Polski: Zdzisław Witkowski (Instytut Rozwoju Służb Społecznych, Warszawa)

297,61 zł

Seminarium *Dziecko jako świadek w procesie prawnym*, Ryga, Łotwa

Uczestnicy z Polski: Agata Jaworska, Maria Keller-Hamela, Gabriela Roszkowska i Marcin Skiba (Fundacja Dzieci Niczyje, Warszawa)

3 567,40 zł

Konferencja *Narodowy Plan Rozwoju Mołdawii*, Kiszyniów, Mołdawia

Uczestniczka z Polski: Małgorzata Jakubiak (Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych CASE, Warszawa)

2 711,19 zł

Konferencja *Przejrzystość procesu stanowienia prawa*, Ułan Bator, Mongolia

Uczestnik z Polski: Grzegorz Makowski (Instytut Spraw Publicznych, Warszawa)

2 903,32 zł

Seminarium *Reformy emerytalne pod kątem różnic płciowych*, Bukareszt, Rumunia

Uczestnik z Polski: Irena Wójcicka (Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa)

2 519,11 zł

Warsztat *Promocja honorowego krwiodawstwa*, Bukareszt, Rumunia

Uczestnik z Polski: Sławomir Kaczyński (Krajowa Rada Honorowego Krwiodawstwa PCK, Warszawa)

1 536,01 zł

Seminarium *Obywatele i społeczeństwo obywatelskie w zjednoczonej Europie*, Sibiu, Rumunia

Uczestnik z Polski: Jerzy Bartkowski (Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego)

1 580 zł

Seminarium <i>Przejrzystość, odpowiedzialność i uczciwość w życiu publicznym</i> , Belgrad, Serbia	Uczestnik z Polski: Krzysztof Rytel (Stowarzyszenie Zielone Mazowsze, Warszawa)	787,41 zł
Konferencja <i>Populizm. Populizm? Populizm! Jak wygląda i co na to poradzić?</i> Bratysława, Słowacja	Uczestnik z Polski: Andrzej Bobiński (Centrum Stosunków Międzynarodowych, Warszawa)	1 458,50 zł
Seminarium <i>Prognozowanie i kontrola skali przestępczości w Europie Środkowej</i> , Bratysława, Słowacja	Uczestnik z Polski: Leszek Wieczorek (Uniwersytet Śląski, Katowice)	752,22 zł
Warsztat <i>Poszukiwanie wspólnych korzeni</i> , Stambuł, Turcja	Uczestnik z Polski: Adam Szymański (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa)	2 255,74 zł
Konferencja <i>Postępowania sądowe wobec nieletnich w krajach postkomunistycznych</i> , Kijów, Ukraina	Uczestnicy z Polski: Elżbieta Czyż (Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa) i Natalia Górską (Sąd Rejonowy, Suwałki)	2 652,50 zł
Seminarium <i>Ocena jakości nauczania, warunków równego dostępu do wiedzy i odpowiedzialności w edukacji</i> , Kijów, Ukraina	Uczestnik z Polski: Henryk Szaleniec (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna, Kraków)	1 520,02 zł
Konferencja <i>Integracja osób autystycznych</i> , Kijów, Ukraina	Uczestnicy z Polski: Edward Bolak i Izabela Piekłus (Fundacja Wspólnota Nadziei, Kraków)	1 042,76 zł
Seminarium <i>Nowe porozumienie o partnerstwie między Unią Europejską i Ukrainą</i> , Kijów, Ukraina	Uczestnik z Polski: Sławomir Teclaw (Fundacja Europejska Dialog, Bydgoszcz)	2 512,48 zł
Seminarium, wykłady i szkolenia <i>Polskie doświadczenia w terapii i resocjalizacji więźniów uzależnionych</i> , Kijów, Ukraina	Uczestnicy seminarium z Polski: Kajetan Dubiel, Paweł Nasitowski i Jacek Pomiankiewicz (Centralny Zarząd Służby Więziennej, Warszawa), Krzysztof Keller (Okręgowy Zarząd Służby Więziennej, Białystok), Jacek Kitliński (Okręgowy Zarząd Służby Więziennej, Rzeszów); wykłady prowadził: Dariusz Skowroński (rehabilitant uzależnień, Olsztyn); szkolenia prowadziła: Elżbieta Rachowska (rehabilitant uzależnień, Toruń)	9 087,46 zł
Robocze spotkanie <i>Metody integracji społecznej grup wykluczonych – bezdomnych i bezrobotnych</i> , Lwów, Ukraina	Uczestniczki z Polski: Barbara Sadowska i Lidia Wicierska-Chyc (Fundacja Barka, Poznań)	2 547,54 zł
Seminarium <i>Nowe metody pracy społecznej z młodzieżą</i> , Lwów, Ukraina	Uczestniczki z Polski: Maria Krzystanek i Jolanta Toboła (Fundacja Anny Dymnej <i>Mimo Wszystko</i> , Kraków)	699,06 zł
Seminarium <i>Rola samorządu studenckiego w kształtowaniu polityki młodzieżowej</i> , Lwów, Ukraina	Uczestnicy z Polski: Mateusz Gołas, Natalia Herodecka, Natalia Kowalik, Aleksandra Krupińska, Marcin Lasko, Wojciech Matura, Mateusz Staszek (Samorząd Studentów UJ, Kraków), Marek Galkowski i Wojciech Zieliński (Samorząd Studentów UMCS, Lublin)	1 994,59 zł
Konferencja <i>Promocja kultury tolerancji w społeczeństwie wielokulturowym</i> , Symferopol, Ukraina	Uczestniczka z Polski: Janina Waluk (Polskie Centrum Mediacji, Warszawa)	2 116,68 zł
Seminarium <i>Europejskie standardy w mediach – Ukraina, Węgry i Rumunia</i> , Winnica, Ukraina	Uczestnicy z Polski: Igor Hrywna („Gazeta Olsztyńska”, Olsztyn), Jacek Romanowski i Olga Saczewiczek (Wydawnictwo Prasa Podlaska, Białystok)	1 448,77 zł

Inicjatywy Obywatelskie w Europie Wschodniej

Celem programu, zaplanowanego na lata 2003–2009, jest wspieranie przemian demokratycznych i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi i Ukrainie. Współpracujemy z białoruskimi i ukraińskimi organizacjami zainteresowanymi pobudzeniem i wspieraniem lokalnych inicjatyw obywatelskich, budową partnerstwa organizacji pozarządowych z instytucjami publicznymi, a także prowadzeniem działań z zakresu edukacji obywatelskiej i europejskiej. Poza dotacjami organizacjom oferujemy możliwość udziału w wizytach studyjnych, spotkaniach i szkoleniach organizowanych na Białorusi, Ukrainie, w Polsce i w innych krajach.

Regionalne organizacje partnerskie

Wspieramy sieć 55 regionalnych organizacji partnerskich (41 z Ukrainy i 14 z Białorusi), wyłonionych w ramach trzech edycji otwartego konkursu dotacyjnego, przeprowadzonych w latach 2004–2006 w różnych regionach Białorusi i Ukrainy. Organizacjom tym przekazujemy dotacje przeznaczone na działania dotyczące m.in.: edukacji prawnej i poradnictwa prawnego dla obywateli, obrony i egzekwowania praw jednostki, edukacji obywatelskiej młodzieży, tworzenia lokalnych ośrodków aktywności obywatelskiej, przejrzystości rządzenia i dostępu do informacji, rozwoju filantropii. Część z tych dotacji wykorzystywana jest na umocnienie i rozwój organizacji (podnoszenie kwalifikacji zespołu, poprawę zarządzania, różnicowanie źródeł finansowania itp.). Naszych partnerów zapraszamy także na wizyty studyjne do Polski oraz przekazujemy im dotacje na organizowanie spotkań i szkoleń służących wymianie doświadczeń oraz podnoszeniu wiedzy i umiejętności w dziedzinach będących w zakresie ich zainteresowania. Ponadto, we współpracy z organizacją ukraińską „Profesjonalna Pomoc”, opracowaliśmy cykl szkoleń na temat rzecznictwa interesów, który ma przygotować regionalne organizacje partnerskie do monitorowania lokalnych władz i podejmowania działań rzeczniczych.

W 2007 roku 18 organizacjom wybranym w drugiej edycji konkursu przekazaliśmy dotacje przeznaczone na ich działalność programową oraz rozwój instytucjonalny w latach 2007–2008. Trzem organizacjom przekazaliśmy dotacje na organizację szkoleń i spotkań.

Zorganizowaliśmy trzy wizyty studyjne w Polsce (22–29 kwietnia, 17–24 czerwca, 7–14 października) dla 80 przedstawicieli regionalnych organizacji partnerskich z Ukrainy i Białorusi. Uczestnicy odwiedzili 21 organizacji z 17 miejscowości (Sokółka, Mikołajki, Nidzica, Olsztyn, Pakosze, Kwidzyn, Wandzin, Płużnica, Biłgoraj, Tarnów, Katowice, Ruda Śląska, Gliwice, Chudobczyce, Poznań, Szamocin, Płock) i poznawali ich doświadczenia dotyczące rozwiązywania problemów lokalnej społeczności i współpracy z innymi lokalnymi partnerami: władzami i biznesem.

Edukacja obywatelska i europejska

Przekazujemy dotacje organizacjom pozarządowym z Ukrainy i Białorusi na projekty dotyczące szeroko rozumianej edukacji obywatelskiej i europejskiej, szczególnie takie, które adresowane są do dużej grupy potencjalnych odbiorców lub prowadzą do powstania modelowego planu działania, dającego się zastosować w różnych miejscach i w różnej skali. Wspieramy działania badawcze i informacyjne pomocne w pogłębianiu i upowszechnianiu wiedzy o trzecim sektorze, inicjatywy wspierające integrację środowiska organizacji pozarządowych, a także projekty służące współpracy międzynarodowej i włączaniu lokalnych inicjatyw obywatelskich podejmowanych na Białorusi i Ukrainie do ponadgranicznej współpracy z organizacjami z innych krajów.

W 2007 roku przekazaliśmy cztery dotacje na projekty edukacyjne i informacyjne. Wsparliśmy też publikację *Belarus: Neither Europe, nor Russia. Opinions of Belarusian elites* – angielskiej wersji książki wydanej w 2006 roku w języku białoruskim i rosyjskim przez wydawnictwo ARCHE z Mińska. Publikacja zawiera wywiady z 30 osobami (politykami, dziennikarzami, naukowcami i działaczami trzeciego sektora, przedstawicielami środowisk opozycyjnych oraz środowisk lojalnych w stosunku do reżimu Łukaszenki) na temat białoruskiej tożsamości narodowej oraz relacji z Rosją i Unią Europejską.

Program finansowany jest ze środków dotacji Fundacji Forda.

Dotacje	2 139 488,27 zł
Wizyty studyjne i monitoring	337 576,79 zł
Koszty realizacji	200 196,70 zł
Razem koszty programu	2 677 261,76 zł

Dotacje

	Regionalne organizacje partnerskie
Charkowski Oddział Obwodowy Komitetu Wyborców Ukrainy Charków	Dotacja na lata 2007–2008 przeznaczona na rozwój instytucjonalny oraz na realizację projektu aktywizacji lokalnych inicjatyw obywatelskich dotyczących kontroli społecznej i prawa do informacji, w tym konkurs małych grantów. 24 520 USD
Chersońska Obwodowa Organizacja Komitetu Wyborców Ukrainy Cherson	Dotacja na lata 2007–2008 przeznaczona na rozwój instytucjonalny oraz na realizację projektu wspierania lokalnych inicjatyw obywatelskich, w tym konkurs małych grantów. 25 110 USD
Fundacja Charytatywna im. Króla Jerzego Iwano-Frankiwsk	Dotacja na lata 2007–2008 przeznaczona na rozwój instytucjonalny i na realizację działań dotyczących wspierania grup słabszych społecznie i edukacji ekologicznej, w tym konkurs małych grantów, oraz na zorganizowanie spotkania organizacji partnerskich podsumowującego wyniki konkursów małych grantów realizowanych w 2007 roku. 43 610 USD
Fundacja Charytatywna Inicjatywy Społeczne Charków	Dotacja na lata 2007–2008 przeznaczona na rozwój instytucjonalny oraz na realizację projektu dotyczącego rozwoju filantropii i angażowania środowisk biznesowych do wspierania inicjatyw obywatelskich. 17 350 USD
Fundacja im. Kniazioń Dobroczyńców Ostrogskich Równe	Dotacja na lata 2007–2008 przeznaczona na rozwój instytucjonalny oraz na realizację projektu angażującego społeczność wiejskie w rozwiązywanie lokalnych problemów, w tym konkurs małych grantów. 24 870 USD

Fundacja Rozwoju Miasta Mikołajowa Mikołajów	Dotacja na lata 2007–2008 przeznaczona na rozwój instytucjonalny oraz na realizację działań dotyczących usprawnienia współpracy organizacji pozarządowych i władz lokalnych w celu rozwiązywania lokalnych problemów, w tym konkurs małych grantów.	25 010 USD
Fundusz Dobroczynny Inicjatywy Prawne Ostróg	Dotacja na lata 2007–2008 przeznaczona na rozwój instytucjonalny oraz na realizację projektu edukacji prawnej i monitorowania przestrzegania praw obywateli przez władze samorządowe.	33 810 USD
Karpacka Agencja Praw Człowieka Vested Użhorod	Dotacja na lata 2007–2008 przeznaczona na rozwój instytucjonalny oraz na realizację projektu dotyczącego obrony praw grup zagrożonych marginalizacją, poradnictwa prawnego i aktywizacji społeczności wiejskich.	39 810 USD
Kirowohradzkie Stowarzyszenie Inicjatywy Obywatelskie Kirowohrad	Dotacja na lata 2007–2008 przeznaczona na rozwój instytucjonalny oraz na realizację projektu poradnictwa prawnego dla obywateli, w tym konkurs małych grantów.	27 620 USD
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gospodarczego Iwano-Frankowszczyzny Iwano-Frankiwsk	Dotacja na lata 2007–2008 przeznaczona na rozwój instytucjonalny oraz na realizację działań dotyczących poprawy jakości usług w zakresie gospodarki komunalno-mieszkaniowej, w tym konkurs małych grantów.	24 020 USD
Stowarzyszenie Odrodzenie Hrycewa Hrycew	Dotacja na lata 2007–2008 przeznaczona na rozwój instytucjonalny oraz na realizację projektu aktywizacji społeczności wiejskich, w tym konkurs małych grantów.	24 220 USD
Winnicki Obwodowy Komitet Organizacji Młodzieżowych Winnica	Dotacja na lata 2007–2008 przeznaczona na rozwój instytucjonalny oraz na realizację działań dotyczących budowania partnerskiej współpracy organizacji pozarządowych i władz lokalnych, tworzenia mechanizmów kontroli społecznej oraz aktywizacji społecznej i zawodowej młodych ludzi, w tym konkurs małych grantów.	28 890 USD
Centrum Technologii Humanistycznych Ahalar Czernihów	Dotacja na zorganizowanie spotkania wszystkich regionalnych organizacji partnerskich poświęconego wymianie doświadczeń w rozwiązywaniu problemów, jakie napotykają organizacje w czasie realizacji swoich projektów, oraz dyskusji o przyszłości działań adresowanych do lokalnych społeczności po zakończeniu finansowania otrzymywanego z Fundacji Batorego.	37 180 USD
Organizacja Społeczna Nasze Dzieci Odessa	Dotacja na zorganizowanie warsztatów dla organizacji partnerskich <i>Zarządzania finansami i prowadzenia księgowości w organizacjach pozarządowych</i> .	10 000 USD
Zachodnioukraińskie Centrum Kobiecte Perspektywy Lwów	Dotacja na zorganizowanie warsztatów dla organizacji partnerskich <i>Dobre praktyki w organizowaniu konkursów małych grantów</i> .	10 000 USD
Organizacje białoruskie*	Dotacje na lata 2007–2008 przeznaczone na rozwój instytucjonalny oraz na realizację projektów edukacji europejskiej i wspierania lokalnych inicjatyw obywatelskich, w tym konkursy małych grantów.	154 120 USD

*Nie wymieniamy organizacji białoruskich, które otrzymały dotacje, ze względu na sytuację polityczną na Białorusi.

Edukacja europejska i obywatelska

Białoruskie Stowarzyszenie im. Roberta Schumana Warszawa	III edycja Letniej Szkoły Praw Człowieka w Bad Liebenzell, Niemcy, dla 30 białoruskich studentów prawa. 34 600 USD
Centrum Technologii Humanistycznych Ahalar Czernihów	Projekt <i>Uczmy się komunikacji</i> adresowany do organizacji pozarządowych i mediów z obwodów północnej Ukrainy – przeprowadzenie ankiety dotyczącej problemów w komunikacji między organizacjami i mediami, szkolenia na temat planowania i realizowania strategii PR, wizyta studyjna w Polsce, opracowanie poradnika na temat współpracy z mediami. 29 950 USD
Międzynarodowa Fundacja Odrodzenie Kijów	Realizacja konkursu adresowanego do ukraińskich organizacji pozarządowych na projekty informacyjno-edukacyjne dotyczące integracji europejskiej i euroatlantyckiej; spośród 60 zgłoszonych wniosków wybrano 9 projektów realizowanych w różnych regionach Ukrainy. 100 000 USD
Stowarzyszenie Klon/Jawor Warszawa	Opracowanie rosyjskiej wersji wybranych zasobów portalu polskich organizacji pozarządowych www.ngo.pl oraz udostępnienie serwisu rosyjskojęzycznym użytkownikom. 159 250 zł

Współpraca Międzynarodowa

Celem programu jest wspieranie przemian demokratycznych w Europie Wschodniej, kształtowanie przyjaznej polityki Polski i Unii Europejskiej wobec sąsiadów na Wschodzie oraz inicjowanie dyskusji publicznej i udział w debacie na temat spraw międzynarodowych w Polsce i na forum europejskim.

Przyjazna granica

W ramach tego projektu od 2002 roku prowadzimy działania na rzecz liberalizacji polityki wizowej Polski i pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej wobec obywateli krajów Europy Wschodniej oraz na rzecz podniesienia standardów obsługi cudzoziemców na przejściach granicznych na wschodniej granicy Unii. Wspólnie z grupą organizacji pozarządowych z Polski, Rosji, Ukrainy i Białorusi prowadziliśmy monitoring polskich przejść granicznych pod kątem zachowania służb wobec przekraczających je cudzoziemców ze Wschodu (2002–2003), monitoring polskiej polityki wizowej (2003–2004) oraz monitoring procedur wydawania wiz przez kraje Unii Europejskiej obywatelom Europy Wschodniej (2005–2006). Raporty i wynikające z monitoringu rekomendacje wykorzystujemy w podejmowanej na forum unijnym kampanii na rzecz wprowadzania przyjaznych rozwiązań wizowych i granicznych wobec wschodnich sąsiadów Unii Europejskiej.

W 2007 roku kontynuowaliśmy prezentację wyników prowadzonego w 2006 roku monitoringu procedur wydawania wiz przez kraje Unii Europejskiej obywatelom państw Europy Wschodniej. Nasze rekomendacje przedstawiliśmy m.in. w Parlamencie Europejskim, podczas publicznych konsultacji dotyczących Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, w których brali udział parlamentarzyści europejscy, przedstawiciele Komisji i Rady Europejskiej, Prezydencji niemieckiej oraz organizacji pozarządowych (8 lutego).

W lutym opublikowaliśmy krótką analizę *Polska w strefie Schengen – wyzwanie dla polityki wizowej*, którą przedstawiliśmy m.in. na zorganizowanym w Fundacji Batorego spotkaniu z przedstawicielami Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej, Urzędu do Spraw Cudzoziemców, Kancelarii Premiera (21 lutego) oraz na zorganizowanym przez Grupę Zagranica spotkaniu z przedstawicielami Ministerstwa Spraw Zagranicznych (29 października). Staraliśmy się także zainspirować publiczną dyskusję na temat skutków, jakie członkostwo Polski w Schengen może przynieść dla kontaktów z naszymi wschodnimi sąsiadami (temat ten podniosły m.in. „Dziennik”, „Gazeta Wyborcza”, „Polityka”).

W drugiej połowie 2007 roku przeprowadziliśmy monitoring przejść granicznych na wschodniej granicy lądowej Unii Europejskiej. Na 19 wybranych przejściach granicznych w Finlandii, Estonii, Polsce, na Słowacji, na Węgrzech, w Rumunii i Bułgarii sprawdzano warunki przekraczania granic: jakość infrastruktury przejść granicznych, procedury odpraw, czas i warunki oczekiwania na przekroczenie granicy, zachowanie funkcjonariuszy straży granicznej i celnej wobec osób przekraczających granice. Na każdym badanym przejściu granicznym zbierano anonimowe ankiety i przeprowadzano wywiady pogłębione z osobami przekraczającymi

granice; badacze wcielali się także w rolę podróżnych, by wziąć udział w obserwacji uczestniczącej. Badania w poszczególnych krajach prowadzone były przez: Fiński Instytut Spraw Międzynarodowych z Helsinek, Euro College Uniwersytetu z Tartu w Estonii, Ośrodek Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego, Centrum Polityki Zagranicznej z Bratysławy, Fundację Badań Współczesnych z Budapesztu, Instytut Antropologii Kultury z Cluj w Rumunii oraz Instytut Europejski z Sofii. Wyniki badania przedstawione będą w raporcie, którego wydanie planowane jest na wiosnę 2008 roku.

Wszystkie instytucje prowadzące badania otrzymały na ten cel dotacje z programu regionalnego Wschód-Wschód, trzy z nich zostały przekazane przez Fundację Batorego.

Więcej niż sąsiedztwo

Jest to nowy projekt, w którym kontynuujemy niektóre działania prowadzone wcześniej w ramach projektów *Nowa Unia Europejska i Ukraina* oraz *Europejski wybór dla Białorusi*. Celem projektu jest promowanie integracji krajów objętych Europejską Polityką Sąsiedztwa (EPS) z Unią Europejską. W polu naszego zainteresowania obok Białorusi i Ukrainy znalazły się także Mołdawia i kraje południowego Kaukazu (Armenia, Azerbejdżan i Gruzja), które również są adresatami EPS.

W 2007 roku dużo uwagi poświęciliśmy zagadnieniom energetycznym, które należą do najważniejszych spraw w relacjach między UE i krajami Europy Wschodniej objętymi EPS. Zorganizowaliśmy międzynarodową konferencję pt. „UE – Rosja: energetyczna gra o wspólne sąsiedztwo” (Warszawa, 29 maja). W dwóch panelach: „Rosyjska polityka energetyczna wobec krajów WNP” oraz „Jak UE powinna odpowiedzieć na rosyjską politykę energetyczną wobec krajów WNP?” dyskutowano o sytuacji w sektorze energii i polityce energetycznej UE, Ukrainy, Białorusi, Mołdawii oraz Rosji. W pierwszym panelu udział wzięli: Igor Chalupiec (były prezes PKN Orlen), Władimir Fejgin (dyrektor Instytutu Energii i Finansów, Moskwa), Ion Preasca (redaktor naczelny czasopisma „Energia”, Kiszyniów), Jelena Rakowa (Instytut Prywatyzacji i Zarządzania, Mińsk); w drugim: Faouzi Bensarsa (doradca ds. energii w DG Relex Komisji Europejskiej), Jacek Cichocki (dyrektor Ośrodka Studiów Wschodnich, Warszawa), Mychajło Honczar (były wiceprezes UkrTransNafty, Kijów), Vladimir Socor (Fundacja Jamestown, Waszyngton). W spotkaniu uczestniczyło ok. 100 osób.

W styczniu opublikowaliśmy w wersji angielskiej i polskiej krótki raport *Konflikt energetyczny Białoruś – Rosja: gra nadal trwa*, omawiający przyczyny i przebieg sporu dotyczącego dostaw rosyjskiej ropy i gazu na Białoruś. W sierpniu wydaliśmy po angielsku, polsku i rosyjsku raport *Energetyczna gra. Ukraina, Mołdawia i Białoruś między Unią i Rosją*, który zawiera m.in. propozycje dotyczące przyszłej polityki energetycznej UE wobec Ukrainy, Mołdawii i Białorusi. Raport był prezentowany na konferencji „Transformacja sektora energetycznego w krajach wschodnich sąsiadów UE i w Grupie Wyszehradzkiej” (Praga, 12–13 września), zorganizowanej przez czeskie Stowarzyszenie Spraw Międzynarodowych (AMO), na dorocznym spotkaniu „think tanków” z Europy Wschodniej i Azji Centralnej zrzeszonych w sieci PASOS (Berlin, 1 listopada) oraz na konferencji „Energia i polityka ochrony środowiska” (Kijów, 1 grudnia), zorganizowanej przez Europejskie Forum dla Demokracji i Solidarności.

Po przedterminowych wyborach parlamentarnych na Ukrainie zorganizowaliśmy, we współpracy z Międzynarodową Fundacją Odrodzenie z Kijowa, konferencję pt. „Ukraińskie wybory 2007 – szansa na stabilność?” (Warszawa, 5 października). Dyskutowano na niej o sytuacji politycznej na Ukrainie i o ukraińskiej polityce zagranicznej. Panelistami byli: Iryna Bekeszina (Fundacja Inicjatyw Demokratycznych, Kijów), Bogumiła Berdychowska (Forum Polsko-Ukraińskie, Warszawa), Kost Bondarenko (Kijowski Instytut Problemów Zarządzania), Anton Borkowskyj („Ukraina Młoda”, Lwów), Jewhen Bystryckyj (Międzynarodowa Fundacja Odrodzenie, Kijów), Anna Górka (Ośrodek Studiów Wschodnich, Warszawa), Jurij Jakimenko (Centrum Razumkova, Kijów), Ołeksandr Suszko (Centrum ds. Pokoju, Konwersji i Ukraińskiej Polityki Zagranicznej, Kijów). W konferencji wzięło udział ok. 80 osób.

W 2007 roku – dzięki dotacji uzyskanej z MSZ w ramach programu Polska Pomoc – kontynuowaliśmy działania na rzecz zbliżenia Ukrainy do Unii Europejskiej oraz przekazania polskich doświadczeń członkostwa we Wspólnocie. Działania te, pod wspólną nazwą „Ukraina w drodze do UE”, adresowane były do ukraińskich instytucji zajmujących się upowszechnianiem informacji o Unii Europejskiej oraz do ukraińskiej administracji publicznej odpowiedzialnej za sprawy migracji i uchodźstwa.

We współpracy z Międzynarodową Fundacją Odrodzenie z Kijowa i polskimi Centrami Informacji Europejskiej (CIE) zorganizowaliśmy staże dla 10 przedstawicieli centrów informacji europejskiej i proeuropejskich organizacji pozarządowych z 10 ukraińskich miast: Iwano-Frankiwnsk, Równe, Chmielnicki, Czerkasy, Kirowohrad, Winnica, Odessa, Mukaczewo, Kremenczuk i Donieck (17–28 września oraz 1–12 października). Ukraińscy stażyci gościli w Centrach Informacji Europejskiej w Białymstoku, Kielcach, Lublinie, Płocku, Poznaniu i Rzeszowie, gdzie zapoznali się z metodami ich pracy. W październiku i listopadzie – we współpracy z uczestnikami staży – zorganizowaliśmy serię 10 spotkań szkoleniowych w 10 miastach ukraińskich (Iwano-Frankiwnsk, Równe, Chmielnicki, Mukaczewo, Czerkasy, Kirowohrad, Kremenczuk, Winnica, Odessa i Donieck). Szkolenia dotyczyły sposobów informowania o działalności Unii Europejskiej. Zajęcia prowadzili pracownicy polskich CIE z Poznania, Rzeszowa i Płocka, pracownicy centrów z Ukrainy, którzy odbyli staże w Polsce, a także przedstawiciele Fundacji Batorego i Międzynarodowej Fundacji Odrodzenie. W szkoleniach uczestniczyło około 500 osób z ukraińskich organizacji pozarządowych, administracji publicznej, uczelni, mediów i bibliotek. Ponadto wydaliśmy w języku ukraińskim dwie publikacje: *Rozwijamy Centra Informacji Europejskiej. Z doświadczeń polskich CIE* oraz *Znaczenie informacji o UE*.

We współpracy z Centrum ds. Pokoju, Konwersji i Polityki Zagranicznej Ukrainy z Kijowa zorganizowaliśmy wizytę studyjną w Polsce dla 10 przedstawicieli administracji ukraińskiej zajmujących się sprawami migracji i uchodźstwa (23–29 września). Podczas tej wizyty nasi goście poznawali polskie doświadczenia w zakresie polityki migracyjnej i działań wobec uchodźców i wzięli udział w szeregu spotkań, przygotowanych m.in. w: Komendzie Głównej Straży Granicznej, Urzędzie do Spraw Cudzoziemców, ośrodkach dla uchodźców, Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej. Polscy eksperci uczestniczyli w zorganizowanej w Kijowie konferencji na temat migracji zarobkowych oraz w cyklu spotkań na temat polskich doświadczeń w radzeniu sobie z problemami emigracji obywateli polskich do krajów UE oraz imigracji do Polski (19–22 listopada). W konferencji i spotkaniach z polskiej strony udział wzięli: Paweł Dąbrowski (Ośrodek Badań nad Migracjami, Uniwersytet Warszawski), Paweł Domański i Joanna Majewska (Urząd ds. Cudzoziemców), Marcin Kulinić (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej). Wydaliśmy też publikację *Udzielanie cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – statut uchodźcy i zgoda na pobyt tolerowany*.

Rosja w Europie

Jest to nowy projekt, mający na celu inspirowanie polskiej oraz europejskiej dyskusji o przemianach zachodzących w Rosji i o polityce UE wobec Rosji.

Wiosną 2007 roku opublikowaliśmy zbiór tekstów pt. *Imperium Putina*. Autorami tekstów są: Aleksandr Auzan (Instytut Projektu Narodowego „Umowa Społeczna”, Moskwa), Stanisław Biełkowski (Instytut ds. Strategii Narodowej, Moskwa), Jurij Fiedorow (Królewski Instytut Spraw Międzynarodowych Chatham House, Londyn), Igor Kliamkin (Instytut Analiz Socjologicznych, Moskwa), Włodzimierz Marciniak (Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa), Marie Mendras (Instytut Nauk Politycznych Science Po, Paryż), Michael McFaul (Uniwersytet Stanforda), Arkadij Moszes (Fiński Instytut Spraw Międzynarodowych, Helsinki), Dmitrij Orieszkin (Instytut Geografii Rosyjskiej Akademii Nauk, Moskwa), Arsenij Rogiński (Stowarzyszenie Memoriał, Moskwa), Aleksander Smolar (Fundacja Batorego), Lilia Szewcowa (Moskiewskie Centrum Car-

negie). Autorzy tekstów (z wyjątkiem Michaela McFaula) byli uczestnikami międzynarodowej konferencji *Rosja Putina*, zorganizowanej przez Fundację Batorego w 2006 roku.

Wraz z Niemieckim Instytutem Spraw Międzynarodowych i Bezpieczeństwa (SWP) zorganizowaliśmy seminarium „Rosja jako wyzwanie dla UE: niemiecka i polska perspektywa” (Berlin, 26–27 listopada), na którym dyskutowano m.in. o kwestiach energetycznych w relacjach unijno-rosyjskich, o podejściu Rosji i UE do wspólnego sąsiedztwa (Białoruś, Ukraina, Mołdawia) oraz o roli Rosji w rozwiązywaniu problemów globalnych. W spotkaniu wzięło udział około 30 osób, m.in.: Tobias Bergner (niemiecki MSZ), Roland Götz (SWP), Grzegorz Gromadzki (Fundacja Batorego), Danuta Jazłowiecka (posłanka na Sejm), Roman Kuźniar (Uniwersytet Warszawski), Kai-Olaf Lang (SWP), Michael Link i Markus Meckel (postówie do Bundestagu), Marek Menkiszak (Ośrodek Studiów Wschodnich), Marcin Nawrot (polski MSZ), Susan Steward (SWP), Paweł Zalewski (poseł na Sejm).

Przedstawiciel Fundacji Batorego został zaproszony do udziału w nowo powstałym *EU ISS Russia Task Force*, prowadzonym przez Unijny Instytut Studiów nad Bezpieczeństwem w Paryżu. Pierwsze spotkanie grupy, zatytułowane „Rosja jako trudny partner UE”, odbyło się 23 kwietnia. Celem *Task Force* jest wymiana opinii na temat sytuacji wewnątrz Rosji, jej polityki zagranicznej oraz polityki UE wobec Rosji. W jego pracach biorą udział eksperci i dyplomaci z państw członkowskich UE, przedstawiciele Komisji i Rady Europejskiej oraz eksperci z Rosji.

Blżej Azji Centralnej

Jest to nowy projekt, mający na celu rozszerzenie współpracy między organizacjami z Polski i Azji Centralnej oraz upowszechnienie w naszym kraju wiedzy o tym regionie.

Jesienią, we współpracy z Fundacją Sorosa w Kirgistanie, rozpoczęliśmy działania dotyczące wymiany doświadczeń między polskimi i kirgiskimi organizacjami w zakresie samoorganizacji sektora obywatelskiego i budowy partnerskich stosunków z administracją lokalną. Wspólnie przygotowaliśmy wizytę studyjną w Polsce (2–10 października) i dwa seminaria w Kirgistanie (9–12 i 14–15 grudnia). W wizycie studyjnej uczestniczyło 14 przedstawicieli sektora pozarządowego z Kirgistanu, którzy odbyli szereg spotkań w Warszawie, Gdańsku, Elblągu i Nidzicy z przedstawicielami polskich federacji organizacji pozarządowych (m.in. SPLOT, OFOP, WRZOS) i organizacji powołanych w celu wspierania trzeciego sektora (m.in. RCWIP, ESWIP, BORIS). W seminariach prowadzonych w Kirgistanie w ośrodku nad jeziorem Issyk-Kul oraz w Osz uczestniczyło ok. 60 przedstawicieli sektora pozarządowego i administracji. Seminaria prowadzili polscy eksperci – Jerzy Boczoń (SPLOT, Gdańsk) i Waldemar Weihs (Fundacja Merkury, Wałbrzych).

W ramach Grupy Zagranica utworzyliśmy grupę roboczą „Azja Centralna”, składającą się z przedstawicieli organizacji pozarządowych, administracji państwowej oraz instytucji akademickich, której celem jest wymiana doświadczeń i pomysłów dotyczących współpracy z Azją Centralną, a także koordynacja tych działań. W 2007 roku grupa odbyła trzy spotkania, na których podjęto próbę określenia głównych wyzwań stojących przed Polską i Unią Europejską w Azji Centralnej.

Międzynarodowy monitoring wyborów

Fundacja Batorego od wielu lat angażuje się w sprawy związane z wysyłaniem obserwatorów, m.in. prowadząc rekrutację obserwatorów dla misji OBWE, uczestnicząc w przygotowaniu Polskiej Misji Obserwacyjnej na wybory prezydenckie na Ukrainie (2004) oraz organizując własną misję obserwacyjną na wybory prezydenckie w Tadżykistanie (2006).

Pod koniec 2007 roku, we współpracy z polskim MSZ, przeprowadziliśmy rekrutację obserwatorów do misji OBWE na planowane na styczeń 2008 roku wybory prezydenckie w Gruzji. Spośród ponad 200 kandydatów wybranych zostało 14 obserwatorów.

Wyzwanie

Od listopada 2004 roku Fundacja uczestniczy w międzynarodowym projekcie „Wyzwanie. Zmieniające się uwarunkowania dla swobód obywatelskich i polityki bezpieczeństwa w Europie”, finansowanym ze środków 6. Programu Ramowego Unii Europejskiej. Projekt – koordynowany przez brukselskie Centrum Studiów nad Polityką Europejską (CEPS) – realizowany jest przez konsorcjum 21 instytucji partnerskich współpracujących w 17 obszarach tematycznych, poświęconych różnym aspektom polityki bezpieczeństwa oraz analizie jej wpływu na swobody obywatelskie. W 2007 roku przygotowaliśmy dwie analizy, dotyczące problemu ubezpieczenia migrantów w polskim systemie służby zdrowia oraz współpracy polskiej straży granicznej w ramach Unii Europejskiej.

Grupa Zagranica

Od 2001 roku Fundacja uczestniczy w pracach koalicji polskich organizacji pozarządowych działających poza granicami naszego kraju. Celami Grupy Zagranica są: wymiana informacji, współpraca z administracją publiczną, udział w formułowaniu i realizowaniu polskiej polityki pomocowej, współpraca z podobnymi koalicjami w innych krajach, a także upowszechnianie informacji o działaniach polskich organizacji pozarządowych poza granicami kraju i zabieganie o poparcie dla ich działań ze strony opinii publicznej. W skład Grupy Zagranica wchodzi ponad 40 organizacji. Przedstawiciel Fundacji – Wojciech Tworowski – jest członkiem 6-osobowego Komitetu Wykonawczego Grupy Zagranica.

W 2007 roku program finansowany był ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego, Ministerstwa Spraw Zagranicznych (238 287,91 zł) oraz Centrum Studiów nad Polityką Europejską CEPS (44 406,67 zł).

Dotacje	199 976,41 zł
Realizacja projektów	827 579,46 zł
Razem koszty programu	1 027 555,87 zł

Dotacje

Fiński Instytut Spraw Międzynarodowych Helsinki	Projekt <i>Przyjazna granica</i> – monitoring przejść granicznych na wschodniej granicy Unii Europejskiej: przeprowadzenie badania przejścia granicznego na granicy fińsko-rosyjskiej. 9 600 EUR
Fundacja Badań Współczesnych Budapeszt	Projekt <i>Przyjazna granica</i> – monitoring przejść granicznych na wschodniej granicy Unii Europejskiej: przeprowadzenie badania 2 przejść granicznych na granicy węgiersko-ukraińskiej i węgiersko-serbskiej. 18 376 USD
Uniwersytet Warszawski, Ośrodek Badań nad Migracjami Warszawa	Projekt <i>Przyjazna granica</i> – monitoring przejść granicznych na wschodniej granicy Unii Europejskiej: opracowanie metodologii oraz przeprowadzenie badania na 5 przejściach granicznych na granicy polsko-rosyjskiej, polsko-białoruskiej i polsko-ukraińskiej (w 2007 roku przekazano II ratę z dotacji w wysokości 162 000 zł). 112 000 zł

Przeciwdziałanie Uzależnieniom

Celem programu, działającego od 1996 roku, jest upowszechnianie w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, Azji Centralnej i Południowego Kaukazu polskich doświadczeń w dziedzinie terapii i profilaktyki uzależnień oraz reedukacji sprawców przemocy domowej. Współpracujemy z organizacjami pozarządowymi i administracją publiczną w krajach regionu, pomagając we wdrażaniu sprawdzonych w Polsce metod leczenia i zapobiegania uzależnieniom. Organizujemy szkolenia, staże, wizyty studyjne oraz wydajemy publikacje służące podniesieniu kwalifikacji specjalistów zajmujących się terapią uzależnień.

Program „Atlantis”: terapia alkoholików w więzieniach

Od 1996 roku szkolimy specjalistów i współpracujemy ze służbami penitencjarnymi w krajach regionu, pomagając im zakładać w więzieniach oddziały „Atlantis”. Program „Atlantis” (przeniesiony z USA do Polski dzięki Fundacji Batorego w latach 1990–1992 i prowadzony obecnie w 20 polskich zakładach karnych) opiera się na filozofii 12 Kroków AA oraz na współpracy z trzeźwiejącymi uczestnikami grup Anonimowych Alkoholików. Dzięki naszej pomocy oddziały „Atlantis” powstały w zakładach karnych w Kirgistanie (z własnym międzynarodowym centrum szkoleniowym w Biszkeku), Bułgarii, Gruzji, Kazachstanie, na Litwie i Łotwie. W kilku zakładach karnych na Ukrainie (we Lwowie i Kijowie) oraz w Rosji (Angarsk na Syberii, Petersburg, Samara) istnieje fachowa kadra terapeutów oraz funkcjonują załóżki oddziałów „Atlantis”.

W 2007 roku zorganizowaliśmy szkolenia w Polsce dla personelu więziennego z Bułgarii, Gruzji, Kirgistanu, Litwy, Rosji i Ukrainy (25 osób), szkolenia w Gruzji dla personelu 3 zakładów karnych (40 osób) oraz cykl szkoleń w centrum szkoleniowym w Kirgistanie dla personelu z więzień, gdzie nie działają jeszcze oddziały odwykowe (14 osób). Ponadto zorganizowaliśmy staże w polskich oddziałach „Atlantis” dla 7 osób z Bułgarii i Gruzji oraz dwie wizyty studyjne w Polsce dla 6 przedstawicieli służb penitencjarnych z Gruzji i Kirgistanu.

Projekt Syberia

Od 2005 roku współpracujemy z narkologami i wspólnotą AA na Syberii i dalekowschodniej Rosji. Dzięki naszym staraniom powstały punkty konsultacyjne, telefony zaufania, placówki ambulatoryjne i stacjonarne współpracujące z miejscowymi grupami AA i Al-Anon w Irkucku, Angarsku, Ułan Ude, Chabarowsku, Nachodce, Władywostoku i Pietropawłowsku Kamczackim. Naszymi partnerami, pomagającymi na miejscu w organizacji szkoleń i placówek terapeutycznych dla uzależnionych i współuzależnionych, są m.in. przedstawiciele polskich misji katolickich w Irkucku, Błagowieszczeńsku, Ułan Ude i na Kamczatce.

W 2007 roku zorganizowaliśmy: dwa seminaria prowadzone przez polskich trenerów we Władywostoku na temat uzależnień jako choroby całej rodziny i w Ułan Ude, stolicy Buriacji, na temat pracy z młodzieżą i zapobiegania narkomanii, w których uczestniczyło ok. 100 osób; dwa cykle wykładów i spotkań prowadzo-

nych przez trenerów z Polski i Rosji w Pietropawłowsku Kamczackim i w Magadanie, w których uczestniczyło ok. 60 osób; oraz cykl wykładów na Uniwersytecie w Irkucku nt. „Narkomania – zapobieganie i leczenie”, przeprowadzonych przez przedstawicieli polskiego MONAR-u z Warszawy. Ponadto 29 psychologów, narkologów i instruktorów terapii uzależnień z Rosji, a także z Ukrainy, Bułgarii, Gruzji, Tadżykistanu i Kirgistanu uczestniczyło w seminariach i stażach organizowanych w Polsce, w Rosji oraz w Regionalnej Szkole Letniej we Lwowie.

Od dwóch lat wspieramy w Rosji tworzenie sieci organizacji pozarządowych działających na rzecz pomocy rodzinom i dzieciom żyjącym w patologicznych warunkach. W tym zakresie współpracujemy z organizacją „Svobodnaja zyzn”, która w lutym 2007 roku zorganizowała w Nowosybirsku konferencję adresowaną do organizacji pozarządowych z Rosji zainteresowanych współpracą w ramach tej sieci. W konferencji wzięło udział 21 osób z 8 miast Federacji Rosyjskiej.

Regionalna Szkoła Letnia

W czerwcu zorganizowaliśmy kolejną, trzynastą już, Regionalną Szkołę Letnią „Uzależnienie, rodzina i przemoc”. Otrzymała się ona we Lwowie (a nie jak do tej pory w Warszawie) i uczestniczyło w niej 45 terapeutów, psychologów, psychiatrów i innych specjalistów w dziedzinie uzależnień z krajów regionu. Wśród wykładowców i trenerów byli tym razem specjaliści nie tylko z Polski, lecz również z Ukrainy i Rosji. Lokalnym partnerem i organizatorem Letniej Szkoły była lwowska pozarządowa organizacja „Doroha”, prowadząca profesjonalne ośrodki terapii uzależnień i zajmująca się aktywnie profilaktyką i edukacją szkolną.

Seminaria dla dziennikarzy

We wrześniu zorganizowaliśmy w Warszawie trzecie seminarium dla dziennikarzy z regionu, tym razem poświęcone tematowi „Jak kochać dziecko?”. Na seminarium omawiane były zagadnienia związane ze źródłami patologii dotykających współczesną młodzież. Część zajęć przeprowadzili specjaliści z polskiej Fundacji ABC XXI Cała Polska Czyta Dzieciom. W tym trzydniowym seminarium uczestniczyło 24 dziennikarzy z Bułgarii, Gruzji, Kirgistanu, Rosji, Ukrainy i Tadżykistanu.

Inne szkolenia, staże, wizyty studyjne

W kwietniu zorganizowaliśmy w Warszawie doroczne szkolenie dla 30 osób z Armenii, Bułgarii, Gruzji, Kirgistanu, Mołdawii, Mongolii i Rosji, wywodzących się z ruchu Anonimowych Alkoholików i Narkomanów, działających w swoich krajach w punktach konsultacyjnych, telefonach zaufania lub w inny sposób wspierających osoby wychodzące z uzależnienia i współuzależnienia. Szkolenie to przygotowuje osoby, które same poradziły sobie z nałogiem i pragną pomagać innym. Dzięki tym szkoleniom w niektórych krajach regionu zaczęto już oficjalnie zatrudniać przeszkolonych przez Fundację Batorego „instruktorów terapii uzależnień”.

W listopadzie zorganizowaliśmy w Warszawie szkolenie dla 20 polskich psychologów na temat zapobiegania agresji w szkole. Warsztaty prowadził współpracujący z nami od 2000 roku amerykański specjalista z Polish American Association w Chicago.

W grudniu w miejscowości Ragar w Tadżykistanie – z inicjatywy tadżyckiej organizacji pozarządowej – zorganizowano szkolenie dla grupy lekarzy afgańskich na temat 12 Kroków AA i programów terapii opartych na współpracy ze wspólnotą Anonimowych Narkomanów.

Publikacje

W 2007 roku wydaliśmy trzy numery biuletynu „Arka” (w języku polskim, rosyjskim i bułgarskim). Sfinansowaliśmy częściowe koszty opracowania książki pt. *Blżej marzeń*, zawierającej prace dzieci z Ośrodka Kultury Ochoty w Warszawie, która zostanie wydana w 2008 roku przez Oddział Warszawski Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii. Przygotowaliśmy 100 kompletów edukacyjnych na płytach CD, zawierających rosyjskie tłumaczenia skryptów: *12 funkcji konsultanta*, *Wyzdrowieć z uzależnienia*, *Wybieram wolność*.

Program finansowany jest z dotacji przekazywanej przez Instytut Społeczeństwa Otwartego.

Razem koszty programu

580 412,46 zł

Skrócone sprawozdanie finansowe

Dotacje i darowizny (w PLN)

Instytut Społeczeństwa Otwartego, Nowy Jork, Budapeszt	8 855 250,00
Fundacja Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej, Waszyngton	1 432 235,00
Fundacja Roberta Boscha, Stuttgart	796 808,03
Fundacja Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość, Berlin	718 789,81
Fundacja Forda, Nowy Jork	515 884,20
Prywatni darczyńcy z Polski: 1%	328 286,50
Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa	217 519,71
Fundusz na rzecz Fundacji Batorego, Waszyngton (z darowizn Helen i Petera Maxwellów oraz Fundacji Żydowskiego Życia i Kultury im. Tada Taubego)	156 632,41
Agora S.A., Warszawa	153 439,40
Fundusz dla Organizacji Pozarządowych finansowany ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz budżetu RP	144 000,00
Commercial Union Polska, Warszawa	100 000,00
Fundacja Agory, Warszawa	100 000,00
Centrum Studiów nad Polityką Europejską CEPS, Bruksela	36 762,91
Nestlé Polska S.A., Warszawa	30 000,00
Prywatni darczyńcy z Polski	7 463,00
Ambasada Królestwa Niderlandów, Warszawa	5 370,04
Instytut Społeczeństwa Otwartego, Paryż	3 755,27
Świadczenia pieniężne z wyroków sądowych	1 000,00
Stowarzyszenie SPPID	300,00
Bank Handlowy, Warszawa	62,09
Zwroty z rozliczeń dotacji	80 785,73
Razem	13 684 344,10

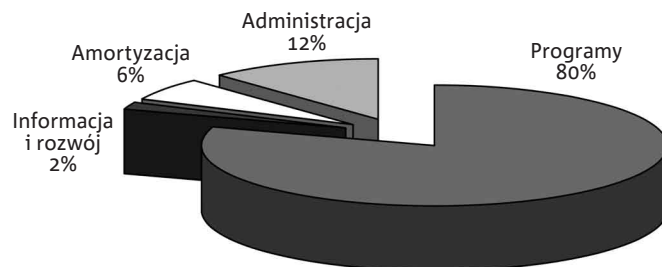
Koszty (PLN)

Programy	13 545 613,35
Informacja i rozwój	318 924,75
Administracja	2 125 832,04
Amortyzacja	1 046 491,39
Razem	17 036 861,53

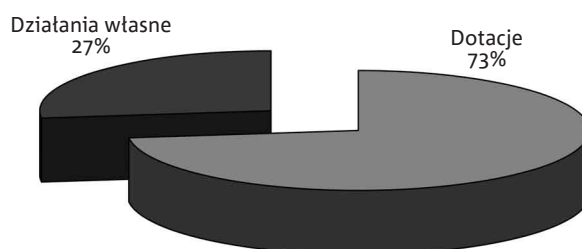
Koszty programowe (PLN)

Programy krajowe	
Debaty Fundacji Batorego	182 639,56
Masz Głos, Masz Wybór	518 624,58
Institucje Obywatelskie	1 159 610,38
Równe Szanse	1 224 412,92
Dla Tolerancji	813 155,62
Działania Strażnicze	883 570,00
Edukacja Prawna	717 998,36
Przeciw Korupcji	423 003,40
Programy międzynarodowe	
Partnerstwo Inicjatyw Społecznych	987 730,58
Memoria	768 112,70
Wschód-Wschód	1 581 525,16
Inicjatywy Obywatelskie w Europie Wschodniej	2 677 261,76
Współpraca Międzynarodowa	1 027 555,87
Przeciwdziałanie Uzależnieniom	580 412,46
Razem	13 545 613,35

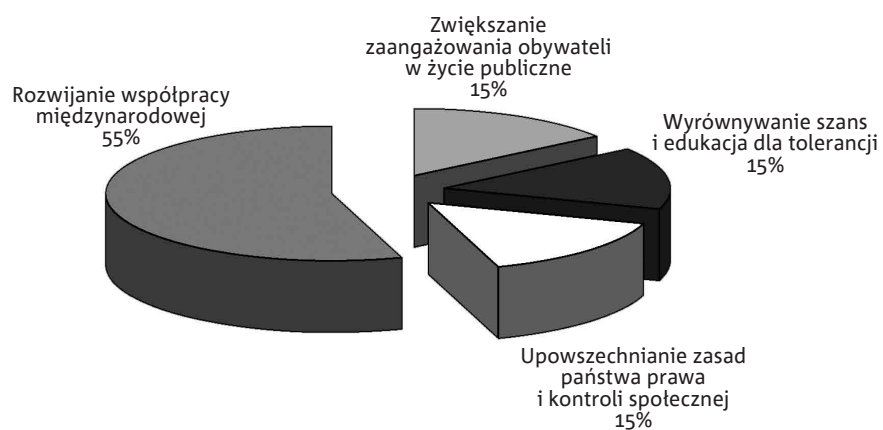
Struktura wydatków

Struktura wydatków programowych

Wydatki programowe według obszarów

Rachunek zysków i strat

Poz.	Wyszczególnienie	Kwota	
		2006	2007
1	2	3	4
A	Przychody z działalności statutowej	29 166 354,67	15 720 548,67
1	Przychody z działalności pożytku publicznego	27 352 119,53	13 684 344,10
2	Pozostałe przychody określone statutem	1 814 235,14	2 036 204,57
B	Koszty realizacji zadań statutowych	16 826 295,86	13 545 613,35
C	Wynik finansowy z działalności statutowej A-B	12 340 058,81	2 174 935,32
D	Koszty biura Fundacji	3 313 783,87	3 491 248,18
1	Zużycie materiałów i energii	289 628,32	243 937,46
2	Usługi obce	799 454,17	1 266 046,78
3	Amortyzacja	992 328,08	1 046 491,39
4	Wynagrodzenia i narzuty	855 843,13	739 919,92
5	Pozostałe koszty	376 530,17	194 852,63
E	Pozostałe przychody	51 971,06	55 030,72
F	Pozostałe koszty	776,34	23 755,91
G	Przychody finansowe	11 910 043,23	21 113 369,95
H	Koszty finansowe	1 328 709,01	483 303,48
I	Wynik finansowy brutto na całokształcie działalności C-D+E-F+G-H	19 658 803,88	19 345 028,42
J	Podatek dochodowy	2 434,00	3 937,00
	Wynik działalności za rok I-J	19 656 369,88	19 341 091,42

Bilans

AKTYWA		Stan na dzień	
		31.12.2006	31.12.2007
1	2	3	4
A	Aktywa trwałe	86 689 065,83	95 718 056,14
I	Wartości niematerialne i prawne	7 822,57	55 479,87
II	Rzeczowe aktywa trwałe	26 876 178,26	25 863 776,27
	– grunty użytkowane wieczysto	3 557 806,80	3 450 805,08
	– budynek	22 345 811,70	21 644 260,92
	– urządzenia techniczne i maszyny	972 559,76	768 710,27
III	Inwestycje długoterminowe (obligacje skarbowe)	59 805 065,00	69 798 800,00
B	Aktywa obrotowe	72 865 293,48	72 988 933,22
I	Należności krótkoterminowe	32 635,49	1 596 723,76
	– należności z tytułu usług	29 840,69	327 298,31
	– należności z tytułu operacji finansowych	-	1 223 324,06
	– należności inne	2 794,80	46 101,39
II	Inwestycje krótkoterminowe	72 793 482,28	71 360 001,23
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe	66 690 614,59	57 034 385,06
	– akcje	37 551 766,34	36 711 236,14
	– obligacje, lokaty, jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym	27 595 844,75	18 225 172,92
	– inne krótkoterminowe aktywa finansowe (odsetki od obligacji)	1 543 003,50	2 097 976,00
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	6 102 867,69	14 325 616,17
	– kasa i rachunki bankowe	6 102 867,69	9 555 499,09
	– inne środki pieniężne (lokaty)	-	4 770 117,08
III	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	39 175,71	32 208,23
SUMA AKTYWÓW		159 554 359,31	168 706 989,36

PASywa		Stan na dzień	
		31.12.2006	31.12.2007
5	6	7	8
A	Fundusze własne	156 141 226,85	165 599 504,94
I	Fundusz statutowy	79 657 409,87	108 477 504,35
	– z rozliczenia wyniku finansowego	79 550 487,62	108 384 919,51
	– fundusz założycielski	106 922,25	92 584,84
II	Fundusz z aktualizacji wyceny	9 713 593,29	(154 882,63)
III	Wynik finansowy	66 770 223,69	57 276 883,22
	– z rozliczenia wyniku lat poprzednich	47 113 853,81	37 935 791,80
	– z rozliczenia wyniku bieżącego roku	19 656 369,88	19 341 091,42
B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	3 413 132,46	3 107 484,42
I	Zobowiązania długoterminowe	64 649,00	621 513,64
II	Zobowiązania krótkoterminowe	3 340 859,11	2 227 633,55
1	wobec pozostałych jednostek	3 286 097,43	2 169 547,04
	– zobowiązania grantowe	2 823 597,26	1 728 223,22
	– zobowiązania z tytułu dostaw towarów i usług	235 726,58	206 779,27
	– rozrachunki z budżetem	112 935,87	136 312,96
	– rozrachunki z ZUS	81 603,16	68 301,04
	– inne	32 234,56	29 930,55
2	fundusze specjalne	54 761,68	58 086,51
III	Rozliczenia międzyokresowe	7 624,35	258 337,23
	– krótkoterminowe	7 624,35	258 337,23
SUMA PASYWÓW		159 554 359,31	168 706 989,36

**OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
O SKRÓCONYM SPRAWOZDANIU FINANSOWYM**

DLA RADY FUNDACJI IM. STEFANA BATOREGO

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.
Oddział w Krakowie
Centrum Biurowe Lubicz
ul. Lubicz 23
31-503 Kraków
Polska
Telefon +48 (12) 429 6100
Faks +48 (12) 429 6535
<http://www.pwc.com/pl>

Załączone skrócone sprawozdanie finansowe Fundacji im. Stefana Batorego z siedzibą w Warszawie, ul. Sapieżyńska 10 a (zwanej dalej „Fundacją”) zostało sporządzone przez Zarząd Fundacji na podstawie zbadanego pełnego rocznego sprawozdania finansowego Fundacji za okres obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 r. („sprawozdanie finansowe Fundacji”). Sprawozdanie finansowe Fundacji zostało sporządzone zgodnie z obowiązującymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zasadami rachunkowości określonymi w Ustawie o rachunkowości oraz Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek nie będących spółkami handlowymi, nie prowadzących działalności gospodarczej.

Badanie sprawozdania finansowego Fundacji, na podstawie którego sporządzono skrócone sprawozdanie finansowe, przeprowadziliśmy zgodnie z normami wykonywania zawodu biegłego rewidenta, wydanymi przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce. W dniu 10 kwietnia 2008 r. wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń o sprawozdaniu finansowym Fundacji.

Naszym zdaniem przedstawione na poprzednich stronach skrócone sprawozdanie finansowe jest we wszystkich istotnych aspektach zgodne w zaprezentowanym zakresie z pełnym rocznym sprawozdaniem finansowym Fundacji, które stanowiło podstawę do jego sporządzenia.

Dla pełnego zrozumienia sytuacji majątkowej i finansowej Fundacji oraz jej wyniku finansowego za okres obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 r. należy czytać pełne sprawozdanie finansowe Fundacji, wraz z opinią i raportem z badania biegłego rewidenta dotyczącą tego sprawozdania finansowego.

Działający w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.:

Michał Mastalerz
Członek Zarządu
Biegły Rewident
Numer ewidencyjny 90074/7719

Spółka wpisana na listę podmiotów
uprawnionych do badania sprawozdań
finansowych pod numerem 144

Kraków, 10 kwietnia 2008 r.